

Ha Bibiyu'n Chameg Un Inggilin Luke

¹ Apu Theophilus,

Achu cha tagu'n langipachas langigili si cha losan un laklakwa si illinggewan Jesus kan chitaku utla pita. ² Ha inggilicha ked chingngeymi kan cha langitullong si cha laoy malipud si luglugila ya cha langisuyu mipanggop kan Jesus.

³ Ot Apu, gapu ta ammak pun ilachey'n ustustu cha losan un lakwa inggala si luglugicha, simsimmokku bo'n bibiyu lu maluyatak kan sika un ammak illeyam chi ustustu'n kauguchela.

⁴ Kook laoy taplu maammuwan un tuttuwa cha losan un lisuyu kan sika.

Ha Mipakaammuwan Chi Miyalakan John

⁵ Si timpun chi lan-Ariyan Herod ud Judea, illinggew chi pachi un mangngachen Zechariah un chogan cha papachi un galak Abijah. Ha asawala ked si Elizabeth un galak Aaron un pachi si awi. ⁶ Lalintog cha alla'n man-asawa si sangwalan Apudyus ti itetepangcha koon cha losan un lintog ya bilin Apudyus un lappun mapabyasuyancha. ⁷ Ngim lappun alakcha ti byasisig si Elizabeth. Ked si hachi'n timpu byakbyakot siya ya leyakay si asawala.

⁸ Si osa'n eygew, chillumtong chi byentun cha papachi'n chogan Zechariah un mansimbi kan Apudyus si templo, ti hachi'n Chuminggu

siya mangkawachiyancha'n mangkakadwa'n papachi.⁹ Ugalin cha papachi'n, mambibillulutcha lu silu lumlok si chayom chi templon Apudyus un umoy manggob si insenso si altar. Labulut si Zechariah un lumlok si templon Apudyus.¹⁰ Si manggobyela si insenso, lachagup cha achu'n tagu un malluwalu si lasin.¹¹ Oli pun lampaila anghel Apudyus kan Zechariah un summisiked si machuwalan chi sosoggobyen si insenso.¹² Lataeg si Zechariah si lailala anghel Apudyus ot amod chi ilogyatla.¹³ Ngim kalan chi anghel kan siya, "Zechariah, achika umogyat ti chingngeyn Apudyus chi luwaluyu. Umalak si Elizabeth un asawam si leyaki. Ked ngachalanyu si John.¹⁴ Amod chi galasyu ya achu cha magalasan gapu si miyalakala.¹⁵ Ked si Apudyus, ibilangla siya langatu un tagu. Mipalit siya un umilum si byeyas willu cha uchum un bumuuuk.* Ha Ispiritun Apudyus awed kan siya ulay awed pay laing si buwang ilala.¹⁶ Gapu si suysuyula, achu cha galak Israel un mangulin kan Apudyus.¹⁷ Umula siya gumatong lu si Kristu un Apu. Awed kan siya kilabyelin chi Ispiritun Apudyus un isun chi awed kan propeta Elijah. Mantimpuyugola cha somsomok cha man-aama ya ichayanla cha achipun tumuttuwa kan Apudyus ta ha somsomokcha isun chi somsomok cha lalintog un tagu[†] ta iyalala chicha un manchongey kan Apucha."

¹⁸ Ngim kalan Zechariah si hachi'n anghel, "Himmaga mangagammuwak un makwa hachi

* **1:15** 1:15 Number 6:3 † **1:17** 1:17 Malachi 4:5-6

un ibyegbyegam? Ti leyakayak ya byakbyakot si asawak.”

¹⁹ Ot summongbyat chi anghel, “Sakon si Gabriel un bubùulon Apudyus. Imbuulak kan siya un umoy mangibyega kan sika si alla'n bibiyu'n chameg. ²⁰ Gapu ta achipunlu tiluttuwa imbyegak un makwa cha alla lu gumatong chi timpula, achipunka makaginga inggala makwa alla'n imbyegak.”

²¹ Cha tagu'n manguuway kan Zechariah ud lasin laschaawcha ti labyeyeg si chayom chi templo. ²² Lummawa pun si Zechariah, mansinsinyas ti achipun makaginga. Ot hachi langagammuwancha un awed lampaila kan siya si chayom chi templo.

²³ Lagamput pun chi kawachila si templo, ummoyon uwacha. ²⁴ Achipun labyeyeg ot labugi si Elizabeth un asawala ot achipun lummaawalawa si lima'n buyan. ²⁵ Ot kalala si long-egla, “Kilacheguwalak kan Apudyus ti kilaanla kitegku kan cha tagu.”

Lipakaammu Miyalakan Jesus

²⁶ Olom buyan pu bugin Elizabeth, imbuun Apudyus si anghel Gabriel un umoy ud Nasareth un ili ud Galilee. ²⁷ Inggew chi ummoyla imbyega si osa un byebyeyasang un mangngachen Mary un lappun lalagid kan siya si leyaki. Si Mary libyegan asaw-on Joseph un galak Ari David. ²⁸ Lampaila pu anghel kan Mary, kalala, “Matetteyokka! Awed si Apudyus kan sika ked amod chi binchisyunla kan sika.”

²⁹ Amod chi kilosyaw Mary si hachi'n im-byegan chi anghel ot simsimsimmokla lu silupion chi hachi un ibyega. ³⁰ Ot kalan chi anghel kan siya, "Achika umogyat, Mary. Ti sika kilacheguwan Apudyus. ³¹ Mabugika ked iyaklu leyaki, ked ngachalanyu siyà Jesus. ³² Mipotpotog siya ked ngadloncha Alak Apudyus un kangatuwan ya koon Apudyus siya un Ari si lampangatan David un galakla si awi. ³³ Siya man-Arin cha losan un galak Jacob si ing-inggala ya lappun alungus chi mampangatala."‡

³⁴ Kalan Mary si hachi'n anghel, "Simma ilon chi imbyegam un makwa ti lappun asawak ya lappun lalagid kan sakon si leyaki?"

³⁵ Ot summongbyat chi anghel un kalala, "Umali Ispiritun Apudyus kan sika, ked gapu si kilabyelin Apudyus un kangatuwan tuyungan chika ta makwa'n mabugika. Ked ha alak un iyaklu lappun byasuya ked ngadloncha siya Alak Apudyus. ³⁶ Somsomkom ked si Elizabeth un agim, un kalancha'n byasig. Ngim si sala, olom buyan chi bugila si alak un leyaki ulay lu byakbyakot. ³⁷ Ti lappun achi makwa kan Apudyus."

³⁸ Ot kalan Mary, "Bubùulolak kan Apudyus. Makwa otyan losan cha imbyegam kan sakon." Ot tilelan chi anghel siya.

Gilaggakay Mary Si Elizabeth

³⁹ Laeygewan pun, lummibbyat si Mary ot langkamkammu un ummoy si bibbilig un ili

‡ **1:33** 1:32-33 2 Samuel 7:12-13, 16; Isaiah 9:7

ud Judea. ⁴⁰ Gummatong pun, lilumlok si byeyoycha Zechariah ot bilegbyegala si Elizabeth. ⁴¹ Chingngeyn pun Elizabeth chi gingan Mary, langgichi alak si buwangla ya langkawachi Ispiritun Apudyus kan siya. ⁴² Chilakeyla gingala un kalala kan Mary, "Pianka un bilinchisyulan Apudyus kan cha losan un byebyai ya pian chi alak un iyalaklu." ⁴³ Ot kalala bo, "Himmaga kilatataguk un geggakayolak gey si ilan chi Apu taku? ⁴⁴ Ti chingngeyk pu gingam, kakma langgichi alak si buwangku gapu si tileyokla. ⁴⁵ Ked pianka ti matungpey cha losan un imbyegan Apudyus kan sika."

Ha Lanchayawan Mary Kan Apudyus

- 46 Ot kalan Mary, "Chaychayawok si Apudyus,
- 47 ya amod chi tileyokku gapu kan Apudyus un Malagu kan sakon.
- 48 Ti laslasmokla sakon un kabyabyaan un bubùulola.
Ked malipud si sala, kalancha losan un tagu'n pialak,
- 49 ti si Apudyus un mallakabyelin un lappun byasuyla, kaskaschaaw chi killingwala kan sakon.
Machaychayaw siya un lappun byasuyla.
- 50 Kacheguwala cha losan un tagu'n mangipotog kan siya,
malipud si chamchamu inggala si alungus chi lubung.
- 51 Mallakabyelin siya un mangwa si lakaskaschaaw ti lansilasilaola

- cha mangkayastug si cha simsimmokcha'n koon.
- ⁵² Ya impabyabyala cha langangatu'n tagu, impangatula bo cha labyabya.
- ⁵³ Ya cha mansapuy si tuyung, achu illidchola un bibiyu kan chicha, ngim pileyyawla cha byaklang un lappun illidchola.
- ⁵⁴ Ya tilungpeyla cha ingkarila kan cha aappu taku si awi ya tiluyungala chitaku'n galak Israel un mansimbi kan siya.
- ⁵⁵ Ti hachi ingkarila kan Abraham ya losan un galakla un kacheguwala chitaku si inginggala."§
- ⁵⁶ Umoy si tiyu'n buyan chi ilinggewan Mary kan Elizabeth asi-ot ummoyon.

Ha Liyalakan John Un Mambubunyeg

⁵⁷ Chillumtong chi timpu'n umalakan Elizabeth. Ot inyalakla leyaki. ⁵⁸ Chingngeyn pun cha cheeg ya agin Elizabeth un amod chi kilachegun Apudyus kan siya, lakaganggalascha kan siya.

⁵⁹ Wayu'n eygew pun chi alak, ummoy cha agicha si lampasogyatancha kan siya ta malungpayancha si lintog. Pioncha'n ingachen chi ngachen amala'n Zechariah.* ⁶⁰ Ngim kalan ilala, "Lai, John chi ngachenla."

⁶¹ Ot kalancha kan siya, "Puggey, lappun mit singngachen kan cha agiyu si katlat un ngachen?" ⁶² Oli pun lansinyeycha kan amala

§ **1:55** 1:46-55 1 Samuel 2:1-10 * **1:59** 1:59 Leviticus 12:3

un mangimus lu silu piola'n ingachen kan alakla.
63 Lampaaya si Zechariah si manggiliyala ot igilila, "Ha ngachenla, John." Ot laschaawcha losan. **64** Ot kakma lakaginga kasin si Zechariah ot chilaychayawla si Apudyus.

65 Ot laschaaw losan cha cheegcha ot lanchilongey cha laoy si kabibbiligen un ili ud Judea.
66 Silu ka osa kan cha langngey lansomsom-somok ked kalancha, "Simman lin mambyalilan chi allat un alak lu chumakey?" Katchi somsomsomkoncha ti lanchilongey un alla kilabyelin Apudyus kan siya.

Ha Impadtun Zechariah

67 Awed chi Ispirtun Apudyus kan Zechariah un aman John ot imbyegala impakaammun Apudyus. Kalala,

68 "Chayawon taku si Apudyus un Apu taku un galak Israel,
 ti ummali siya un manwayawaya kan chitaku'n tagula.

69 Impaloswala Mallakabyelin un Malagu kan chitaku,
 siya galak chi bubùulola'n si Ari David.

70 Hachi bo impakaammula kan cha laapudyusan un propeta si awi.

71 Seyaklibyela chitakud cha losan un kabusuy taku ya
 si kilabyelin cha losan un sumasanga kan chitaku.

72 Ingkarila kan cha aappu taku un achipunla maliwatan chi intuyegla'n kacheguwala chicha.

- 73 Ingkarila bo kan Abraham un ap-apu taku un
 74 seyaklibyela chitaku kan cha kabusuy taku,
 gapu ta
 mansimbi taku kan siya un lappun ogyatan
 75 ya gapu ta mampeykas ya lalintog taku si
 sangwalan Apudyus ya
 koon taku ustу-ustу inggala'd biyeg taku."
- 76 Ot kalala bo si alakla,
 "Sika'n alakku, ngadlon chika osa'n propetan chi
 Kangatuwan un Apudyus
 ti un-ulaom umoy iyala cha somsomok cha
 tagu si gumatngan chi Apu taku.[†]
- 77 Ipakaammum kan cha tagu un matatagucha lu
 mapakawan cha byasuycha.
- 78 Ti si Apudyus malagchegu ya laalus, ked
 ibuunla osa kan chitaku un
 lampeypu'd langit un isun chi lumilangan
 chi sumileyen ilit.
- 79 Ked lu gumatong, silawala cha hachi'n inggew
 si gikbot ya
 cha hachi'n umogyat un matoy, ked ipailala
 kan chicha ustу'n ayoncha
 gapu ta mallin-awa somsomokcha."[‡]
- 80 Ked hachi'n alakcha chummakey, pummigsa
 pammatila kan Apudyus. Ot um moy si John
 illinggew si lugey'n lappun ummili inggala'd
 chillumtong chi timpu'n mallugiyala'n man-
 tudtuchu kan cha galak Israel.

[†] **1:76** 1:76 Malachi 3:1 [‡] **1:79** 1:79 Isaiah 9:2

2

*Ha Liyalakan Jesus
(Mat. 1:18-25)*

¹ Si hachi'n timpu, illintog Emperador Augustus ud Rome un masapuy'n mampalista cha losan un tagu si mampangatala, si ilin cha aappucha. ² Hachi ummula'n lampalistaan cha tagu timpun chi lan-gubillachuyan Quirinius ud Syria. ³ Ked kacha osa ummoy lampalista si ilin chi aappula.

⁴ Ot si Joseph un iNazareth, si ili ud Galilee, ummoy lampalista ud Bethlehem un ili ud Judea ti siya liyalakan Ari David un apula. ⁵ Inyawitla si Mary un libyega'n asaw-ola ta mampalista bo. Ked si Mary umalakon. ⁶ Si inggewancha ud Bethlehem, gummatong chi timpu un umalakala. ⁷ Ngim lappun kuwetu'n inggewancha si hachi'n byeoyoy un chachaggusan. Ot ummoycha si igew cha ayam ot hachi ummalakala si panguyu'n leyaki. Kilagoyal siya ot illiggala si atutung ti lappun kuwetu un inggewancha si hachi'n byeoyoy un chachaggusan.

Cha Man-aayuwani Ya Cha Anghelis

⁸ Si hachi'n labi awed cha man-aayuwani si igid chi ili ud Bethlehem un man-aachug kan cha keylilucha. ⁹ Ot kakma lampaila osa'n anghel Apudyus kan chicha ot lalilangancha si kilabiyun Apudyus un leypu'd langit ot amod chi ogyatcha, ¹⁰ ngim kalan chi anghel kan chicha, "Achi kayu umogyat. Ti ummaliyak un mangibyega kan chikayu si bibiyu'n chameg un mangtod si amod un galas kan cha losan un tagu. ¹¹ Si sala'n

labi, si ilin David ud Bethlehem, liyalak chi Malagu kan cha tagu. Siya si Kristu un Apu!*

12 Allaya maligammuwanyu un katuttuwaan chi imbyegak: Ochesanyu alak un lakagoyan ya liyobog si atutung.”

13 Ot kakma lampaila cha achu-achun anghel ud langit ot lichogacha si ummula’n anghel, ot chilaychayawcha si Apudyus, un kalancha,

14 “Machaychayaw si Apudyus ud langit.
Pabiyuwola somsomok cha
losan un tagu utla pita un mampagalas kan siya.”

15 Ummoyon pun cha anheles langulin ud langit, lan-uugud cha man-aayyuwan un kalan-cha, “Intaku’d Bethlehem itullong chi hachi’n lakwa un impakaammun Apudyus kan chitaku.”

16 Langkamkammucha’n ummoy ot inchesancha cha Mary kan Joseph ya hachi’n alak un liyobog si atutung. **17** Lailacha pu alak, impatagam-mucha losan un imbyegan chi anghel mipanggop kan siya. **18** Ot laschaaw cha losan un langngey si imbyegan cha man-aayyuwan kan chicha. **19** Ngim si Mary, inlulugla si somsomokla losan cha allaya ot simsimsimmokla chicha. **20** Ot langulin cha hachi’n man-aayyuwan si peppeyeg un chilaychayawcha si Apudyus gapu si losan un ladngeycha ya intullongcha, ti tuttuwa’n lakwa losan chi imbyegan chi anghel kan chicha.

Ha Langingachelancha Kan Jesus

* **2:11** 2:11 Ha Mesias si ugud cha Judio, ked man-isu si Kristu si ugud un useyon chi Grego. Ha piola’n uguchon siya chilutukan Apudyus un manturay.

21 Si mikawayu'n eygew chi alak, timpun chi masogyatala ot lingachalancha siyà Jesus ti siya imbyegan chi anghel si chaampun ilala mangibugiyán kan siya.

Ha Langiyoyancha Kan Jesus Si Templo

22-24 Chillumtong pu timpu un malungpayan cha Mary kan Joseph si lintog un inggilin Moses mipanggop si machuysan chi byebyai un lagamput ummalak. Ot ummoycha si templo ud Jerusalem un manchatun kan Apudyus si chuwa'n kalapati willu chuwa'n ubbu ti siya liigili si lintog. Inyawitcha bo si Jesus ta umoycha ipeyang siya kan Apudyus ti siya bo liigili si lintog Apudyus un kalala, "Ha pangyu'n alak un leyaki ked masapuy'n ipeyang kan Apudyus."†

25 Si hachi'n timpu, inggew chi osa'n memeyong-eg ud Jerusalem un mangngachen Simeon un uuwayola hachi'n Malagu kan cha chogala'n galak Israel. Lalintog un tagu siya ti tuttuwaola lintog Apudyus. Awed chi Ispiritun Apudyus kan siya, **26** Ot impakaammula kan Simeon un achipun matoy inggala mitullongla Kristu, un ingkarin Apudyus un umali. **27** Ot impuyutla si Simeon si templo. Ot hachi bo timpu un illok cha Joseph si Jesus si templo ta matungpey chi lintog mipanggop si liyalakala. **28** Intullong pun Simeon chi alak, ilaklila siya ot lanyaman kan Apudyus, un kalala,

† **2:22-24** 2:22-24 v. 22-24, Leviticus 12:6-8; Exodus 13:2, 12

29 "Apu, makwa'n ipalubuslu un matoyak si sala
ti mallin-awa somsomokku ti intullongku
Malagu.

Ti tilungpeym chi ingkarim kan sakon un
bubùulom.

30 Ti intullongku siya un Malagu kan cha tagu,
31 un siya inyalam si sangwalan cha losan un
tagu.

32 Siya mansilaw kan cha somsomok cha Gentil
ta ammuwon cha piom un ipakwa.

Gapu kan siya, machaychayaw cha tagum un
galak Israel."‡

33 Laschaaw cha sin-alak kan Jesus si imbyegan
Simeon mipanggop kan siya. 34 Ot bilinchisyu-
lan Simeon chicha ot kalala kan Mary un ilan
Jesus, "Ha alla'n alaklu, chilutukan Apudyus
siya ked gapu si suysuyula machusa cha achu
un galak Israel, ngim achu bo cha matagu.
Gapu ta achipun cha tuttuwaon siya un imbuun
Apudyus, achu cha tagu'n mallawing kan siya.
35 Ked hachi in-ilon cha lalimod un lawwik un
somsomokcha'n mipakaammu. Ked sika un
ilala, manchachauyka, un isun chi machuut chi
pusum gapu si makwa kan siya."

36 Inggew bo si hachi osa'n propeta un byak-
byakot un mangngachen Anna. Alak Pen-
wel siya, un galak Aser. Si Anna, pitu'n
tawon chi langasaw-ala, 37 ot labyayu inggala
si wayumpuyu ya opat chi tawonla. Illinggew
si Anna si templo, eygewola kan lablabiy-
ola'n manchaychayaw kan Apudyus ya mal-
luwaluwalu kan siya ya sin-udchuman mallaun

‡ 2:32 2:32 Isaiah 42:6, 49:6, 52:10

siya. ³⁸ Si hachi'n uras, ilabotla cha Jesus ot lanyaman kan Apudyus. Ilugudla mipanggop kan Jesus kan cha losan un tagu'n man-uuway si hachi'n manwayawayaan Apudyus kan cha galak Israel.

Langulilancha Ud Nazareth

³⁹ Gilamput pun cha Joseph kan Mary killingwa cha losan un bilin si lintog Apudyus, langulincha'd Nazareth un ili ud Galilee. ⁴⁰ Ot chummakey alak si hachi ya lataingan chi somsomokla. Ya amod bo laingla ya ilam-amod Apudyus bilinchisyulan siya.

Ha Langchasancha Kan Jesus Si Templo

⁴¹ Tilawon, un cha sin-alak kan Jesus pinacha umoy ud Jerusalem makapiyasta si Piyastan chi Lallausan. ⁴² Lantawon pun si Jesus si lasawayan si chuwa, lakaoy kan cha amala kan ilala lakapiyasta. ⁴³ Lagamput pun chi piyasta, ummoyon cha amala kan ilala langulin ud ilicha. Ngim achipuncha ammu un latelan chi alakcha'n Jesus ud Jerusalem, ⁴⁴ ti kalancha pun lu lakabuyog siya kan cha kakadwacha. Ot lasin eygew chi lalidtidchayalancha ot ilimuscha siya kan cha bubuyuncha ya agicha. ⁴⁵ Ngim lappun inchesancha kan siya ot langulincha'd Jerusalem ta umoycha sington. ⁴⁶ Si mikatlu'n eygewla, inchesancha siya un lakaammung kan cha mimistulun cha Judio si templo, un manchochongney ya makaim-imus kan chicha. ⁴⁷ Losan un lanchochongney kan siya laschaawcha si kilalaingla'n malongbyat si losan un ilimuscha kan siya. ⁴⁸ Laschaaw bo cha

amala kan ilala si intullongcha siya, ot kalan ilala, "Alakku, amod chi chalegmi kan amam un langlangngit kan sika. Puggey koon chi katchi kan chikami?"

⁴⁹ Ngim summongbyat si Jesus, "Payuggey sakon singsington? Ha achipunyu ammu un masapuy'n awechak si byeyoy Amak." ⁵⁰ Ngim achipuncha laawatan chi ilugud Jesus.

⁵¹ Hachi ked, litun-ud si Jesus kan chicha'n langulin ud Nazareth, ot tummuttuwa kan cha losan un pakwacha. Si ilala simsimsimmokla losan un laklakwa. ⁵² Ot si Jesus chummakey ya lummailaing ot laam-amod lagalasan si Apudyus ya cha tagu kan siya.

3

Ha Lantudtuchuwan John Un Mambubunyeg (Mat. 3:1-12; Mrk. 1:1-8; Jhn. 1:19-28)

¹ Si mikasimpuyu ya lima'n tawon chi lanturayan Emperador Tiberius Caesar ud Rome, si Pontius Pilate chi gubillachuy ud Judea. Si Herod chi lanturay ud Galilee, Philip un suludla lanturay ud sakup chi Iturea kan Traconite ya si Lysanias chi lanturay ud Abilene. ² Cha kangatuwan un papachin cha Judio ked cha Annas kan Caiaphas.

Si hachi'n timpu inggew chi impakaammun Apudyus kan John, un alak Zechariah si inggewala si lugey'n lappun ummili. ³ Ot gilaggakay John cha ili-ili'n sakup chi chewwang un Jordan, imbyegbyegala kan cha tagu un, "Ibyabyawiyu

cha byasbyasuyyu ya mampabunyeg kayu ta pakawalon Apudyus chikayu.”

⁴ Katchi matungpayan chi liigili si liblu'n Isaiah un propeta si awi, un kalala,

“Inggew chi osa'n tagu si lugey'n lappun ummili un langibyegbyega kan cha tagu,

‘Alla'n gumatong chi Apu. Pabiywonyu somsomokyu ya mansagala kayu un isun chi ileyamyu chayan un ayon chi Ari.

⁵ Masapuy'n abyabonyu cha losan un uyuk ta matalap losan un tagudtud ya bilig.

Palinchongonyu cha pikkupikku un kesa ya taliptipanyu,

⁶ ta losan un tagu itullongcha malaguwan Apudyus kan chicha.’ ”*

⁷ Amo-amod cha tagu'n ummoy lampabunyeg kan John, ot kalala kan cha uchum, “Chikayu'n lasikap un isun chi uyog! Silu langibyega kan chikayu un milisiyu chusan Apudyus lu mampabunyeg kayu? ⁸ Masapuy'n koonyu cha losan un mangipaila un tuttuwa'n lambyabyawi kayu kan cha byasbyasuyyu. Achiyu kalan un, gapu ta galak chikayu kan Abraham, milisiyu kachusaanyu kan Apudyus. Lappun katutuwaan chi hachi. Ibyegak kan chikayu un makwa'n mambyalilon Apudyus cha byetu'n alla si galak Abraham. ⁹ Si Apudyus isun chi tagu'n iyaallala wasayla'n mamokpok si puun chi kayu. Losan un kayu'n achipun mamunga si bibiyu, ked mapokpok ya mitungu si apuy.”

* **3:6** 3:6 v. 4-6, Isaiah 40:3-5

10 Ot lan-imus cha amod un tagu kan John, un kalancha, “Ot himma koonmi?”

11 Ot silongbyatan John chicha, un kalala, “Ha tagu’n chuwa silupla, masapuy’n idchola osa si tagu un lappun silupla. Isula bo, ha tagu’n awed kalola, masapuy’n idchela bo tagu un lappun kalola.”

12 Ummoy bo cha uchum un manchachagup si bugis mampabunyeg kan John, ot ilimuscha, “Mistulu, himma koonmi?”

13 Ot kalala, “Achiyu payabsan chi ayanyu’n bugis cha tagu.”

14 Ot lan-imus bo uchum un suychachu kan siya, “Chikami ngay, himma koonmi?”

Ot kalala kan chicha, “Achiyu paligatan cha tagu willu pabyasuyon cha tagu lu chakampun si katuttuwaan. Mat-op kayu si suwinchuyu.”

15 Chingngeyn pun cha tagu si John, sim-simsimmokcha gumatngan Kristu un ingkarin Apudyus un umali mampangat, ot ha som-somokcha siya lin si John. **16** Ngim kalan John kan chicha, chakampun un sakon si Kristu. “Awed chi misagsagulud un langatngatu lu sakon, ked achipulak lumbong un mangukas si sancheyla. Bunyagek chikayu si chelum, ngim siya bunyagela chikayu si Ispiritun Apudyus ya apuy.[†] **17** Isun chi tagu un mamangchon si leblak un mantopa un mansilaola bilayu ya chugi. Ha

[†] **3:16** 3:16 Ha kabyabyaan un musassu ked kaalola sancheyn chi apula lu gumatong ya lumlok, iggala lu awed ayala. Si John piola’n ibyega un achipun maikari un mansimbi ulay osa’n musassun Jesus.

bilayu iteponla si ayang, ngim ha chugi ibyellula si apuy un achipun masobsobyen.”

¹⁸ Cha laoy cha lakalakalasi un in-ilon John un langibyegbyega kan cha tagu mipanggop si Bibiyu'n Chameg. ¹⁹ Ya ilomeyan John si Gubillachuy Herod ti ilasawala si Herodias un asawan chi suludla, ya achu cha lawwik un killingwala. ²⁰ Ngim laam-amod lambyasuy si Herod ti impaibyawudla si John.

*Ha Labunyagen Jesus
(Mat. 3:13-17; Mrk. 1:9-11)*

²¹ Si osa'n eygew sakbyey un mibyayud si John, bilunyagela cha achun tagu, bilunyagela bo si Jesus. Lagamput pun, lalluwalu si Jesus ot liwalit ud langit. ²² Ot ha Ispiritun Apudyus lanosog ot lallap-oy kan siya un isun chi kalapati. Ot ladngey ginga un lampeypu'd langit un kalala, “Sika Alakku'n tagtagopok ya masmas-omak.”

*Cha Singgalak Kan Jesus
(Mat. 1:1-17)*

²³ Si lallugian Jesus un lantudtuchu, umoy un tiyumpuyu tawonla. Ya ha somsomok cha tagu, ibilangcha siya un alak Joseph. Si Joseph, alak Heli, ²⁴ un alak Matthat. Si Matthat, alak Levi. Ked si Levi, alak Melki, un alak Jannai, un alak Joseph. ²⁵ Si Joseph, alak Mattathias, un alak Amos. Si Amos, alak Nahum, un alak Esli, un alak Naggai. ²⁶ Si Naggai, alak Maath un alak Mattathias. Ked si Mattathias, alak Semein un alak Josech. Ked si Josech, alak Joda. ²⁷ Si Joda, alak Joanan, un alak Rhesa. Ked si Rhesa, alak Zerubbabel un alak Shealtiel, un alak Neri.

²⁸ Si Neri, alak Melki un alak Addi. Ked si Addi, alak Cosam un alak Elmadam, un alak Er. ²⁹ Si Er, alak Joshua un alak Eliezer, un alak Jorim. Ked si Jorim, alak Mattath un alak Levi. ³⁰ Si Levi, alak Simeon un alak Judah. Ked si Judah, alakla Joseph. Ked si Joseph, alak Jonam un alak Elliakim. ³¹ Si Elliakim, alak Melea un alak Menna, un alak Mattatha. Ked si Mattatha, alak Nathan, un alak David. ³² Si David, alak Jesse un alak Obed. Ked si Obed, alak Boaz un alak Salmon, un alak Nahshon. ³³ Si Nahshon, alak Amminadab un alak Admin, un alak Arni. Ked si Arni, alak Hezron un alak Perez, un alak Judah. ³⁴ Si Judah, alak Jacob un alak Isaac. Ked si Isaac, alak Abraham. Ked si Abraham, alak Terah un alak Nahor. ³⁵ Si Nahor, alak Serug un alak Reu, un alak Peleg. Ked si Peleg, alak Eber un alak Shelah. ³⁶ Si Shelah, alak Cainan un alak Arphaxad un alak Shem. Ked si Shem, alak Noah un alak Lamech ³⁷ Si Lamech, alak Methuselah un alak Enoch, un alak Jared. Ked si Jared, alak Mahalalel un alak Kenan. ³⁸ Ked si Kenan alak Enos un alak Seth. Si Seth alak Adam, un alak Apudyus.

4

Ha Lalubsubyen Satalas Ta Makabyasuy Si Jesus

(Mat. 4:1-11; Mrk. 1:12-13)

¹ Labunyagen pun si Jesus, tilelala hachi'n chewwang un Jordan. Ot ha Ispiritun Apudyus un inggew kan siya, impuyutla siya si lugey'n lappun ummili. ² Udchi lalubsubyen Satalas

kan Jesus si ulog chi opatpuyu'n eygew. Si hachi'n timpu, achipun langan si Jesus inggalad lagamput ot labitin.

³ Ot kalan Satalas kan siya, "Lu tuttuwa'n Alak chika kan Apudyus, ibyegam kan cha alla'n byetu ta mambyalincha tilapay."

⁴ Ot silongbyatan Jesus siya, "Liigili si ugud Apudyus un, 'Chakampun si makan abus chi ikatagun chi tagu.' "^{*}

⁵ Ot impuyut Satalas si Jesus si langatu un lugey ya achipun asampiga ot ilaminla impaila kan siya cha losan un mampangatan utla lubung. ⁶ Ot kalala kan siya, "Idchok kan sika kalobbongan un mangituray si losan un ili ya kilabyaklangcha. Ti laatod losan kan sakon ked makwa'n idchok lu silu piok un mangidchen. ⁷ Ked lu mampalintumingka'n manchayaw kan sakon, idchok losan kan sika ta mangkuwam."

⁸ Ot silongbyatan Jesus un kalala, "Liigili si ugud Apudyus un, 'Chayawom si Apu un Apudyuslu ya siya abus chi mansimbiyam.' "[†]

⁹ Oli pun impuyut Satalas si Jesus ud Jerusalem ot pilasikedla si salimpatuk chi templo. Ot kalala kan siya, "Lu tuttuwa'n Alak chika kan Apudyus, lumayugka, ¹⁰ ti liigili si ugud Apudyus un 'Bililon Apudyus cha anghelesla ta ayyuwalan chika.' ¹¹ Ked liigili bo un, 'Tapayaon chika, ta ulay chi chepanlu achipun masugat si byetu.' "[‡]

¹² Ot kalan Jesus kan siya, "Liigili bo'n, 'Achim mangin-in-an si Apu un Apudyuslu.' "[§]

* **4:4** 4:4 Deuteronomy 8:3 † **4:8** 4:8 Deuteronomy 6:13

‡ **4:11** 4:11 v. 10-11, Psalm 91:11-12 § **4:12** 4:12 Deuteronomy 6:16

¹³ Gilamput pun Satalas silubsub si Jesus, tile-lala Jesus inggala gumatong chi kasin un timpu'n mangwaala.

Ha Lanlugiyan Jesus Un Mantudtuchu Ud Galilee

(Mat. 4:12-17; Mrk. 1:14-15)

¹⁴ Langulin si Jesus ud Galilee, ot inggew chi kilabyelin chi Ispiritun Apudyus kan siya. Ked lanchilongey chameg mipanggop kan siya si losan un mampalikwos un ili. ¹⁵ Lantudtuchu si cha sinagogacha un maup-uppalan cha Judio, ot chilaychayaw cha losan un tagu siya.

Achipun Cha Kailiyan Jesus Impotog Siya

(Mat. 13:53-58; Mrk. 6:1-6)

¹⁶ Oli pun ummoy si Jesus ud Nazareth un chummakeyala, ot Sabyechu pun un man-illongan cha Judio, ummoy si sinagoga ti siya pinala koon. Ot summiked siya ta mambyasa si ugud Apudyus ¹⁷ un impuyedcha kan siya. Ha alla'n liblu inggilin propeta Isaiah si awi. Bilukyedla ot pililiyala byasaola. Ot bilasala,

¹⁸ "Awed kan sakon chi Ispiritun Apudyus ti chilutukalak kan siya
un mangibyegbyega si Bibiyu'n Chameg kan cha kapus.

Imbuulak un mangibyega kan cha tagu un isun chi libyayud un mawayawayawaancha
ya cha tagu'n isun chi lakuyap makatul-longcha kasin ya
cha lapaligatan un makalin-awaancha.

¹⁹ Ked ibyegak bo un gummatong chi timpu un mangipain-an Apudyus

si malaguwala kan cha tagu.”*

20 Ot lilukut pun Jesus chi liblu, inyulinla si tagu’n langipuyed kan siya, ot ummamuy. Ot losan cha tagu’n inggew si sinagoga intutukkeycha siya. **21** Ot kalan Jesus kan chicha, “Si sala’n eygew latungpey laoy un libyasan ugud Apudyus un chingngeyyu.”

22 Laslas-om cha losan kan siya, ot laschaawcha si kilabiyun chi ilugudla. Ot kalancha, “Chakampun kamman un alak Joseph siya?” O, siya. **23** Ot kalan Jesus kan chicha, “Kapilitan un ibyegayu kan sakon chi laoy un ug-uggud, ‘Chuktuy, palin-awaom chi long-eglu.’ Ti pionyu bo’n pakwa kan sakon utla ilik chi lakaskaschaaw un chingngeyyu’n killingwak ud Capernaum.”

24 “Tuttuwa ibyegak kan chikayu, un ha propeta achipun mapotgen si mismu’n ilila. **25** Ya chongyonyu: Achu cha kachegchegu un labyayu utla Israel si timpun Elijah un propeta, ti achipun ummuchen si tiyu’n tawon ya kagodwa, ot laamin lauyat cha tagu udchi Israel. **26** Ngim chakampun si imbuun Apudyus si Elijah kan chicha ta tuyungala chicha, ngim imbuunla siya ta tuyungala osa’n labyayu un iZarephath un sakup chi Sidon.† **27** Ot si timpun bo Elisha un propeta, achu cha Judio ud Israel un laleprosy, ngim lappun lapalin-awa kan chicha malaksig kan Naaman un Gentil, un iSyria.”‡

* **4:19** 4:19 v. 18-19, Isaiah 61:1-2 † **4:26** 4:26 v. 25-26, 1 Kings 17:1, 7-16 ‡ **4:27** 4:27 2 Kings 5:1-14

²⁸ Chingngeyn pun cha tagu'n inggew si sinagoga imbyegala, amod chi sangacha ti laawataancha'n chicha ug-ugguchola. ²⁹ Lummibbyatcha ot liyaggicha siya illiyoycha si lasin chi ili un angit un ummiliyancha. Ha panggopcha pioncha'n odchagon siya si angit. ³⁰ Ngim gilagawan Jesus cha amod un tagu ot ummoyon.

Ha Leyaki'n Laayan

(*Mrk. 1:21-28*)

³¹ Ot lan-osog si Jesus un umoy ud Caper-naum, un osa'n ili si probinsiya ud Galilee. Lantudtuchu kan cha tagu si Sabyechu un manillongan. ³² Ot laschaaw cha tagu'n langngey si in-ilola'n lantudtuchu, ti lantudtuchu un alla kalobbongala.

³³ Si hachi, inggew chi osa'n leyaki'n laayan ot impokawla un kalala, ³⁴ "Sika Jesus un inazareth, simma ga koom kan chikami? Ummaлиka un manyam-an kan chikami? Tagammuk sika, sika lappun byasuya un imbuun Apudyus."

³⁵ Ngim tilubngeyn Jesus chi ayan, un kalala, "Gumilokka! Ya wissedka kan siya." Ot inchuk-mam chi ayan chi leyaki si sangwalan cha tagu ot tilelala un achipunla pilasigabyen siya.

³⁶ Ot laschaaw cha losan un tagu ot kalan chi kacha osa, "Ay-ay, kaskascaaw chi imbyegala. Alla kalobbongala ya kilabyelinla un mameyyaw kan cha ayan, ked tilutuwacha siya." ³⁷ Ot lanchilongey chameg mipanggop kan Jesus si losan un ili si hachi'n lugey.

Achu Cha Tagu'n Pilalin-awan Jesus

(*Mat. 8:14-17; Mrk. 1:29-34*)

³⁸ Lummawa si Jesus si sinagoga ot ummoy si byeyoycha Simon. Ha byebyai'n katugangan Simon ked amod chi palatingla. Ot imbyegacha kan Jesus ta tuyungala siya. ³⁹ Ot ummoy si Jesus si kuwetula ot summiked si cheeg chi uumbogela ot imbyegala'n makaan chi atungla, ot kakma lakaan. Bummangon ot pilakalala chicha.

⁴⁰ Lummaschom pun, inggetong cha tagu cha kadwacha'n lakalakalasi cha sakitcha kan Jesus. Ot intetepangla ilappachen chicha ot lumminawa cha losan. ⁴¹ Lampeyyaw bo kan cha ayan un inggew kan cha achu'n tagu, ot si ummoyolan cha ayan, inyipkawcha un kalancha, "Sika alak Apudyus!" Ngim pilagilokla chicha ti tilagam-mucha un siya si Kristu un ingkarin Apudyus un umali.

*Ha Lantudtuchuwan Jesus Si Sinagoga
(Mrk. 1:35-39)*

⁴² Wiswisngit pun si labigat, lummibbyat si Jesus ot ummoy un ossaan si lugey'n lappun tagù inggew. Ngim singsingngit cha tagu siya, ot inchesancha pun, tilawichen cha siya ta achi umoyon. ⁴³ Ngim kalala kan chicha, "Masapuy'n inyak bo si cha uchum un ili ta inyak ibyegbyega bibiyu'n Chameg mipanggop si Mampangatan Apudyus, ti siya gapu un imbuulak kan Apudyus utla pita." ⁴⁴ Ot ummoy siya lambyegbyega kan cha tagu si sinagogan cha Judio ud Judea.

5

Ha Langayagen Jesus Kan Cha Ummun-ula Un

Disipulusla

(Mat. 4:18-22; Mrk. 1:16-20)

¹ Si osa'n eygew, summiked si Jesus si teyanteg chi Byeybyey ud Gennesaret, ot ummaguyut cha amod un tagu ti pioncha'n chongyon chi itudtuchula'n ugud Apudyus. ² Ot lailala chuwa'n byangka si igid chi byeybyey un lappun inggew si malabukuy ti lummogsedcha ot ummoycha bilebyeyan cha tabukuycha. ³ Ot summakyat siya si osa'n byangka un uwan Simon, ot imbyegala kan siya un ichulunla akit. Ot ummamuy si Jesus un lantudtuchu kan cha tagu.

⁴ Lagamput pun lantudtuchu, kalala kan cha Simon, "Ipooyyu byangka si kalusgongan chi chelum ta malabukuy kayu si ikan."

⁵ Ot kalan Simon, "Apu, illablabimi'n lalabukuy ot lappun illayami. Ngim lu siya kalam, malabukuy kami kasin." ⁶ Ot ummoycha lalabukuy ot lilokchencha ikan ot allà akit un mapissay chi tabukuycha. ⁷ Ot ilayagencha biyuncha si osa'n byangka ta umoycha tuyungan chicha. Ummoycha tummuung ot laplu chuwa'n byangka si ikan ot allà akit un milutob cha byangka. ⁸ Intullong pun Simon Peter chi lakwa, lampalintuming si sangwalan Jesus, ot kalan, "Apu, telam sakon ti malagbyasuyak!"* ⁹ Katchi imbyegala ti laschaawcha siya ya cha kakadwala si kilaachun chi ikan un laayacha. ¹⁰ Ot laschaaw bo cha James kan John un alak Zebedee.

* ^{5:8} 5:8 Ha osa'n ingngachen Jesus kan Simon ked Peter, ot lingachencha Simon Peter.

Ot kalan Jesus kan Simon, “Achika umogyat, ti malipud si sala chakampun si ikan chi tabukuyam, siyad tabukuyam cha tagu.”¹¹ Insang-at pun cha Simon cha byangkacha si teyangteg, tilelancha losan ot litun-udcha kan Jesus.

*Pilalinawan Jesus Chi Leyaki'n Laleprosy
(Mat. 8:1-4; Mrk. 1:40-45)*

¹² Si osa'n eygew, inggew si Jesus si osa'n ili ot inggew bo osa'n leyaki un laliproxy. Intullongla pun si Jesus, ummoy lampalintuming si sang-walanla ot langkadkachegu kan siya un kalala, “Apu, lu piom, palin-awaolak.”

¹³ Ot ilappachen Jesus chi leyaki, ot kalala, “O, Piok chi lumin-awaka.” Ot kakma lakaan chi sakitla.

¹⁴ Ngim bililin Jesus siya un kalala, “Achim pay ibyegbyega killingwak kan sika ulay silu'n tagu. Ngim ingka mampeyang si pachi ya man-chatunka kan Apudyus ti hachi imbilin Moses un maluttuwaan cha tagu'n lummin-awaka.”[†]

¹⁵ Ngim laam-amod un lanchilongey chameg mipanggop kan Jesus. Ot amod cha tagu'n ummoy lanchongey kan siya ya ummoy lampalin-awa si sakitcha. ¹⁶ Ngim pappasig umoy si Jesus tumalin si lugey'n lappun ummili ta malluwalu.

*Pilalinawan Jesus Chi Leyaki'n Lapalalais
(Mat. 9:1-8; Mrk. 2:1-12)*

¹⁷ Si osa'n eygew, lantudtuchu si Jesus si osa'n byeyoy. Si hachi illinggew bo cha uchum

[†] **5:14** 5:14 Leviticus 14:1-8

un ummaammuy un Pariseo kan cha mimistulun chi lintog un lampeypu'd cha losan un ili ud Galilee ya Judea ya leypu cha uchum ud Jerusalem. Ked awed chi kilabyelin Apudyus kan Jesus un mampalin-awa kan cha lasakit. ¹⁸ Oli pun inggetong cha uchum un leyaki lapalalais un bilumbulligencha ot pilachascha'n illok si byeyoy ta iyoycha si sangwalan Jesus. ¹⁹ Ngim lappun in-iloncha'n mangillok kan siya ti amod cha tagu. Ot ummoy cha si otop chi byeyoy ot ilabutancha, ot impacheyacha bulig si sangwalanla.

²⁰ Laammuwan pun Jesus chi gettok un pammatica, kalala si leyaki, "Biyun, lapakawan cha byasuym."

²¹ Ngim cha Pariseo ya mimistulun chi lintog sin-aayumimitcha un kalancha, "Silu maga kilatatagun chi lait un iyisula ga long-egla kan Apudyus! Lappun makapakawan si byasuym ngim si Apudyus abus!"

²² Ngim laammuwan Jesus chi somsomokcha ot kalala kan chicha, "Puggey katlat chi somsomoky? ²³ Simma lagodgochong un ibyega, 'Lapakawan cha byasuym,' willu 'Lumibbyatka ta malidchayanka'? ²⁴ Allaya maligammuwanlu un Sakon un Alak chi Tagu, alla kalobbongak utla pita un mamakawan si byasuym." Ot kalala si hachi'n lapalalais, "Ibyegak kan sika, lumibbyatka, ayam chi oboklu ya ingkan uwayu!" ²⁵ Ot kakma lelibbyat siya si sangwalancha ot ilalikamla obokla ot ummoyon un lanchaychayaw kan Apudyus. ²⁶ Laschaaw cha losan un langitullong ya ummogyatcha. Ot chilaychayawcha si

Apudyus un kalancha, “Lappun miyisuwan chi intullong taku si sala’n eygew.”

Ha Langayagen Jesus Kan Levi Ta Mandisipulusa

(Mat. 9:9-13; Mrk. 2:13-17)

²⁷ Oli pun lumma wa si Jesus ot intullongla osa’n manchachagup si bugis, un mangngachen Levi, ummaammuy si bubuggisan. Ot kalan Jesus kan siya, “Tun-ucholak.”[‡] ²⁸ Ot lummibbyat si Levi, tilelala cha losan ot litun-ud kan Jesus.

²⁹ Ot pileylusan Levi si Jesus ud byeyoycha. Illinggew si hachi cha achu un biyun Levi un manchachagup si bugis ya cha uchum bo’n tagu’n lakakan kan siya si lamisaan. ³⁰ Sin-iingok cha Pariseo ya uchum un mimistulun chi lintog un inggew, ot kalancha kan cha disipulus Jesus, “Pakayuggey makakan ya makain-ilum kan cha manchachagup si bugis ya cha malagbyasuy?”

³¹ Ot silongbyatan Jesus chicha, un kalala, “Ha tagu’n lappun sakitla, achipunla masapuy chuktuy. Ngim ha makasapuy ked ha lasakit. ³² Achipulak ummali’n mangayeg kan cha singkalan un lalintogcha, ngim cha malagbyasuy ta mambyabyawicha.”

Mipanggop Si Palaglaun

(Mat. 9:14-15; Mrk. 2:18-20)

³³ Illinggew bo cha uchum un tagu’n kalancha kan Jesus, “Cha disipulus John mallauncha lu sin-udchuman ya malluwalucha ya katchi bo koon cha uchum un disipulus cha Pariseo, ngim

[‡] 5:27 5:27 Tun-ucholak - piola’n ibyega mitun-ud kan Jesus un mandisipulusla.

puggey cha disipuluslu manga-mangan ya umilu-ilum?"

³⁴ Ot inyalig Jesus un summongbyat kan chicha un kalala, "Ha kalanyu lin un mallaun cha bubuyun chi leyaki'n mangkasey lu awed cha kan siya? Mangancha bò amin. ³⁵ Ngim gumatong chi timpu un miyachayu likasey kan chicha, ked hachi asicha mallaulan."

*Mipanggop Si Tudtuchun Jesus
(Mat. 9:16-17; Mrk. 2:21-22)*

³⁶ Kasin lan-alig si Jesus kan chicha, un kalala, "Lappun tagù pumissay si paat un luput si baru'n silup ked intekupla si chachaan un silup, ti yam-alola baru'n silup ya achipun miyapot chi baru'n luput un mantekup si chachaan un silup. ³⁷ Willu lappun bo mangigga si ilabuyu'n byeyas si chachaan un giledchang un iiggaan[§] ti bumtak chi hachi'n chachaan un giledchang ked misuyat chi byeyas ya mayam-an chi gedchang. ³⁸ Ngim ha ilabuyu'n byeyas, maigga si baru'n giledchang un iiggaan. ³⁹ Ha ummingsa si chachaan un byeyas, issala ilabuyu'n byeyas ti kalala lu, 'Lapippiya chachaan.' "

6

*Mipanggop Si Sabyechu'n Man-illongan
(Mat. 12:1-8; Mrk. 2:23-28)*

¹ Si osa'n Sabyechu un man-illongan cha Judio, langoy cha Jesus kan cha disipulusla si pappayaw un lamuy-an si wheat un isun chi pagoy. Ot

[§] **5:37** 5:37 Cha Judio iggacha grape juice willu byeyas si giledchang un iiggaan.

lalidtidchayancha pun, pummutingcha disipulusla si wheat ot kilutimancha ta kaloncha.² Ot kalan cha uchum un Pariseo un langitullong, "Payuggey koon chi katchi un mipalit si lintog taku lu Sabyechu?"

³ Ot silongbyatan Jesus chicha, un kalala, "Achipunyu kamman bilasa kingwan David ya cha kakadwala si labitilancha?⁴ Lilumlok si David si byeyoy Apudyus ot illayala tilapay un lichatun kan Apudyus, un ipalit chi lintog un kalon cha tagu ti abus cha papachi mangan. Killanla ot illidchela cha kakadwala ot killancha bo."^{*} ⁵ Ot inyalungus Jesus imbyega, "Sakon un Alak chi Tagu alla kalobbongak un mangibyega lu silu makwa si Sabyechu'n man-illongan."

*Ha Leyaki'n Lasikod Chi Imala
(Mat. 12:9-14; Mrk. 3:1-6)*

⁶ Si osa'n Sabyechu, lilumlok kasin si Jesus si sinagogan cha Judio, ot lantudtuchu. Illinggew chi leyaki'n lasikod chi machuwalan un imala. ⁷ Illinggew bo cha uchum un mimistulun chi lintog ya Pariseo, mansingisingitcha si mangichiyumancha kan Jesus, ot tamtamchagencha lu palin-awaola chi lasakit si Sabyechu'n man-illongan. ⁸ Ngim ammun Jesus chi somsomokcha, ot kalala si leyaki'n lasikod, "Umalika u sumiked si alla'n sangwan." Ot ummoy chi leyaki. ⁹ Ot kalan Jesus kan chicha losan, "Imusok u kan chikayu, himma ipalubus chi lintog taku un makwa si Sabyechu? Koon taku bibiyu willu lawwing? Taguwon taku tagu willu

* **6:4** 6:4 1 Samuel 21:1-6, Leviticus 24:9

patoyon taku?" ¹⁰ Lilangyangala pun chicha losan, kalala si leyaki, "Uyachom chi imam." Ot iluyedla ot bummayu imala. ¹¹ Ngim amod chi sangan cha Pariseo ya mimistulun chi lintog ot lan-uuguchencha lu silu kooncha kan Jesus.

Ha Lanchutukan Jesus Kan Cha Lasawayan Si Chuwa Un Apostolesla

(Mat. 10:1-4; Mrk. 3:13-19)

¹² Lagamput pun, lalagecha si Jesus un ummoy lalluwalu si tagudtud, ot lilabila'n lalluwalu kan Apudyus. ¹³ Labigat pun, ilayagela cha disipulusla ot chilutukala cha lasawayan si chuwa ot ngadlola chicha apostoles. ¹⁴ Ha ngachencha: si Simon un lingachalala Peter ya suludla un Andrew, cha James kan John, Philip kan Bartholomew, ¹⁵ ya Matthew, Thomas, James un alak Alphaeus, Simon un kalancha'n Mangisas-akkit si ilila, ¹⁶ Judas un alak James, ya Judas Iscariot un siya langiyibit kan Jesus.

Ha Lantudtuchuwan Jesus Ya Lamalin-awaala Si Sakit

(Mat. 4:23-25)

¹⁷ Lan-osog pun cha Jesus ya cha apostolesla un lampeypu si tagudtud, summikeda si tummalapala ti illinggew cha lachagup un achu'n disipulusla ya cha amod un tagu'n lampeypu'd Judea ya Jerusalem ya kaili-ili ud Tyre ya Sidon un adchaliyan si byeybyey. ¹⁸ Ha panggopcha, ummalicha manchongey si ugud Jesus ya mampalin-awa si sakitcha. Ot inggew bo cha uchum un tagu'n laayan, ot pileyyawla cha ayan un inggew kan chicha. ¹⁹ Losan cha

tagu ummaguyut ta appachencha siya, ti alla kilabyelinla un lu appachencha siya, mapalinawa chi sakitcha.

*Cha Pian Un Tagu Ya Kachegchegu Un Tagu
(Mat. 5:1-12)*

- 20 Oli pun lansagung si Jesus kan cha disipulusla
ot kalala'n lantudtuchu,
“Pian kayu un kakapus un mamati kan Apudyus
si sala,
ti mipati kayu si Mampangatan Apudyus!
- 21 Pian kayu un mabibittin si sala, ti maplok
kayu.
Pian kayu un man-ibi-ibin si sala, ti lagalas
kayu.
- 22 Pian kayu lu sangaon cha tagu chikayu ya
issancha chikayu ya
mangig-iggaan chikayu si ugud ya kalancha
un lawwik kayu
gapu kan Sakon un Alak chi Tagu.
- 23 “Lu katchi makwa kan chikayu, matetteyok
kayu ya malachok kayu si galasyu
ti chakey gunggulayu ud langit. Ha kooncha
kan chikayu,
isun bo chi kingwan cha aappucha kan
cha propeta si awi.[†]
- 24 Ngim kadchegu kayu'n byabyaklang si sala, ti
mampatingga galasyu utla pita un gunggu-
layu.
- 25 Kadchegu kayu'n mamassug si sala, ti malik-
layu amod
un bitin si umali'n eygew.

[†] **6:23** 6:23 2 Chronicles 36:16

Kadchegu kayu'n sinyoyokyok si sala, ti sin-lalangchu kayu ya sin-iibin kayu si umali'n eygew.

²⁶ Tuttuwa'n kadchegu kayu lu chaychayawon cha losan un tagu chikayu, ti katchi bo killingwan cha aappucha mi-panggop kan cha silan propeta."

Ha Koonyu Si Kabusuyyu

(Mat. 5:38-48; 7:12)

²⁷ Intuyuy Jesus un lan-ugud, un kalala, "Ibyegak kan chikayu'n manchochongngey, masapuy'n ayatonyu cha kabusuyyu. Ya koonyu bibiyu kan cha mansasanga kan chikayu.

²⁸ Cha tagu'n mangeyaweg kan chikayu, chawatonyu kachegun Apudyus kan chicha. Ked iluwaluwanyu cha manguy-uyung kan chikayu.

²⁹ Lu awed mallipak si apingyu, palipakyu bo bisak. Lu awed mangaya si takpin chi silupu ti masapuyla, idchonyu bo mikadwan takpin chi silupu. ³⁰ Idchonyu lu awed mangkochew kan chikayu, ked lu awed mangaya si kukkuwayu achiyu ipaiyulin. ³¹ Koonyu kan cha tagu pionyu'n kooncha kan chikayu.

³² "Lu abus cha tagu un memeyyed kan chikayu cha memeyyechenyu, achipun kayu maidchen si gunggula. Ti katchi bo koon cha malagbyasuy un meyyedcha kan cha meyyed kan chicha. ³³ Ked lu abus cha mangwa si bibiyu kan chikayu cha mangwaanyu si bibiyu, achipun kayu maidchen si gunggula. Ti katchi bo koon cha malagbyasuy. ³⁴ Ked lu abus cha ammuyu'n mangiyulin si buluchoncha cha pabuluchenyu,

achipun kayu maidchen si gunggula. Ti katchi bo koon cha malagbyasuy un paiyulincha pabulud-cha kan cha chogacha'n malagbyasuy. ³⁵ Ngim chikayu, masapuy'n ayatonyu cha kabusuyyu ya koonyu bibiyu kan chicha. Pabuluchenyu cha mambulud kan chikayu, ulay lu achipun cha iyulin. Ti lu koonyu katchi, chakey gunggulayu, ked mibilang kayu alak Apudyus un Kangatuwan. Ti kacheguwani Apudyus cha achipun manyaman ya cha lawwik un tagu. ³⁶ Masapuy'n malagchegu kayu ti malagchegu bo si Apudyus un Amayu."

*Achiyu Kuison Cha Uchum Un Tagu
(Mat. 7:1-5; Jas. 4:11-12)*

³⁷ Ot intuyuy Jesus un lantuttchu un kalala, "Achiyu kuison cha uchum un tagu ta achipun bo Apudyus kuison chikayu. Achiyu kodchongan cha uchum, ta achipun Apudyus kodchongan chikayu. Pakawalonyu cha asintataguyu ta pakawalon bò Apudyus chikayu. ³⁸ Mangatod kayu kan cha uchum un tagu ked idchen chikayu bo kan Apudyus, ad-achu idchola kan chikayu lu ha illidchonyu, ti masawey inggala achipun kayu makàon. Ked ha kaachun cha idchonyu kan cha asintataguyu, siya bo kaachun chi idchon Apudyus kan chikayu."

³⁹ Ot lan-alig si Jesus kan chicha un kalala, "Achipun makwan ipuyut chi lakuyap cha chogala'n lakuyap, ti kapilitan un miyus-ubcha si abut. ⁴⁰ Ya lappun iswila un langatngatu lu mistulula. Ngim lu gamputola iswilala, miyisu si mistulula."

41 Ot lan-alig kasin si Jesus un kalala, “Puggey un mitullongyu siyun-ik si atan chi suludyu ngim achipunyu maila sitap si atayu? **42** Ot ha kalam kamman un, ‘Cho, sulud kaalok chi siyun-ik si atam,’ ked alla sitap si atam? Kama kayu’d tuttuwa! Masapuy’n ulaonyu kaalon chi sitap si atayu, ta pumillong chi tullongyu’n mangaan si siyun-ik si atan chi suludyu.”

*Ha Mangammuwan Si Kilatatagun Chi Tagu
(Mat. 7:16-20; 12:33-35)*

43 Kasin lan-alig si Jesus, un kalala, “Lappun bibiyù kayu un mamunga si lawwik ya lappun lawwik un kayù mamunga si bibiyu. **44** Ti maammuwan chi kilabiyun chi kayu si mambubungala. Achipun makwa’n mamunga eyagen si apyas willu achipun makwa’n mamunga sagakat si kuliwat. **45** Katchi bo tagu, ha bibiyu’n tagu, bibiyu koola ti bibiyu somsomokla. Ngim ha lawwik un tagu, lawwik bo koola ti lawwik chi somsomokla. Ti ha awed si somsomok chi tagu, siya bo lumoswa si tupokla.”

*Cha Chuwa’n Mampaud Si Byeyoy
(Mat. 7:24-27; Jas. 1:19-27)*

46 Intuyuy Jesus un lan-ugud, “Payuggey kalan kan sakon ‘Apu, Apu,’ ngim achipunyu koon chi ibyegak kan chikayu? **47** Lu silu umali kan sakon ya manchongey si ibyegak ya koola, katla miyaligela. **48** Miyalig si tagu’n lampaud si byeyoyla. Lambyaung si lachayom si pita inggalad inchesala byetu ot hachi langisaachela si byeyoyla. Lummitap pun, tilodchak chi chelum chi byeyoy ot achipun likuyus ti mangkoschey

lisaachela. ⁴⁹ Ngim ha tagu'n manchongey si ugudku ya achipunla koon, miyalig si tagu'n lampaud si byeoyyla un insaedla si leglegen. Lummitap pun, likuyus chi byeoyoy."

7

Pilalin-awan Jesus Chi Bubùulon Chi Kapitan (Mat. 8:5-13)

¹ Gilamput pun Jesus chi intudtuchula kan cha tagu, ummoy ud Capernaum. ² Udchi illinggew chi osa'n kapitan cha susuychachu un iRome. Lasakit ya mamattoyon chi potpot-gola'n bubùulola. ³ Chingngeyn pun chi kapitan un awed si Jesus, imbuunla cha uchum un pallakayon cha Judio ta ayagencha si Jesus ta umoyla palin-awaon chi bubùulola. ⁴ Ot ummoy-cha kan Jesus ot langkadkachegucha kan siya un kalancha, "Bibiyu hachi'n kapitan, lobbongla'n tuyungam siya, ⁵ ti memeyyed kan chitakun Judio ked siya bo lampakwa si osa'n sinagogan maup-uppulanmi." ⁶ Ot litun-ud si Jesus kan chicha.

Ummachalicha pun si byeoyoy chi kapitan, imbuunla cha uchum un bubuyunla ta umoy-cha ibyegan man-olat si Jesus, ot kalancha, "Apu, achim taktakon chi long-eglu'n umali'd byeoyomi ti chakpun lumbong un mammangili kan sika, ⁷ ya achipunku kalobbongan un umali kan sika. Ngim umalay chi man-ugudka ked lummin-awa chi bubùulok. ⁸ Ti maawatak chi

mipanggop si kalobbongan, ulay sakon un kapitan, masapuy'n tuttuwaok chi ibyegan chi appuk. Katchi bo cha suychachun iturayak, tuttuwaoncha ibyegak, ti lu ibyegak si osa, 'Ingka,' ked ummoy, ked lu ibyegak si osa, 'Umalika,' ked umali. Ked lu ibyegak si bubùulok, 'Koom chi alla,' ked kingwala bo."

⁹ Laschaaw si Jesus si chingngeyla ot lasalagung kan cha amod un tagu'n lituntun-ud kan siya ot kalala, "Ibyegak kan chikayu, lappun inchesak si kamatchi pammatila si losan un galak Israel." ¹⁰ Langulin pun cha hachi'n libuun si byeyoy chi kapitan, inchesancha'n lumminawa bubùulola.

Ha Lalaguwan Jesus Si Latoy Un Alak

¹¹ Lapolos pun, ummoy cha Jesus ya disipulusla si osa'n ili un mangngachen Nain. Lakabuyog cha disipulusla ya cha amod un tagu. ¹² Ummachalicha pun si liwangan chi hachi'n ili, ilabotcha cha amod un tagu'n lakabuyog si osa'n labyayu un umoycha mallobon si os-osaan un alakla'n bumaru. ¹³ Intullong pun Jesus chi labyayu, kilacheguwala siya ot kalala, "Achika man-ibi-ibin."

¹⁴ Oli pun ummachali si Jesus ot ummoya ilappachen chi lungun ot ummillong cha lamubukud. Ot kalala, "Bumaru, bumangonka!" ¹⁵ Ot bummangon chi latoy ot gumminga, ot impuyang Jesus siya kan ilala.

¹⁶ Ot ummogyat losan cha langitullong ot chilaychayawcha si Apudyus, un kalancha, "Lummoswa kan chitaku osa'n langatun propeta.

Ummali Apudyus ta taguwola cha tagula!" ¹⁷ Ot lanchilongey chameg mipanggop kan Jesus si losan un ili ud Judea ya ili-ili un mampalikwos.

Ha Songbyat Jesus Kan Cha Disipulus John Un Mambubunyeg

(Mat. 11:2-6)

¹⁸ Imbyegan pun cha disipulus John chi mipanggop kan Jesus ya losan un lakwa, ilayagela chuwa'n disipulusla, ¹⁹ ot imbuunla chicha ta umoycha imuson kan Apu Jesus, "Sika kamma hachi'n ingkarin Apudyus un umali willu man-uway kami sabyali?"

²⁰ Gummatongcha pun kan Jesus, kalancha kan siya, "Imbuun chikami kan John un Mambubunyeg ta imusonmi kan sika lu sika ingkarin Apudyus un umali willu man-uway kami sabyali?"

²¹ Si hachi'n uras un gummatngancha, pilalinawan Jesus cha achu'n tagu'n lakalakalasi sakitcha ya pin-ala bo pileyyaw cha ayan un inggew si uchum, ya cha lakuyap ked makatullongcha.

²² Ot silongbyatan Jesus chicha, kalala, "Mangulin kayu kan John, ibyegayu kan siya cha intullongyu ya chingngeyyu un killingwak. Cha lakuyap, makatullongcha, cha lapilay, makatid-chayancha, cha leprosy lakalin-awaancha, cha latuyong, makadngeycha, cha latoy, latagu cha kasin. Ked cha kakapus, mibyegbyega kan chicha Bibiyu'n Chameg.* ²³ Ked ibyegayu bo kan siya un pian chi tagu'n achipun manchuwachuwa pammata kan sakon."

* **7:22** 7:22 Isaiah 35:5-6, 61:1

24 Ummoyon pun cha biluun John, imbyegan Jesus kan cha tagu chi mipanggop kan John. Kalala, "Simma ummoyyu intullong si lugey'n lappun ummili? Kalanyu pun lin lu isun chi guyun siya un chupa-chupaliyon chi bidbid? Chakampun! **25** Ked lu chakampun, simma ummoyyu intullong? Ha tagu'n lansilup si kangilaan? Ngim chakampun si lansilup si katchi ti byeyoy chi Ari inggewan chi lakasilup si katchi'n langila. **26** Ibyegayu u lu simma ummoyyu intullong? Osa'n propetan Apudyus. O, ibyegak kan chikayu si John langatngatu lu osa'n propeta, **27** ti siya hachi'n tagu un imbyegan chi liigili si ugud Apudyus, un kalala, 'Awed chi osa'n tagu'n un-ulaok ibuun lu sika ta umoyla isagala chayan un ayom.'[†] **28** Tuttuwa ibyegak kan chikayu un lappun tagu un liyalak utla pita un langatngatu lu John. Ngim lu silu kabyabyaan si Mampanggatan Apudyus, mibilang un langatngatu lu John."

29 Chingngeyn pun cha losan un tagu ya cha manchachagup si bugis chi imbyegan Jesus, biligbigcha pion Apudyus ked ustу, ot lampabunyegcha kan John. **30** Ngim cha Pariseo ya cha mimistulun chi lintog, ilissancha pion Apudyus kan chicha ked achipuncha lampabunyeg kan John.

31 Intuyuy Jesus un lan-ugud, kalala, "Simma mangiyisuwak kan cha tagu si sala'n lolap?
32 Iyaligku chicha un isun cha aalak un manillangu un langiyip-ipkaw si asin-allakcha, 'Tilu-

[†] **7:27** 7:27 Malachi 3:1

payyami gangsa ngim achipun kayu lalagli. Langkanta kami si kachegchegu ngim achi kayu lanlangchu.’³³ Ti ha ummaliyan John un Mam-bubunyeg, pin-a lallaun ya achipun ummilum si byeyas, ot ilam-amsiwyu siya un ngadlonyu, ‘Laayan siya!’³⁴ Ngim Sakon un Alak chi Tagu, ummaliyak pun bo’n langa-langan ya ummilum, ilam-amsiwak bo un ngadolak, ‘Leyawot ya kabubuuk. Ya ngadolak bo bubuyun cha manchachagup si bugis ya cha malagbyasuy!’³⁵ Ngim ulay lu katchi, losan cha mamati kan Apudyus, chicha ustu’n mangipaila si tuttuwa’n kilalaing Apudyus.”

Pilakawan Jesus Chi Byebyai Un Puta

³⁶ Osa’n eygew, ilayagen chi Pariseo si Jesus ta mangan ud byeyoycha. Ot ummoy si Jesus lakakan. ³⁷ Inggew bo si hachi’n ili osa’n byebyai’n malagbyasuy. Chingngeyla pun un awed si Jesus un mangan si byeyoy chi Pariseo, ummoy ot langawit si apyus un mambyangu un inggew si bilatu’n angang un ngadloncha alabaster. ³⁸ Lilumlok chi hachi’n byebyai ot summiked si ochogen Jesus,[‡] ot lan-ibin un lantodtoddod chi luwala si chepan Jesus. Ot pilulasala si buukla ot ap-appupuyola ya kilikisla chepanla si mangipain-ala si lispitula, asila ot ibukbuk chi apyus si chepan Jesus.

³⁹ Ngim intullong pun chi Pariseo kingwan chi byebyai, kalala si somsomokla, “Lu gettok un

[‡] **7:38** 7:38 Ugalin cha Judio, sumiked si ochogen lu mangancha, siya un lalaka un umoy hachi’n byebyai si ikiyan Jesus.

propeta si Jesus, ammula otyan chi kilatatagun chi byebyai un mangap-appupuy kan siya, ked ilomeyala.”

⁴⁰ Hachi ked gumminga si Jesus ot kalala si hachi'n Pariseo, “Simon, awed chi ibyegak kan sika.”

Kalan Simon, “O, simma ibyegam Apu?”

⁴¹ Ot lan-alig si Jesus un kalala, “Inggew chi osa'n leyaki'n lampappautang si pilak kan cha chuwa'n leyaki. Ha osa ummutang si limanggasut un denari, ked ha osa ummutang si limampuyu. ⁴² Ot gapu ta achipuncha makabyayed, pilakawanla chicha si utangcha. Awed chi imusok kan sika, kan cha chuwa'n lan-utang, silu chakchakey ayatla si hachi'n lampautang?”

⁴³ Kalan Simon, “Ha tagu'n ad-achu lapakawan un utangla.” Ot kalan Jesus kan siya, “O, siya, tuttuwa kalam.” ⁴⁴ Ot tiluwilila byebyai ot kalala kan Simon, “Itullonglu alla'n byebyai?

Ti lilumlokak pun si alla'n byeoyyyu, lappun illidchom si chelum un mambyebyek si ikik, ngim siya, imbyebyela luwala si chepanku ot pilulasala si buukla. ⁴⁵ Ked sika, achipunlu sakon kilikis si lilumlokak. Ngim siya, malipud si lilumlokala achipunla inyagey un kilikis chi chepanku. ⁴⁶ Ked sika bo, achipunlu ilapyusan chi uyuk, ngim siya, ilaminla ilapyusan chi chepanku si langilan apyus un mambyangu.

⁴⁷ Ibyegak kan sika, gapu si amod un ayat chi alla'n byebyai kan sakon, hachi mangipaila un lapakawan cha achun byasuyla. Ngim ha tagu'n akit chi lapakawan un byasuyla, akit bo ipailala'n ayatla kan sakon.”

48 Oli pun kalan Jesus si hachi'n byebyai, "Lapakawan cha byasbyasuym."

49 Ngim cha uchum un lakakan, kalancha si somsomokcha, "Himmaga tagu'n alla un pakawalola byasuy?"

50 Kalan bo Jesus si hachi'n byebyai, "Gapu si pammatim kan sakon, matataguka. Ingkan mallin-awaka."

8

Cha Byebyai'n Litun-ud Kan Jesus

1 Lapalos pun, ummoy si Jesus si cha kaili-ili un lambyegbyega si Bibiyu'n Chameg mipanggop si Mampangatan Apudyus. Kilabuyogla lasawayan si chuwa'n disipulusla, **2** litun-ud bo uchum un byebyai'n pileyyaw Jesus cha ayan un inggew kan chicha ya pilalin-awala cha sakitcha. Si Mary Magdalene chi osa'n pileyyaw Jesus cha pitu'n ayan kan siya. **3** Ked inggew bo si Joanna, un asawan Cuza un pangat cha mambyebyentayon Ari Herod si salikuwala. Ya si Susanna ya achu bo'n byebyai un tummuyung kan Jesus ya disipulusla.

Pangngalig Chi Lanwagaweg (Mat. 13:1-9; Mrk. 4:1-9)

4 Ummoy cha amod un tagu kan Jesus un lampeypu si kaili-ili. Lauppuncha ot lan-alig un kalala, **5** "Inggew chi osa'n tagu'n ummoy lanwagaweg si bukey. Si lanwagawagelad chi bukey si umala, liweysi cha uchum si chayan ot ummoy cha tagu gilusgussan ya ummoy cha sissiwit tiluktukan. **6** Cha uchum un bukey,

liweysicha si kabyetbyetuwan un akit chi pitala, ot lasalimitcha. Ummilit pun, lakyawcha ti mammaga pitala. ⁷ Cha uchum un bukey, liweysicha si lassi-lassi ot summimitcha. Ngim chummakey pun cha lasi laayungcha. ⁸ Ngim liwagaweg cha uchum un bukey si mallogway un pita. Chummakeycha ot lamunga cha si singgagasut.” Ot kalan Jesus, “Chongyonyu ya somsomkonyu pion chi inyaligku un uguchon.”

*Ha Panggop Chi Pangngalig
(Mat. 13:10-17; Mrk. 4:10-12)*

⁹ Oli pun ilimus cha disipulus Jesus lu silu pion chi inyaligla’n uguchon. ¹⁰ Kalala, “Impatagam-muk kan chikayu chi palimod chi Mampangatan Apudyus. Ngim cha uchum un tagu, iyaligkun mantudtuchu kan chicha. Ti ulay itutullongcha, achipuncha maila ya ulay chochongyoncha, achipuncha maawatan.”

*Impakaawat Jesus Chi Pion Chi Pangngalig Chi Lanwagaweg Un Uguchon
(Mat. 13:18-23; Mrk. 4:13-20)*

¹¹ Intuyuy Jesus un lan-ugud, kalala, “Allaya pion chi inyaligku’n uguchon. Ha miyaligen chi bukey, ugud Apudyus. ¹² Cha bukey un liweysi si chayan, chicha cha tagu’n lanchongey si ugud Apudyus, ngim ummoy Satalas kilaan chi chingneycha ta achipuncha mamati ya matagu. ¹³ Cha bukey un liweysi si kabyetbyetuwan, chicha cha tagu’n lanchongey si ugud Apudyus ot latetteyokcha un langawat. Ngim achipun lum-mamut chi ugud Apudyus si somsomokcha ti sin-akitan chi lamatiyancha. Chillumtong pun chi

masuklutancha, inyageycha. ¹⁴ Cha bukey un liweysi si lassi-lassi, chicha cha tagu'n lanchongey si ugud Apudyus ngim laayung chi chingngeycha gapu si chalegcha si mataguwancha ya pioncha'n bumaklang ya pioncha ganggalas chi lubung. Hachi mangalliw si somsomokcha kan Apudyus ked achipun chumakey pammaticha. ¹⁵ Cha bukey un liwagaweg si mallogway un pita, chicha cha tagu'n lanchongey si ugud Apudyus ot illiggacha si somsomokcha ot tiluttuwacha. Ot chummakey pammaticha inggala lamunga si sindadchu."

*Achipun Makwa'n Malakkobyen Chi Silaw
(Mrk. 4:21-25)*

¹⁶ Kasin lan-alig si Jesus un kalala, "Lappun tagù tonggela silaw ked lilakkobyela si chungchung willuiggala si guweb chi katli. Ngim ipatayla si ustu'n papattayan ta mampadcha lu lumlok cha tagu. ¹⁷ Ti lappun litatayu un achipun mitokwey ya losan un achipun matagammuwan si sala, gumatong chi timpu un mipakaammu. ¹⁸ Ammanyu chochongyon chi ibyegak, ti ha manchongey si itudtuchuk, machogchog-an chi man-aawatla. Ngim ha tagu'n achipun manchongey, ulay akit un awed kan siya, miyabus makaan."

*Cha Ibilang Jesus Un Ilala Ya Susuludla
(Mat. 12:46-50; Mrk. 3:31-35)*

¹⁹ Oli pun gummatong chi ilan Jesus ya susuludla, ngim achipuncha makaachali kan Jesus ti amod cha tagu'n lauppun. ²⁰ Ot imbyegan chi osa'n tagu kan Jesus, "Awed cha ilam ya cha

susuludlu ud lasin, pioncha'n itullong sika.” ²¹ Ot kalan Jesus kan chicha, “Lu silu manchongey si ugud Apudyus ya tumuttuwa, chicha ibilangku'n ilak ya susuludku.”

*Ha Lampagingkan Jesus Si Byali Ya Challuyun
(Mat. 8:23-27; Mrk. 4:35-41)*

²² Si osa'n eygew, lambyangka cha Jesus ya disipulusla, ot kalala kan chicha, “Intaku si chomang chi alla'n byeybye.” Ot lummibbyatcha. ²³ Ummoyo-oyoncha pun, lasuyop si Jesus. Maeg ga gummatong chi lapigsan byali ot laluptuppiyak chi challuyun si byangka, ot laplaplu byangka si chelum inggala allà akit un milutobcha. ²⁴ Bilangon cha disipulus si Jesus un kalancha, “Apu, Apu, alla'n milutob taku.”

Bummangon si Jesus ot pilagilocla byali ya challuyun, ot lakagiloc ot lummin-awa tayun. ²⁵ Ot kalan Jesus kan cha disipulusla, “Chimma pammatiyu?”

Ngim laschaawcha ya ummogyatcha ot lan-asi-imuscha, “Himmaga tagu'n alla, ulay chi byali ya challuyun ked tuttuwaoncha siya!”

*Ha Lameyyawan Jesus Si Ayan
(Mat. 8:28-34; Mrk. 5:1-20)*

²⁶ Intuyuy Jesus ya cha disipulusla'n lambyangka un ummoy si sakupon chi Gerasenes, un liidmang si byeybye ud Galilee.* ²⁷ Ot lummawacha pun si byangka, liyabot kan Jesus chi osa'n leyaki'n iGerasenes un leyapang.

* **8:26** 8:26 Ha ngachen chi alla'n ili si uchum un manuscript ked Gadarenos willu Gergesenes.

Labyeyeg chi lanlulussayala ya achipun chummuung si byeyoycha, ti loblobon chi iinggewala.

²⁸ Intullongla pun si Jesus, laagaeg ot lampalintuming si sangwalan Jesus ot impakuyla'n, "Jesus, un Alak chi Kangatuwan un Apudyus! Simma koom kan sakon? Kacheguwam sakon, achim sakon paligatan." ²⁹ Katchi imbyegala ti pileyyaw Jesus cha ayan un inggew kan siya. Kalayun un paligatan cha ayan, ulay lu byayuchoncha imala ya ikila si pusas, pogsatola ked intodchak cha ayan si kapit chi lugey'n lappun tagu si inggew.

³⁰ Ilimus Jesus kan siya, "Simma ngachenlu?"

Summongbyat chi leyapang, "Palos ti achu kami." Ti achu-achu cha ayan un illinggew kan siya. ³¹ Ot langkadkachegucha kan Jesus ta achipunla ibuun chicha si bitu un lappun pegpeg chi kachayomla un machusaancha.

³² Si cheegcha, inggew cha achu-achun byeyok un sinsusubsub si tagudtud. Ot langkadkachegu cha ayan kan Jesus un ibuunla chicha'n lumlok kan cha hachi'n byeyok. Ot inteunla chicha'n umoy. ³³ Lummawa cha ayan si leyaki ot lilumlokcha kan cha byeyok. Ot sintotodchak cha byeyok lummayug si angit ot laamincha laalud si byeybyey.

³⁴ Intullong pun cha man-aachug kan cha byeyok chi lakwa, ummawidcha ot ummoycha imbyega kan cha tagu si ili ya tattayun. ³⁵ Ot ummoy cha tagu intullong chi lakwa. Gummamatongcha pun si inggewan Jesus, inchesancha hachi'n leyaki un tilelan cha achun ayan. Ummaammuy si sangwalan Jesus un lansilup ya

bummayu somsomokla ot lakaogyatcha. ³⁶ Cha hachi'n langitullong imbyegacha kan cha tagu in-ilon Jesus un lameyyaw kan cha ayan si leyaki'n leyapang. ³⁷ Ot langkadkachegu cha tagu kan Jesus ta telala hachi'n ilicha ti amod chi ilogyatcha. Ot lambyangkacha Jesus ummoyon.

³⁸ Ot langkadkachegu hachi'n leyaki'n lakaan chi lapangla ta mitun-ud kan siya, ngim pilaoyon Jesus un kalala, ³⁹ "Ingkan uwatu ked ibyegam kan cha losan chi killingwan Apudyus kan sika." Ummoyon chi hachi'n leyaki ot ummoyla imbyegbyega killingwan Jesus kan siya kan cha ili-ili.

*Pilalinawan Jesus Chi Byebyai Ya Tilagula
Byebyeyasang*

(Mat. 9:18-26; Mrk. 5:21-43)

⁴⁰ Langulin pun si Jesus si chomang chi byebyey, lagalas cha amod un tagu'n lamachuung kan siya ti iluuwaycha. ⁴¹ Oli pun gummatong chi osa'n pangat chi osa'n sinagoga un mangnagachen Jairus. Ot ummoy lampalintuming si ikiyan Jesus ot langkadkachegu ta umoy ud byeoyocha, ⁴² ti mamattoyon chi os-osaan un alakla'n byebyai, un mantawon si simpuyu ya chuwa.

Ot litun-ud si Jesus, litun-ud bo cha amod un tagu kan siya ot ilalibungbungancha. ⁴³ Inggew chi osa'n byebyai un labyeyeg chi sakitla'n mambuyubuyus si lasawayan si chuwa'n tawon. Gilastula losan cha kukkuwala si lampaagasalan chuktuý, ngim lappun makaagas kan siya. ⁴⁴ Ot

ummoy si ochogen Jesus ot ilappachela peg-peg chi silupla, ot kakma latatyok chi mam-buyubuyus un chayala. ⁴⁵ Ilimus Jesus, "Silu langapped kan sakon?" Ngim lappun achi langisulib, ot kalan Peter, "Apu, ilam kabbo cha tagu'n manggunggulod kan sika."

⁴⁶ Ngim kalan Jesus, "Awed langigagaya langapped kan sakon, ti lagiklak un lausey kilabyelinku." ⁴⁷ Laawatan pun chi hachi'n byebyai un laammuwan Jesus chi kingwala, ummoy un mamaypayogpog si ogyatla ot lampalintuming si sangwalan Jesus. Si sangwalan cha tagu, imbyegala chi panggopla'n langapped kan Jesus ya in-ilola'n kakma lummin-awa. ⁴⁸ Kalan Jesus kan siya, "Alakku, gapu si pammattim kan sakon lummin-awaka. Ammam umoyon ti lummin-awaka."

⁴⁹ Si hachi'n mangibyegbyeg-an Jesus, gummatong chi osa'n bubùulon Jairus un lampeypu'd uwacha, kalala kan Jairus, "Latoy chi alaklu, ked patakuggey taktakon chi mistulu."

⁵⁰ Ngim chingngeyn pun Jesus chi lakwa, kalala kan Jairus, "Achika manchaleg, mamatika ot matagu alaklu."

⁵¹ Gummatongcha pun si byeyoycha, achipun Jesus inteuun un awed mitun-ud kan siya, malak-sig kan cha Peter, James kan John un mansulud ya ama kan ilan chi alak. ⁵² Losan cha tagu'n inggew, sin-iibincha ya silalangchucha. Ngim kalan Jesus kan chicha, "Achi kayu man-ibin, ti achipun latoy chi alak. Lasusuyop abus."

⁵³ Ot liyokyokcha si Jesus, ti ammucha'n lalat-toy chi alak. ⁵⁴ Ot iloglen Jesus chi iman chi

alak ot kalala, “Alak, bumangonka.” ⁵⁵ Langulin chi angosla ot kakma bummangon, ot imbyegan Jesus un pakalancha siya. ⁵⁶ Laschaaw cha amala kan ilala, ngim bililin Jesus chicha ta achipuncha ibyegbyega lakwa.

9

Imbuun Jesus Cha Lasawayan Si Chuwa'n Disipulusla

(Mat. 10:5-15; Mrk. 6:7-13)

¹ Si osa'n eygew, ilayagen Jesus cha lasawayan si chuwa'n disipulusla ot illidchela chicha si kilabyelin ya kalobbongan un mameyyaw kan cha ayan ya mampalin-awa kan cha masakit. ² Ot imbuunla chicha ta umoycha ibyegbyega chi Mampangatan Apudyus ya mampalin-awa kan cha lasakit. ³ Kalala kan chicha, “Achi kayu mangiyawit si ulay silu lu mambyaat kayu: sekud, pasiking, makan, pilak ya silup un mansukatyu. ⁴ Ked lu awed mammangili kan chikayu, iinggew kayu si byeyoyla inggala telanyu hachi'n ili. ⁵ Ked lu gumatong kayu si ili'n achipun chikayu mangiliyon, telanyu ked pukpukanyu tapuk si ikiyu ta mangagammuwan-ch'a'n kigedcha si machusaancha.”

⁶ Ot ummoyoncha ot ummoycha gilakgakay cha ili-ili un langibyegbyega si Bibiyu'n Chameg kan cha tagu ya lampalin-awa kan cha lasakit.

Machanchalagen Si Herod

(Mat. 14:1-12; Mrk. 6:14-29)

⁷ Chingney'n pun Ari Herod ud Galilee cha losan un laklakwa, ked amod chi lanchachalegla,

ti kangkalan cha uchum un tagu un siya si John un Mambubunyeg un ummuli latagu. ⁸ Kalan bo cha uchum, siya si Elijah. Ked kalan bo cha uchum un siya ked osa'n propeta si awi un ummuli latagu. ⁹ Ngim kalan Herod, "Impasiwatku si John, simman lin laita ibyegbyegacha?" Ked piola'n itullong si Jesus.

*Ha Lamakalan Jesus Si Cha Limallibu'n Tagu
(Mat. 14:13-21; Mrk. 6:30-44; Jhn. 6:1-14)*

¹⁰ Langulin pun cha apostoles un imbuun Jesus, imbyegacha kan siya cha losan un killing-wacha. Ot ilayagen Jesus chicha ta umoycha tumalin si osa'n ili ud Bethsaida. ¹¹ Ngim laammuwan pun cha tagu ummoyan Jesus, tilunducha siya. Ot ilawatla chicha, tiludtuchuwala chicha mipanggop si Mampanggatan Apudyus ya pilalin-awala cha lasakit.

¹² Lummachema pun, ummoy cha disipulus Jesus kan siya ot kalancha, "Peyyawom cha amod un tagu ta umoycha kan cha adchaliyan un ili ya tattayun ta mansingitcha si kaloncha ya umiyalancha ti alla taku si lugey un lappun tagù bilumyoy."

¹³ Ngim kalan Jesus kan chicha, "Chikayu mamakan kan chicha." Ot kalan cha disipulusla kan siya, "Abus chi lima un tilapay ya chuwa un ikan si awed. Piom un ingkami ngumila si ipakan kan cha tagu'n alla?" ¹⁴ Lasuyuk si limallibu cha leyaki'n inggew, achipun mibilang cha byebyai ya cha aalak.

Kalan Jesus kan cha disipulusla, “Paamuyonyu cha tagu ya up-uppulonyu chicha si sillilimampuyu.” ¹⁵ Ot kingwacha, ya ummamuy cha losan. ¹⁶ Ot illayan Jesus chi lima’n tilapay ya chuwa’n ikan. Lantanged ud langit ot lanyaman kan Apudyus. Piliispis-igla tilapay ya ikan, ot iggalan mangatod kan cha disipulusla ta iwayascha kan cha tagu. ¹⁷ Langan cha losan ot latlat-opcha. Ot chilagup cha disipulusla cha lasawey ot laplu lasawayan si chuwa’n langaya.

*Ha Imbyegan Peter Mipanggop Kan Jesus
(Mat. 16:13-19; Mrk. 8:27-30)*

¹⁸ Si osa’n eygew un lalluwaluwan Jesus un ossaan, inggew cha disipulusla kan siya ot ilimusla kan chicha, “Himma ibyegan cha tagu si kilatataguk?”

¹⁹ Kalan cha uchum, “Sika si John un Mam-bubunyeg. Kalan cha uchum un sika si Elijah, ked cha uchum, kalancha un sika osa’n propeta si awi un ummuli latagu.”

²⁰ “Chikayu ngay,” kalan Jesus, “Himma maibyegayu kan sakon?” Summongbyat si Peter, “Sika si Kristu un ingkarin Apudyus un umali.”

*Ha Langibyeg-an Jesus Mipanggop Si Matoyala
(Mat. 16:21-23; Mrk. 8:31-33)*

²¹ Bililin Jesus chicha ta achipuncha ibyeg-byega kan cha tagu. ²² Ot imbyegala kan chicha, “Sakon un Alak chi Tagu ked masapuy’n mapaligatalak ya issalak kan cha pallakayon cha Judio, cha ap-apun cha papachi ya cha mimistulun chi lintog. Ked mapatoyak, ngim lu lumaus chi tiyu’n eygew, umuliyak matagu.”

*Ha Kopyan Chi Mitun-ud Kan Jesus
(Mat. 16:24-28; Mrk. 8:34-9:1)*

²³ Ot kalala kan chicha losan, “Lu silu simpion un mitun-ud kan sakon, masapuy un ichuyala long-egla ked alusala ligat ulay siya matoyala ked tun-uchola sakon.* ²⁴ Ti ha tagu’n piola’n taguwon chi biyegla, ked matayakla mit laing. Ngim ha tagu’n mangkasutala biyegla gapu kan sakon, matatagu ing-inggala. ²⁵ Simma magaleb chi tagu lu mangkuwala losan un awed si lubung, ngim matayakla biyegla ked ibyellun Apudyus ud impiyeylu? Lappun magalebla. ²⁶ Lu silu mabiin un mangisiked kan sakon ya ha ugudku, Sakon un Alak chi Tagu mabiilak bo un mangisiked kan siya lu mangulilak un mangipaila si kilachayawku ya kilachayaw Ama ya cha lasantuwan un anheles. ²⁷ Ibyegak kan chikayu chi katuttuwaan, awed cha uchum kan chikayu si sala un achipun cha matoy inggala mailacha Mampangatan Apudyus.”

*Ha Langipain-an Jesus Si Kilachayawla
(Mat. 17:1-8; Mrk. 9:2-8)*

²⁸ Lummaus pu wayu’n eygew si langibyegan Jesus si cha laoy, ilayagela cha Peter, James kan John ot lalagecha cha si bilig ta umoycha malluwalu. ²⁹ Malluwaluwalu pun si Jesus, summabyali tullong chi lupala ya lan-ipuputilak

* **9:23** 9:23 Si hachi’n timpu, lu lakodchongan chi tagu’n milansa si krus, ipatutchapabukud chi krus inggala si lugey un mangilansaancha kan siya. Ha pion Jesus un uguchon lu awed simpion un mipati kan siya masapuy’n ibilangla long-egla un isun chi latoy ta achipunla somsomkon chi long-egla ngim ha pion Jesus.

chi silupla un malilisiling. ³⁰ Ot lummoswa cha chuwa'n leyaki, cha Moses kan Elijah ot makaug-uggudcha kan Jesus. ³¹ Malilisiling bo silupcha. Ha ilug-uggudcha mipanggop chi matoyan Jesus ud Jerusalem un malungpayala si losan un pion Apudyus. ³² Lasusuyop cha Peter un mambubuyun. Ngim lapalos pun, bummangoncha ot lailacha kilachayaw Jesus ya cha chuwa'n leyaki'n summisiked si cheegla. ³³ Ummoyon pun cha chuwa'n leyaki, kalan Peter kan Jesus, "Apu, bibiyu ta awed kami utla. Mangwa kami si tiyu'n sigey, mangkuwan osa, mangkuwan Moses osa ya mangkuwan Elijah bo osa." Imbyegala hachi ti lappun mapuutla si uguchola.

³⁴ Si man-ugu-uguchen Peter, kakma lummoswa libuu ot tilalikchungala chicha ot ummogyatcha. ³⁵ Ot ladngeycha ginga un lampeypu si libuu, un kalala, "Allaya Alakku'n chilutukak. Chongyonyu siya." ³⁶ Lagamput ka hachi'n gumminga, ummabus si Jesus. Lappun langibyegbyeg-ancha disipulusla si intullongcha inggala lagamput laoy lakwa.

Ha Lameyyawan Jesus Si Ayan Un Inggew Si Osa'n Leyaki

(Mat. 17:14-18; Mrk. 9:14-29)

³⁷ Labigat pun, lan-osog si Jesus ya cha tiyu'n disipulusla ot liyabot cha amod un tagu kan Jesus. ³⁸ Lapalakuy chi osa'n leyaki kan cha amod un tagu un kalala, "Mistulu, kacheguwalak u ta itullonglu u alakku, un ossaan. ³⁹ Lu lumlok ka ayan kan siya, lapalakuy ya kumingkinteyeg

siya ya mantetebuteb chi tupokla. Patunged chi ayan paligatan siya ked achipunla telan siya.
40 Kalan amala, langkadkacheguwak kan cha disipuluslu ta peyyawon cha ayan kan siya ngim achipuncha makapeyyaw."

41 Summongbyat si Jesus un kalala, "Chikayu un tagu si sala patunged kayu, chimma pammatiyu? Atoma iliinggewak kan chikayu ya langan-alusak kan chikayu?" Ot kalan Jesus si aman chi leyaki, "Igetonglu alaklu utla."

42 Ummachali pu alak kan Jesus, impat-ug chi ayan siya si pita ot pilakinteyegla siya. Ngim ilomeyan Jesus chi ayan ya pileyyawla ot lummin-awa alak. Ot impuyang Jesus siya kan amala. **43** Ot laslaschaaw cha losan un tagu'n langitullong si kilabyelin Apudyus.

Kasin Jesus Imbyega Chi Mipanggop Si Matoyala

(Mat. 17:22-23; Mrk. 9:30-32)

Laslaschaaw cha tagu si losan un killingwan Jesus, kalala kan cha disipulusla,
44 "Somsomkonyu chi alla'n ibyegak kan chikayu, Sakon un Alak chi Tagu ked mipuyangak si kabyalilan cha tagu." **45** Ngim achipun cha laawatan chi piola'n uguchon ti lailimod kan chicha ta achipuncha maawatan ya ummogyatcha'n mangimus kan siya mipanggop si hachi.

Ha Maibilang Un Kangatuwan

(Mat. 18:1-5; Mrk. 9:33-37)

46 Inggew chi lan-is-isikan cha disipulusla lu silu kangatuwan kan chicha. **47** Ngim ammun

Jesus chi somsomokcha, ot langaya si alak ot pilasikedla si cheegla. ⁴⁸ Ot kalala kan chicha, “Lu silu mangipotog si osa’n tagu’n isun chi alla’n alak gapu kan sakon, potgola bo sakon. Ked lu silu mangipotog kan sakon, potgola bo si amak un langibuun kan sakon. Lu silu kabyabyaan kan chikayu losan, siya kangatuwan.”

*Ha Chakampun Un Kabusuy Taku Ked Biyun
Taku*
(*Mrk. 9:38-40*)

⁴⁹ Kalan John kan Jesus, “Apu, illilami tagu’n pin-a mampeyyaw kan cha ayan un us-useyola ngachenlu ked impalitmi siya ti chakampun un biyun taku.”

⁵⁰ Ngim kalan Jesus kan chicha, “Achiyu ipalit siya. Lu silu achipun mallawing kan chitaku ked biyun taku.”

Cha Tagu Si Osa’n Ili’d Samaria

⁵¹ Chanchali timpu’n mangulilan Jesus ud langit, simsimmokla’n umoy ud Jerusalem. ⁵² Ot ilun-ulala imbuun cha uchum un bubùulola si osa’n ili ud Samaria ta umoycha iyala cha tagu si gumatngala. ⁵³ Ngim cha tagu si hachi’n ili, achipuncha ilawat si Jesus ti lasisitan umoy ud Jerusalem. ⁵⁴ Chingngeyn pun cha James kan John chi lakwa, kalancha kan Jesus, “Apu, piom un ichawatmi kan Apudyus ta odchagola apuy kan chicha ta masgobcha?” ⁵⁵ Ngim lansagung si Jesus ot ilomeyala chicha. ⁵⁶ Ot ummoycha si sabyali un ili.

*Ha Kilaligat Chi Mitun-ud Kan Jesus
(Mat. 8:19-22)*

⁵⁷ Malidtidchayancha pun, inggew chi osa'n leyaki'n kalala kan Jesus, "Mitun-uchak kan sika ulay chilu ayam."

⁵⁸ Summongbyat si Jesus un kalala, "Cha mutit allat chi lungug un igewcha, ked cha sissiwit allat bo sukbutcha'n inggewancha, ngim Sakon un Alak chi Tagu lappun byeyoyku un inyak masuypan."

⁵⁹ Kalala bo si osa, "Tun-ucholak." Ngim kalan chi hachi'n tagu, "Apu, inyakon yan ta inyak ilobon si amak."[†]

⁶⁰ Ngim kalan Jesus kan siya, "Mangamung cha lalattoy un mangimbon kan cha isucha'n latoy si isipiritu. Ngim sika, ingka ipapuut ibyegbyega Mampangatan Apudyus."[‡]

⁶¹ Ot kalan bo chi osa, "Apu, tun-uchok sika, ngim inyak yan ipakacha kan cha kabyeyoyku."

⁶² Ngim kalan Jesus kan siya, "Ha tagu'n mallugi un mitun-ud kan sakon ya lantuwituwili, lappun simbila si Mampangatan Apudyus."

10

Ha Langibuulan Jesus Kan Cha Pitumpuyu Ya Chuwa'n Disipulusla

¹ Lagamput ka hachi, chilutukan Apu Jesus cha pitumpuyu ya chuwa'n lelleyaki. Ot silinchudwala imbuun chicha ta umun-ulacha umoy si kacha ili ya lugey un simsimmokla un ayan.

[†] 9:59 9:59 Itullongyu si footnote 5:27 [‡] 9:60 9:60 Isucha latoy si sangwalan Apudyus ti achipuncha lamati kan Apu Jesus.

² Kalala'n lan-alig kan chicha, "Achu-achu cha maali, ngim akit cha man-ali. Ked manchawat kayu kan Apudyus un singkuwa kan cha laoy un maali ta mangibuun si achu'n man-ali." ³ Ot pilalibbyat Jesus chicha, "Ingkayu! Ibuunku chikayu kan cha lawwing un tagu un isuyu keylilun likamos kan cha kaog-ogyat un laatap un asu. ⁴ Achi kayu mangiyawit si pilak, pasiking, sanchey ya achi kayu makaug-uggud kan cha tagu si chayan. ⁵ Lu lumlok kayu si osa'n byeeyoy, ulaonyu ibyega si cha inggew un, 'Si Apudyus chi awed kan chikayu.' ⁶ Ked lu pioncha'n mammangili kan chikayu, tuttuwa'n binchisyulan Apudyus chicha. Ngim lu achipun cha sumayakaw, mangulin kan chikayu ibinchisyun Apudyus kan chicha. ⁷ Ked lu mangiliyon chikayu, inggew kayu si hachi'n byeeyoy. Achi kayu man-attu-attun. Lu silu ichuslugcha un kalonyu ya ilumonyu, achi kayu mangamili si kalonyu ti hachi byetug chi labbuyu. Ti lob-bonglan matangchelan cha mangkawachi. ⁸ Lu lumlok kayu si osa'n ili ya mangiliyon chikayu, kalonyu lu silu ichuslugcha kan chikayu. ⁹ Palinawaonyu cha lasakit si hachi'n ili ya ibyegayu kan chicha, 'Chancheli gumatngan chi Mampan-gatan Apudyus kan chikayu.' ¹⁰ Ngim lu lumlok kayu si ili ya achipun chikayu mangiliyon, inggew kayu si kapappawayancha ya ibyegayu, ¹¹ 'Ulay chi tapuk si iliyu un pillumkot si ikimi pukpuwanmi ta mangammuwanyu un kiged kayu si machusaanyu. Ngim ammuwonyu otyan un chanchali gumatngan chi Mampan-gatan Apudyus kan chikayu, ngim ilissanyu.'

12 Tuttuwa alla'n ibyegak kan chikayu, un lu chumtong chi eygew un manguisan Apudyus si losan un tagu, singkumayu chusan cha tagu si hachi'n ili lu chusan cha iSodom.*”

Cha Achipun Mamati

(Mat. 11:20-24)

13 Intuyuy Jesus un lan-ugud, kalala, “Kad-chegu kayu un iKorazin ya iBethsaida. Lu killing-wak ud Tyre ya Sidon[†] cha alla'n lakaskaschaaw un isun chi killingwak ud iliyu, labyeyeg otyan un lambyabyawicha kan cha byasuycha, si ummamuyancha un lansilupancha si guti ya langiggacha si chebu si uyucha un mangipainancha un lambyabyawicha. **14** Ngim lu chumtong chi eygew un manguisan Apudyus si losan un tagu, singkumayu machusaanyu lu cha iTyre ya iSidon. **15** Ked chikayu un iCapernaum, ha lamlamaonyun michayaw kayu ud langit inginggala? Achipun! Ti ib yellun Apudyus chikayu ud Impiyeyleu.”

16 Oli pun kalan Jesus kan cha disipulusla, “Ha tagu'n chumngey kan chikayu, sakon chi chongyola. Ngim lu silu mangissan kan chikayu, issala bo sakon, ked sigulachu bo'n issala langibuun kan sakon.”

Ha Langulilan Cha Pitumpuyu Ya Chuwa

17 Langulin cha hachi'n pitumpuyu ya chuwa un imbuun Jesus un amod chi galascha. Ot

* **10:12** 10:12 Genesis 18-19 † **10:13** 10:13 Cha billumyoy ud Tyre ya Sidon si awi, lanchilameg cha ugalicha un keywikancha. Ha imbyegan cha propeta si machusacha ked mabyasan si Isaiah 23:1-18; Ezekiel 26-28; Amos 1:9-10

kalancha kan Jesus, “Apu, ulay cha ayan tum-muttuwacha kan chikami si pileyyawmi chicha si ngachenlu!”

¹⁸ Kalan Jesus kan chicha, “O, Illilak si Satalas un laodcheg lampeypu’d langit un isun chi lasasliit un kilat. ¹⁹ Chongyonyu! Illidchek chikayu si pallakabyelin un guschenyu uyog ya geyyaman ya mangabyak si kabyeeyan chi kabusuy. Lappun makwa kan chikayu. ²⁰ Ngim achipun kayu otyan manggalas gapu ta tummuttuwa cha ayan kan chikayu, ngim mangganggalas kayu ti lailista ngachenyu ud langit.”

*Ha Lagalasan Jesus
(Mat. 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Si hachi’n uras, lagalas si Jesus gapu si Ispiritun Apudyus. Ot kalalan lalluwalu, “Ama, un Ap-apu ud langit ya pita. Manyamalak kan sika ti impakaammum chi katuttuwaan kan cha achipun lakaachey ked inlimodlu kan cha masisilib ya cha lakaachey. O, Ama, manyamalak kan sika ti siya piom un makwa.”

²² Intuyuy Jesus un lan-ugud, “Impiyeyn Amak cha losan kan sakon. Lappun uchum si mangagamu si kila-Apudyusku lu achi abus si Ama un Apudyus. Ya lappun bo uchum si mangagamu kan Ama un Apudyus lu achi abus chi Alak ya cha pililiyak un mangipakaammuwan.”

²³ Oli pun lansagung si Jesus kan cha disipulusla ot kalala’n langiyaggakaw kan chicha, “Pian kayu ti mailayu cha itutullongyu!
²⁴ Ibyegak kan chikayu, achu cha propeta ya cha Ari un pioncha’n mangitullong si alla’n

itutullongyu, ya pioncha'n chongyon cha chochongyonyu. Ngim achipuncha mitullong ya makadngey."

*Pangngalig Mipanggop Si Bibiyu'n Samaritan
(Mat. 22:34-38; Mrk. 12:28-30; Rom. 13:8-14)*

²⁵ Si osa'n eygew, summiked chi osa'n mistulun chi lintog ta sikapala si Jesus, kalala, "Mistulu, simma kook ta matataguwak kan Apudyus ing-inggala?"

²⁶ Kalan Jesus kan siya, "Simma liigili si lintog? Simma man-aawatlu?"

²⁷ Summongbyat chi leyaki, un kalala, "Masapuy'n ayatom si Apudyus si losan un somsomoklu, si losan un kalichodwam, si losan un koscheym ya si losan un kilalainglu. Ya masapuy'n ayatom chi asintatagum un isun chi man-aayatlu si long-eglu."‡

²⁸ Kalan Jesus kan siya, "Ustu insongbyatlu, koom laoy ot matataguka ing-inggala."

²⁹ Ngim pion chi mistulun chi lintog un achipun mabiilan si imbyegala ot ilimusla kan Jesus, "Simman cha asintataguk?"

³⁰ Ot lan-alig si Jesus un kalala, "Inggew chi osa'n leyaki'n lampeypu'd Jerusalem un manosog umoy ud Jerico. Inggew pun si chayan, insalob cha wanted siya ot illayacha losan un keygala, ulay silupla, pilang-okcha ot tilelan cha siya un agin-oottoyon si igid chi kesa.

³¹ Liyaspu'y'n lan-osog chi osa'n pachin cha Judio si hachi'n kesa ot intullongla pun siya, liligligela. ³² Umooli pun, langoy bo osa'n galak

‡ **10:27** 10:27 Deut. 6:5; Leviticus 19:18

Levi. § Lichuum pun si inggewan chi leyaki, intullongla siya ot liligligela bo. ³³ Ngim lapalos pun, lummaus chi osa'n Samaritan* un umoy mambyaat. Lichuum pun si inggewan chi leyaki, intullongla siya ot kilacheguwala. ³⁴ Kilatamla siya ot ilagasala sugatla si apyus ya byeyas ot bilacheyle. Asila ot ingkeyga si kabyayula ot illiyoyla siya si osa'n maabyangan un byeyoy. Ot ilayyuwalala siya. ³⁵ Labigat pun, illidchola chuwa'n pappalatan pilak si simbyeyoy ot kalala kan siya, 'Ayyuwalam siya ked lu mangkuyang chi alla'n pilak, asik byeyachen lu mangulilak.'

³⁶ Ilimus Jesus si hachi'n mistulun chi lintog, "Si uwam un kasomsomkan, silu kan cha tiyu chi tuttuwan cheeg chi hachi'n pilang-ok cha wanted?"

³⁷ Summongbyat chi mistulun chi lintog, "Ha tagu'n kummachege kan siya."

Ot kalan Jesus kan siya, "Ingkan ked koom chi katlat."

Ha Langaggakayan Jesus Kan Cha Martha Kan Mary

³⁸ Lalidtidchayan pun cha Jesus ya cha disipulusla, lichuumcha si osa'n ili. Ot li-mangilin chi osa'n byebyai'n mangngachen Martha. ³⁹ Inggew chi suludla un mangngachen Mary, un ammala inyamuy si sangwalan Jesus

§ **10:32** 10:32 Cha galak Levi, chicha cha tummuung kan cha papachi si kawachicha si templo. * **10:33** 10:33 Cha tagud Samaria ya cha Judio, lawingoncha kacha osa kan chicha. Itullongyu John 4:9, 8:48

ot lanchongey si intudtuchula. ⁴⁰ Ngim machanchalagen si Martha un mangisagala si kaloncha, ummoy kan Jesus ot kalala kan siya, “Apu, ha lappun kamman anyamanla kan sika un bilay-alak gey kan suludku’n mangisagala si kalonyu? Ibyegam u kan siya ta tuyungalak!”

⁴¹ Ngim kalan Jesus kan siya, “Martha, Martha, amod chi manchachaleglu mipanggop si achu’n byaleg un makwa. ⁴² Ngim ossaan chi kasapuyan. Siyad pililiyan Mary chi kabiyuwan, ked achipun makaan kan siya.”

11

Ha Laludtuchuwān Jesus Kan Cha Disipulusla’n Malluwalu
(Mat. 6:9-13; 7:7-11)

¹ Si osa’n eygew, ummoy lalluwalu si Jesus si osa’n lugey. Ot lagamput pun, kalan chi osa’n disipulusla kan siya, “Apu, tudtuchuwam u chikami un malluwalu un isun chi intudtuchun John kan cha disipulusla.”

² Kalan Jesus kan chicha, “Lu malluwalu kayu, katla koonyu:

‘Amami, machaychayaw otyan chi ngachenlu.
 Chumtong otyan chi
 Mampangatam utla pita.

³ Mangtodka si ileygew un kalonmi. ⁴ Ya pakawalom cha byasbyasuymi,
 ta pakawalonmi bo cha lakabyasuy kan chikami.
 Ya achim ipalubus un masulisug kami.’
 ”

⁵ Ot lan-alig si Jesus un kalala, “Lu awed osa kan chikayu un umoy si biyunla si gawan labi, ked kalala, ‘Biyun, pabuluchelak u si tiyun bussung un tilapay, ⁶ ti kaggetong chi biyunku un lambyaat ked lappun ipakanku kan siya.’ ⁷ Ked lu kalan chi biyunlu, ‘Tumaktakka. Lichakig chi olob ya lasuyop kami kan cha alak. Chakpun bumangon ya mangtod ulay silu.’ ⁸ Ibyegak kan chikayu, sigulachu’n bumangon ta idchola imusom, un chakampun si mipagapu ta biyunlu siya. Ngim gapu ta achipun mabiin un mangipatut un manchawat.

⁹ “Ked ibyegak kan chikayu, lu awed masapuyyu, kochewonyu kan Apudyus ot idchola kan chikayu. Lu awed singtonyu, maochesanyu. Ked lu mangkongkong kayu si sawang, milukat kan chikayu. ¹⁰ Ti losan un mangkochew kan Apudyus, maatod chi kochewola, ked ha mansingit si piola’n sington, maochesala, ya milukat chi sawang kan cha losan un mangkongkong.

¹¹ “Somsomkonyu alla: Silu kan chikayu un aamma chi mangtod si uyog lu mangkochew chi alakyu si ikan? ¹² Willu idchem kamman si gayyaman lu mangkochew si ipyug? ¹³ Chikayu’n malagbyasuy, lu ammuyu’n mangtod si bibiyu kan cha alakyu, kaguya bo kan Amayu’d langit un mangàatod si bibiyu! Ti siya idchola Ispiritun Apudyus kan cha losan un mangkochew kan siya.”

*Ha Langiyisuwancha Kan Jesus Ya Satalas
(Mat. 12:22-30; Mrk. 3:20-27)*

14 Si osa'n eygew, pileyyaw Jesus chi ayan un langumey si osa'n leyaki. Ummoyon pu ayan, lan-ugud chi laumey, ot laschaaw cha amod un tagu. **15** Ngim kalan cha uchum un tagu, "Si Beelzebul un pangat cha ayan chi langatod kan Jesus si kilabyelin un mameyyaw kan cha ayan."

16 Inggew cha uchum un pioncha'n sikapan si Jesus ot chilawatcha kan siya un mangwa si lakaskaschaaw un mangipaila un Apudyus chi leypuan chi kilabyelinla.

17 Ngim ammun Jesus chi somsomokcha, ot kalala kan chicha, "Ulay silu'n ili lu mantit-lalungcha mampapatoy, mayam-ancha. Isulad chi simbyeyan un achipun mangkakatulusan, maasibbyakawcha. **18** Lu gubyaton Satalas cha asin-aayanla, mangkiged chi mampangatala ya ha kalobbongancha ked lappun kakwaancha. Ibyegak laoy ti kalanyu un Beelzebul chi langatod si kilabyelinku un mameyyaw kan cha ayan. **19** Ngim lu siya langatod si kilabyelinku, siya bo langatod si kilabyelin cha bubuyunu un mameyyaw si ayan. Ti ha koon cha bubuyunu, hachi mampaloklok un laillachu kayu! **20** Ngim lu peyyawok cha ayan gapu si kilabyelin Apudyus un awed kan sakon, al-liya mangipaloklok un gummatong kan chikayu Mampangatan Apudyus.

21 "Miyalig si Satalas un tagu'n mangkoschey un lan-eemas, un byebyentayala byeyoyla, ked lappun man-akaw kan cha kukkuwala. **22** Ngim lu umali osa'n lakoskoschey lu siya ta patoyola ya ilabyakla siya, man-ayad cha emasla un mantetegochen chi simbyeyoy. Ked bilingabingayla

cha losan un silamsamla kan cha bubuyunla.

²³ “Lu silu achipun tumimpuyug kan sakon, siya bumusuy kan sakon. Ya lu silu achipun tumuyung kan sakon un manguppun kan cha tagu, ked siya umabuy.”

*Ha Mangulilan Cha Ayan
(Mat. 12:43-45)*

²⁴ Ot intuyuy Jesus lan-alig un kalala, “Lu telan chi ayan chi osa’n laayan, ked umoyla gechkayon chi lugey un lappun bilumyoy ta mansingit si inggewala. Ked lu lappun maochesala, kalala si somsomokla, ‘Mangulilak si byeyoyku.’ ²⁵ Ked lu mangulin ya inchesala’n pummeykas ya bummayu. ²⁶ Ked umoy manayeg si pitu’n kadwala’n ayan un sillumawik lu siya, ked inggewcha si hachi’n tagu. Ked ha makwa si hachi’n tagu si alungusla, singkumayu chi kasasaedla lu chamchamu.”

Ha Kapiopian

²⁷ Si langug-ugguchen Jesus si laoy, inggew chi osa’n byebyai kan cha amod un tagu un kalala, “Pian chi byebyai un langiyalak ya lalagibi kan sika!”

²⁸ Summongbyat si Jesus un kalala, “O, ngim simpumian cha chumngey ya tumuttuwa si ugud Apudyus!”

*Ha Lampakwaancha Kan Jesus Si Lakaskaschaaw
(Mat. 12:38-42; Mrk. 8:11-12)*

²⁹ Ummachu-achu pun cha tagu’n ummaguyut kan Jesus, kalala, “Lummawing cha tagu si sala’n lolap! Manchawatcha si lakaskaschaaw,

ngim lappun maatod kan chicha. Siyà abus un ipailak chi lakaskaschaaw un isun chi lakwa kan Jonah. ³⁰ Ti si Jonah,* siyà laluttuwaan cha iNeneve un Apudyus chi langibuun kan siya. Katchi bo makwa kan Sakon un Alak chi Tagu ta maluttuwaan cha tagu si sala'n timpu un Apudyus chi langibuun kan sakon.

³¹ “Lu chumtong chi Eÿgew un Manguisan Apudyus kan cha losan un tagu, lumoswa bye-byai'n Reyna ud Sheba ta pabyasuyon chikayu un tagu si sala'n lolap. Ti ulay lu adchayuwan chi lampeÿpuwala'n ili, ummoyla inggettak chingney lasilib un tudtuchun Ari Solomon. Ibyegak kan chikayu, awed si sala utla chi langatngatu lu Ari Solomon.

³² “Lu chumtong chi Eÿgew un Manguisan Apudyus kan cha tagu, sumiked cha iNineve ta pabyasuyon chikayu, ti lambyabyawicha si byasbyasuycha si chingneycha imbyegbyegan Jonah. Ibyegak kan chikayu, awechak utla un langatngatu lu Jonah!”

Ha Silaw Chi Long-eg

(Mat. 5:15; 6:22-23)

³³ Kasin lan-alig si Jesus un kalala, “Lappun tagu si tonggela silaw ya inseinla willu lakkobyela si chungchung, ngim ipatayla si ustun papattayan ta mampadcha lu lumlok cha tagu.

* **11:30** 11:30 Ha lakwa kan Jonah un propeta si awi, ilukmun chi chakeyn ikan. Ot illinggew si tiyu'n eygew si buwang chi ikan, ngim ilayyuwalan Apudyus siya ot inyutan chi ikan siya si teyanteg.

34 “Ha ata, siya silaw chi long-eg. Lu lappun chipiktun chi ata, isun chi mampadcha losan chi long-eg. Ngim lu awed chipiktun chi ata, isun chi manggikbot losan chi long-eg. **35** Ked ammaanyu ta achipun gumikbot chi silaw un inggew kan chikayu. **36** Ngim lu losan lasilawan chi long-eg un lappun akit gikbotla, mampadcha malomsomkanyu un isun chi lasilawan kayu si bibiyu’n silaw.”

Tilubngen Jesus Cha Pariseo Ya Cha Mimistulun Chi Lintog

(Mat. 23:1-36; Mrk. 12:38-40)

37 Lagamput pun si Jesus lan-ugud, ilayagen chi osa’n Pariseo siya ta umoy makakan ud uwacha, ot lilumlok ot inyamuyla’n langan. **38** Laschaaw chi Pariseo si intullongla Jesus un achipun lambiyu sakbyey un mangancha.

39 Ot kalan Apu Jesus kan siya, “Chikayu’n Pariseo, peypeykasonyu lasin chi tasayu ya pak-laanyu, ngim ha somsomokyu laplu si kilaagum ya kilalawwing. **40** Laoggog kayu. Chakampun kamman si kingwan Apudyus chi chayom chi long-eg ya lasin? **41** Ngim idchonyu kan cha kapus chi inggew si tasayu ya pinggenyu ked pumeykas chi losan un kilatataguyu.

42 “Kadchegu kayu’n Pariseo! Ti mangtod kayu si ingkasimpuyun chi apityu’n latlatung un mampalamlaw si makan un isun cha minta, ruda ya uchum. Ngim ilissanyu kilalintog ya achipunyu ay-ayaton si Apudyus. Masapuyn koonyu cha laoy ked achiyu liwatan cha uchum un lapotpotog.

43 “Kadchegu kayu’n Pariseo! Ti pipionyu’n umamuy si kabiyuwan un tugew si sinagoga ya pionyu’n machaychayaw si kaachuwan cha tagu. **44** Kadchegu kayu! Isuyu lobon un lappun meykala un gusguschen cha tagu ti achipun cha ammu.”

45 Kalan chi osa’n mistulun chi lintog, “Mistulu, si katlat un man-uugudlu mipati kami bo labìilan!”

46 Summongbyat si Jesus un kalala, “Kadchegu kayu’n mimistulun chi lintog! Ipabukudyu manchegson kan cha tagu, ngim achipun kayù akit tumuyung kan chicha. **47** Kadchegu kayu! Ti ingkopyaanyu si mangkabyayun lobon cha propeta un pilatoy cha aappuyu. **48** Ked hachi mangiteulanyu ya mangipain-anyu un umallamung kayu si kingwan cha aappuyu un pilatoycha cha propeta ked ingkopyaanyu chicha si loboncha. **49** Gapu si hachi, lipaila kilalaing Apudyus un kalala, ‘Mangibuulak kan cha propeta ya cha apostoles kan chicha. Ngim patoyoncha uchum ya paligatancha cha uchum.’ **50** Chikayu’n tagu si sala’n lolap chi mangikayu si cha lapatoy un propeta, malipud si lakwaan chi alla’n lubung. **51** Lallugi si lamatoyancha kan Abel inggala si lamatoyan cha kan Zechariah, un lapatoy si lambyeatan chi altar ya templo. O, ibyegak kan chikayu’n tagu si sala’n lolap, un chikayu mangikayu si chusan cha losan un lakwa kan chicha.

52 “Kadchegu kayu’n mimistulun chi lintog! Ti intayuyu chi tebik chi katuttuwaan kan cha

tagu. Issanyu un lumlokcha ked ipalityu bo cha pioncha'n lumlok!"

⁵³ Ummoyon pun si Jesus si hachi'n byeyoy, lilugiyen cha Pariseo ya cha mimistulun chi lintog un chillawon siya ya lappun achicha ilim-imus kan siya, ⁵⁴ ta sikapancha siya ta awed misawangla si ugud un mambyatayancha un mampabyasuy kan siya.

12

Ha Mitokweyan Chi Litatayu Un Somsomok (Mat. 10:26-27)

¹ Si hachi'n timpu, lachagup cha kalibu-libu'n tagu ot lan-ipi-ipitcha. Ilulan Jesus kilaugud cha disipulusla. Kalala, "Allachenyu ta achi kayu mikama si angwat cha Pariseo un aginpatichcha un miyaligcha yeast. ² Ti losan un mitatayu si sala, mitokwey lu sumin-eygew. Ked losan un lailimod si sala, lumtaw lu chumtong chi tim-pula. ³ Ked losan un ilugudu si labi, madngey si padcha. Ked losan un inyagasaasyu si abusanyu, ipakuyyu si tuktuk cha byebbyeyoy."

Ha Ustu'n Umogyatan Cha Tagu (Mat. 10:28-31)

⁴ "Ibyegak kan chikayu'n bubuyunku, achi kayu umogyat kan cha mangtoy si long-eg, ti siya kiged chi makwacha. ⁵ Ibyegak kan chikayu chi ustu'n umogyatanyu. Umogyat kayu kan Apudyus ti alla kalobbongala un mangtoy si long-eg ya mangibyellu ud impiyeylu. Mamati kayu kan sakon ya masapuy'n ogyatanyù Apudyus!"

6 “Somsomkonyu chuwa’n siping chi ngilan chi lima’n sissiwit. Ngim ulay ossaan kan chicha achipun Apudyus liwatan. **7** Ked sinchumadlu kan chikayu, ti ulay cha buukyu ammula bilangla. Ked achi kayu umogyat, lapotpotog kayu kan Apudyus lu cha achu un sissiwit.”

*Cha Mangitakchey Kan Jesus Ya Cha
Mangisulib Kan Siya*

(Mat. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Intuyuy Jesus un lan-ugud, un kalala, “Ibyegak kan chikayu, lu silu mangitakchey si sangwalan cha tagu un sakon chi Apula, Sakon un Alak chi Tagu takcheyak bo siya si sangwalan cha anheles Apudyus. **9** Ngim lu silu mangisulib kan sakon si sangwalan cha tagu, Sakon un Alak chi Tagu isulibku bo siya si sangwalan cha anheles Apudyus. **10** Lu silu mangibyega si lawwik kan Sakon un Alak chi Tagu, ked makwa’n mapakawan. Ngim lu silu mangibyega si lawwing mipanggop si Ispiritun Apudyus, ked achipun mapakawan. **11** Lu ichiyumcha chikayu si sinagoga ya cha gubillachuy ya langangatu’n turay, achi kayu machalagen si isongbyatyu willu ibyegayu. **12** Ti si hachi’n uras, ha Ispiritun Apudyus chi mangisuyu kan chikayu si ibyegayu.”

Ha Pangngalig Chi Osa’n Byaklang

13 Inggew chi osa’n leyaki si awechen cha amod un tagu un kalala, “Mistulu, ibyegam u kan suludku ta manggogwaanmi cha laksunmi.”

14 Ngim summongbyat si Jesus kan siya, un kalala, “Lappun kalintogek un manguis kan

chikayu willu manggodwa si laksunyu'n mansulud!" ¹⁵ Oli pun kalan Jesus kan chicha, "Allachenyu cha losan un kalasin chi kilaagum. Ti ha biyeg chi tagu ked chakampun si mibyesey si kilaachun cha kukkuwala, ulay amod chi bilaklangla."

¹⁶ Ot lan-alig si Jesus un kalala, "Inggew chi osa'n byaklang un leyaki un labyelin chi apitla. ¹⁷ Lansomsomok siya ot kalala, 'Simman li kook? Ti kuyang chi mangiponpolak si achu'n apitku.' ¹⁸ Kamatla kook. Byakasok chi ayangku ya mampauchak si chakchakey ta mangiponpolak si apitku ya kukkuwak. ¹⁹ Ked kalak si long-egku, 'Kapipialak, ti wechewed losan cha kaspuyak si katawo-tawon. Lalam-ay chi biyegku, manga-mangalak, umilu-ilumak ya ganggalasok chi biyegku!' ²⁰ Ngim kalan Apudyus kan siya, 'Laoggogka! Si sala'n labi matoyka. Ked silu manginguwa kan cha alla'n ilumunglu?'"

²¹ Ot inyalungus Jesus imbyega, "Katchi makwa kan cha tagu un mangakokos si amod un bilaklang, ngim kapuscha kan Apudyus."

Cha Tagu'n Mantegod Kan Apudyus (Mat. 6:25-34)

²² Oli pun kalan Jesus kan cha disipulusla, "Siyad ibyegak kan chikayu, achi kayu machalagen si kalonyu willu silupyu ya useyonyu. ²³ Ti lapotpotog chi biyegyu lu ha makan ya lapotpotog bo long-egyu lu ha luput. ²⁴ Itullongyu ked cha gayang, achipun cha mammuya willu manapit. Lappun ayangchà mangiponpolancha si

apitcha, ngim pakalan Apudyus chicha. Lapotpotog kayu kan Apudyus lu cha sissiwit. ²⁵ Ha awed kamman akit icheay chi machanchalagen kayu si biyegyu? Pulus! ²⁶ Lu achipun kayu makakopya ulay paat un byaleg, pakayuggey machalagen si uchum?

²⁷ “Itullongyu ked chi in-ilon cha sabsabung un chumakey. Achipun cha mangkawachi ya mallaga si silupcha. Ngim ibyegak kan chikayu un ulay si Ari Solomon un kabyaklangan, lappun silupla si labibbiyu lu cha sabsabung alla.* ²⁸ Lu katchi in-ilon Apudyus un mampabiyu si luut lawa un sin-akitan chi inggewancha ked lu bigat masgob, giluya kayu bo achila silupan? Ha lappun pammatiyu! ²⁹ Ked achi kayu machanchalagen si kalonyu ya ilumonyu. ³⁰ Ti cha laoy cha gamgamgaman cha achipun mamati utla lubung. Ngim chikayu, Ammun Amayu'd langit un masapuyyu cha alla. ³¹ Ked unulaonyu isosomok chi Mampangatan Apudyus, ked idchola bo kan chikayu cha alla.”

Ha Man-umungan Si Kilabyaklang
(Mat. 6:19-21)

³² Intuyuy Jesus un kalala, “Achi kayu umogyat, ulay lu akit kayu, ti pion Amayu un idchon kan chikayu Mampangatala. ³³ Man-ingila kayu kan cha kukkuwayu ked idchonyu chi ngilala kan cha kapus. Isagalaanyu long-egyu si bilaklang ud langit ti achipun makaalan, achipun matayak cha bilaklangyu'd langit. Udchi lappun

* **12:27** 12:27 1 Kings 10:4-7

man-akaw ya achipun mayam-an. ³⁴ Ti lu silu potpotgonyu, siya bo isosomokyu.”

Ha Mansagalaan Cha Tagu Si Mangulilan Jesus

³⁵⁻³⁶ Intuyuy Jesus un lan-ugud, un kalala, “Masapuy’n mansagala kayu ulay lu silu makwa ya latotonggen cha silawyu. Isun cha bubùulon un man-uuway si mangulilan chi ap-apucha un ummoy lakakasey. Lu gumatong ked mangkongkong, kakmacha iwalit chi sawang. ³⁷ Pian cha bubùulon un ochesan chi apucha chicha’n lakasagala ya achipun cha lasusuyop. Ibyegak kan chikayu, pasantala silupla ked paamuyola chicha ta pakalala chicha. ³⁸ Amod chi galasla lu ochesala chicha’n lakasagala, ulay gawan labi willu allà akit un mabigat.”

³⁹ “Somsomkonyu alla. Lu ammun chi simbyeyoy chi uras un gumatngan chi man-aakaw, achipunla ipalubus un lumlok chi man-aakaw si byeyoyla. ⁴⁰ Ked katchi bo kan chikayu, masapuy’n mansasaggala kayu, ti Sakon un Alak chi Tagu umaliyak si timpu’n achipunyu lamlamaon.”

Ha Mapiyeyan Ya Achipun Mapiyeyan Un Bubùulon

(Mat. 24:45-51)

⁴¹ Ot ilimus Peter kan Jesus, “Apu, chikami kamma mangibyeg-am si alla’n pangngalig willu cha losan un tagu?”

⁴² Ot kalan Apu Jesus un lan-alig, “Siliu chi mapiyey ya lasilib un bubùulon? Siya chilutukan chi ap-apula’n mangayyuwan si byeyoyla ya mangatod kan cha uchum un bubùulon si

kaloncha si ustu'n timpu. ⁴³ Pian chi bubùulon un ochesan chi ap-apula un pin-ala koon cha lipiyey kan siya'n kawachila! ⁴⁴ Tuttuwa ibyegak kan chikayu, gapu ta mapiyeyan, ipiyeyn chi ap-apula cha losan un kukkuwala. ⁴⁵ Ngim lu kalan chi bubùulon si long-ebla, 'Mabyeyeg chi gu-matngan chi apula,' ked ilugilan manchatey kan cha bubuyunla un bubùulon, cha lelleyaki ya byebbyebayai ya langan ya ummilum ya labuuk. ⁴⁶ Ked lu gumatong chi apula si eygew un achipunla lilamlama ya achipunla ammu. Ked kapilitan un chusaon chi apula siya ya ipatila siya si machusaan cha losan un achipun mamati.

⁴⁷ "Ha bubùulon un ammula pion chi apula'n pakwa, ngim achipunla koon willu achipun mansagala, amod chi chusala. ⁴⁸ Ngim ha bubùulon un lappun ammula si pion chi apula'n pakwa ya langwa si lawwik, akit chi machusaala. Ti ha tagu'n achu lipiyey kan siya, achu bo songbyatala. Ked ha tagu bo'n ad-achu lipiyey kan siya, ad-achu bo songbyatala."

Ha Mansisilaan Cha Tagu Gapu Kan Jesus (Mat. 10:34-36)

⁴⁹ Ot lan-alig si Jesus, un kalala, "Ummaliyak utla pita un mangagetong si apuy un malusan Apudyus kan cha tagu. Ked otyan ta lagamput gummileb. ⁵⁰ Masapuy'n mapachasak chi amod un ligat ked chakpun makaskasmok inggala magamput. ⁵¹ Kalanyu lin lu siyat ummaliyak chi inyak palin-awaon cha tagu utla pita? Chakampun! Ibyegak kan chikayu, ummaliyak ta inyak mansisilaon cha tagu. ⁵² Malipud si sala, ha

lima'n tagu si simbyeyan mansisilacha, sangaon cha tiyu chuwa ya sangaon bo cha chuwa tiyu.
53 Ulay cha man-aama, man-asisangacha ya isula kan cha man-iila ya cha mangkakatuganga, man-asisangacha.”[†]

*Ha Mangammuwan Si Timpu
(Mat. 16:2-3)*

54 Ot kalan Jesus kan cha amod un tagu, “Lu mailayu’n ngummitit chi libuu kalanyu’n umuchen ked tuttuwa’n umuchen. **55** Ked lu magiklayu bidbid un lampeypu’d chaya, kalanyu’n maligat bigat, ked tuttuwa’n maligat.[‡]
56 Chikayu’n aginpapati! Payuggey makwa’n mailasin chi sinyeyn chi tayun, ngim achipunyu ammu pion chi sala’n timpu un uguchon?”

*Aligluwonyu Kasusyu
(Mat. 5:25-26)*

57 Intuyuy Jesus un kalala, “Pakayuggey achipun makasomsomok si ustu’n koonyu? **58** Lu awed lamabyasuy kan chikayu ya inchiyum chikayu si korti, kakmam umoy makaaligu sakbey un gumatong kayu si korti ta achila ipuyang chikayu si kuis. Ked achipun chi kuis sika ipuyang kan cha pulis ta achipun cha pulis chikayu ibyayud. **59** Ked lu mibyayud kayu, achipun kayu mibukat inggala mabyayachenyu losan un muystayu.”

[†] **12:53** 12:53 Micah 7:6 [‡] **12:55** 12:55 Si pitan cha Judio, lampeypu si mipisukan ilit chi uchen, ti siya awechen chi byeybyey. Ha kapon lagud ked eywa-eywa un kalelegelan un amod attubla.

13

Masapuy'n Mambyabyawi Kayu Si Byasuyyu

¹ Si hachi'n timpu, inggew cha uchum un tagu un ummoy langibyega kan Jesus si lampapatoyan Gubillachuy Pilate kan cha uchum un iGalilee si lanchatulancha si ayam kan Apudyus. ² Silongbyatan Jesus chicha un kalala, "Gaputa kamatchi ingkatoy cha uchum un iGalilee, ha lalomsomkanyu patungedcha malagbyasuy lu cha uchum un iGalilee? ³ Chakampun! Ibyegak kan chikayu lu achipun kayu mambyabyawi kan cha byasuyyu, katchi bo mangkakatoyyu. ⁴ Mipanggop si latoyan cha simpuyu ya wayu'n latapilan si likusobyen chi kataklangan un byeyoy ud Siloam? Ha lalomsomkanyu singkumayu byasuycha lu cha losan un tagu'n inggew ud Jerusalem? ⁵ Chakampun! Ibyegak kan chikayu lu achipun kayu mambyabyawi kan cha byasuyyu, katchi bo mangkakatoyyu."

Ha Pangngalig Chi Kayu'n Igus

⁶ Oli pun lan-alig si Jesus un kalala, "Inggew chi osa'n tagu un lammuya si kayu un igus si pitala. Pin-ala umoy itullong lu lamunga ngim lappun inchesala. ⁷ Ot kalala si manuumaola, 'Itullonglu, tiyu'n tawonku'n mangulli-ullin utlan mangitullong lu awed bungan chi kayu'n alla, ngim lappun inchesak. Pokpokom! Palaggey kekengaon chi pita?"

⁸ "Ngim summongbyat chi man-uumaola, 'Apu, alusam yan uwayon si sintawon ta sayusayok chi puunla ked ilabuluwak. ⁹ Ked lu

mamunga si umali'n tawon, bibiyu. Ngim lu achipun, makwa'n pokpokon.' ”

Pilalin-awan Jesus Chi Labukut Un Byebyai

¹⁰ Si osa'n Sabyechu'n man-illongan, lantudtuchù Jesus si sinagoga. ¹¹ Inggew chi osa'n byebyai'n bilukut chi ayan si simpuyu ya wayu'n tawon. Achipun makauyed si longegla. ¹² Intullong pun Jesus siya, ilayagela siya ot kalala, “Byebyai, makaan chi sakitlu.” ¹³ Oli pun impatayla imala kan siya ot kakma lan-uyed ot chilaychayawla si Apudyus.

¹⁴ Ngim summanga pangpangun chi sinagoga ti Sabyechu lamalin-awaan Jesus si hachi. Ot kalala kan cha tagu, “Olom eygew chi makwa'n mangkawachiyan. Siya otya umaliyanu mampalin-awaan, chakampun si Sabyechu'n man-illongan!”

¹⁵ Silongbyatan Jesus siya un kalala, “Chikayu'n aginpapati! Ulay Sabyechu lu mauwaw chi byakayu willu kabyayuyu, pailumanyu. ¹⁶ Ha alla'n galak Abraham pilaligatan Satalas si simpuyu ya wayu'n tawon ked lawwik kamman lu makaan chi sakitla si Sabyechu?” ¹⁷ Imbyegala pu hachi, labiilan cha mansasanga kan siya, ngim amod chi galas cha tagu si losan un lakaskaschaaw un killingwala.

Ha Pangngalig Chi Bukeyn Chi Mustasa

(Mat. 13:31-32; Mrk. 4:30-32)

¹⁸ Oli pun ilimus Jesus, “Simma miyisuwan chi Mampangatan Apudyus? Simma mangiyaligeck?

¹⁹ Isun chi bukeyn chi mustasa un immuyan chi osa'n tagu si umala. Chummakey hachi'n bukey

ot kummayu ot ummoy cha sissiwit malukbutan chi pangala.”

*Ha Pangngalig Chi Yeast
(Mat. 13:33)*

²⁰ Kasin Jesus ilimus, “Simma mangiyaligek si Mampanggatan Apudyus? ²¹ Isun chi yeast un mampabotey un illayan chi byebyai akit ot ingkamosla si achun arina inggala bumtey losan un likamsala.”

*Ha Lalipit Un Sawang
(Mat. 7:13-14, 21-23)*

²² Oli pun intuyuy Jesus ummoy ud Jerusalem ot lantudtuchu kan cha tagu si kaili-ili ya lugey un lilausala. ²³ Inggew chi osa'n langimus kan siya, “Apu, ha akit gey cha matatagu?”

Summongbyat si Jesus un kalala, ²⁴ “Ipapatiyu un lumlok si lalipit un sawang ti achu cha tagu'n mangipachas lumlok ngim achipun cha makaslok. ²⁵ Lu illaus chi simbyeyoy inchakig chi sawang, ked awed kayu'd lasin un mangkongkongkong ya mampokapokaw, ‘Apu, iwalitlu u sawang ta lumlok kami.’ Ngim songbyatala chikayu, ‘Lappun ammuk kan chikayu ya chilu leypuwanyu.’ ²⁶ Ked kalanyu, ‘Chikami kabbo lakakkakan ya lakain-ilum kan sika ya lantudtuchuka kabbo ud ilimi’ ²⁷ Ngim ibye-gala, ‘Lappun ammuk kan chikayu lu chilu leypuwanyu. Wissed kayu! Chikayu losan un mangkayawing cha angwatyu!’ ²⁸ Ked lu mailacha cha aappu taku cha Abraham, Isaac ya Jacob ya losan un propeta un awed si Mampan-gatan Apudyus. Sin-iibincha ya singngingillot

cha ngiponcha ti mibyellucha ya achipuncha mipati. ²⁹ Cha tagu'n mipati si Mampan-gatan Apudyus ked mampeypu cha si kapit chi sumileyan ilit un ili, mipisukan ilit, lagud ya chaya, ya mipati cha makakan kan Apudyus. ³⁰ Somsomkonyu: cha tagu'n labyabya si sala, chicha ngumatu si umali'n timpu. Ngim cha tagu'n langatu si sala, chicha mipabyabya lu gumatong chi timpu."

*Ha Ayat Jesus Kan Cha IJerusalem
(Mat. 23:37-39)*

³¹ Si hachi'n uras, ummoy cha uchum un Pariseo ot kalancha kan Jesus, "Masapuy'n telam utla ked ingka si sabyalin ili ti pion Ari Herod un paotoy sika."

³² Summongbyat si Jesus kan chicha, kalala, "Ingkayu ibyega si hachi'n lasikap un pin-ak mampeyyaw kan cha ayan un inggew si tagu ya man-agas kan cha lasakit si sala ya bigat ked si mikatlu'n eygew gamputok chi kawachik. ³³ Masapuy'n inyak ituyuy chi panggopku si sala ya bigat ya umali'n eygew ti lappun uchum si ili un matoyan chi propeta malaksig ud Jerusalem."

³⁴ Oli pun kalan Jesus, "O Jerusalem, chikayu'n iJerusalem un langtoy kan cha propeta ya lamitung kan cha imbuun Apudyus! Langam pigan iluppunku chikayu un isun chi man-aalikon chi angngak kan cha isiwla ngim ummisik kayu. ³⁵ Ked si sala, mangamung kayu ti telan Apudyus chikayu. Mabyaawan cha iliyu ya byeyoyyu. Ibyegak kan chikayu, achipunyu maila sakon

kasin inggalà ibyegayu, ‘Machaychayaw si Kristu un ummali gapu si ngachen Apudyus.’ ”

14

Ha Lamalin-awaan Jesus Si Lasakit Si Sabyechu

¹ Si osa'n Sabyechu ummoy lakakan si Jesus ud byeyoy chi osa'n pangat cha Pariseo. Ot silipsiputan cha tagu si Jesus lu silu koola, ² ti inggew chi osa'n leyaki'n lallotlotog cha ikila kan cha imala'n ummoy kan Jesus, ³ Ilimus Jesus kan cha Pariseo ya mimistulun chi lintog un kalala, “Ipalubus kamman chi lintog taku lu palin-awaon chi sakit si Sabyechu willu achipun?” ⁴ Ngim gummigillokcha. Ot ilappachen Jesus chi lasakit ya pilalin-awala ot paoyolola.

⁵ Oli pun kalala kan cha tagu'n malipsiput kan siya, “Lu maodcheg chi alakyu willu byakayu si bubun lu Sabyechu, achipunyu kamman kakma ayan siya?” ⁶ Ngim lappun misongbyatcha si hachi.

Ha Kilakumbyabya Ya Kilalaay

⁷ Illilan pun Jesus chi in-ilon cha uchum un laayagen un mampili si kabiyuwan un aam-muyan, lan-alig kan chicha, ⁸ “Lu laayagenka un umoy makakasey, achika umamuy si kapot-gen un aammuyan ti lu awed ked laayagen si tagu'n langatngatu lu sika. ⁹ Lu umali hachi'n lan-ayeg kan sika ked kalala, ‘Umamuyan chi langatu'n tagu alla.’ Ked mabiilanka ya ingka umamuy si igid. ¹⁰ Ngim lu ayagen chika un makaganggalas, umamuyka si igid ta umali ked

chi tagu'n lan-ayeg kalala'n, 'Biyun, umalika utla ti alliya bibiyu'n aammuyan.' Lu katchi makwa, machayawka si sangwalan cha uchum un laaya-gen. ¹¹ Ha tagu'n mangipangatu si long-egla mipabyabya, ngim ha tagu'n mangikumbyabya si long-egla, mipangatu."

¹² Oli pun kalan Jesus si lan-ayeg kan siya, "Lu man-ayegka mampakan kan cha tagu willu manbyangkiti, achim ayagen cha biyunlu willu cha susuludlu willu cha agim willu cha byaklang un cheeglu, ti makwa'n subyalitancha ked isun chi labyayachenka. ¹³ Ngim ha koom lu manbyangkitika, ayagem cha kapus, cha laasimbyachu, cha lapilay, cha lakuyap, ¹⁴ ot mabinchisyulanka ti achipuncha makasubyalit. Ked si Apudyus chi mansubyalit kan sika si eygew un umuliyan cha lalintog un tagu mataguwan kasin."

*Ha Pangngalig Chi Chakey Un Byangkiti
(Mat. 22:1-10)*

¹⁵ Chingngeyn pun chi osa'n lakakan chi imbyegan Jesus, kalala kan siya, "Pian chi makakan makalaglagsak si Mampangatan Apudyus."

¹⁶ Silongbyatan Jesus siya si pangngalig un kalala, "Inggew chi osa'n tagu'n lansagala si chakey'n byangkiti ot lan-ayeg kan cha achu un tagu'n makakan. ¹⁷ Lagamput ked lisagala cha losan, biluunla bubùulola ta umoyla ibyega kan cha laayagen, 'Umali kayu ti lisagala losan.'

¹⁸ "Ngim silu kagga osa kan cha laayagen lallasun. Kalan chi ummula, 'Kewam ta chakpun yan umali ti awed chi kangngin-ak un payaw, ked masapuy'n inyak yan itullong si sala.'

19 “Ked ha osa, kalala, ‘Kewam ta chakpun yan umali ti kangngilaak si simpuyu’n luwang ked sala bo ayak mangipachasan kan chicha.’

20 “Kalan bo chi osa, ‘Kàaasawaak, siya un chakpun umali.’

21 “Langulin chi bubùulon ot imbyegala losan cha lasuncha si ap-apula. Summanga ap-apu ot kalala si bubùulola, ‘Chesam ta ingka si losan un chayan ya kekkesa si alla’n ili ked ayagem cha kapus, cha laasimbyachu, cha lapisay ya cha lakuyap ta umalicha makakan makalaglagsak.’

22 “Lagamput pun, langulin chi bubùulon ot kalala, ‘Apu, tilungpeyk chi imbilinlu, ngim achu pay laing chi lugey.’

23 “Ot kalan chi ap-apu, ‘Ingka cha lunguchen ya achayu’n ili ked liwinwichem chicha ta umalicha makakan makalaglagsak ta maplu byeyoyku. **24** Ibyegak kan chikayu, lappun osà malimsim kan cha ummulan laayagen si alla’n insagalak un byangkiti.’ ”

Ha Ligat Chi Mituntun-ud Kan Jesus (Mat. 10:37-38)

25 Amo-amod cha tagu’n lituntun-ud kan Jesus, lansagung siya kan chicha ot kalala, **26** “Lu silu simpion un mambyalin disipulusku, masapuy un chakchakey ayatla kan sakon lu ha ayatla kan amala ya kan ilala, asawala ya cha aalakla, susuludla ya ulay long-egla. **27** Ya lu silu achipunla maalusun cha losan un ligat ya achipun mituntun-ud kan sakon, achipun makwa un mandisipulusku.”

²⁸ Katla miyaligela, “Lu awed mampaud si chakey’n byeoy, ulaola yan somsomkon chi gastuwola ta ammuwola lu umalay chi pilakla’n manggamputla. ²⁹ Ti lu achipunla amman somsomkon ked illugila’n mampaud ked laamin lagastu pilakla un chaampun magamput, yokyokon cha losan un mangitullong chi kingwala. ³⁰ Ked amsiwoncha kalan un, ‘Illugila un lampaud chi tagu’n alla ked achipunla gilamput.’

³¹ “Willu awed Ari un simpuyu’n libu cha suychachula, umoy kamman makagubyat si asin-Aarila un chuwapuyu’n libu suychachula lu achipunla ulaon somsomkon lu kayala un abyakon cha kabusuyla willu achipun? ³² Lu ammula un achipunla kaya un makagubyat, mambuun si umoy mangiyugud si mantimpuyugencha sakbyey un mallibbyatcha kabusuyla.”

³³ Inyalungus Jesus kalan un, “Isula bo kan chikayu, lu silu mangibyegan mitun-ud kan sakon, masapuy man-awichela cha losan un awed kan siya.”

*Ha Pangngalig Chi Asin
(Mat. 5:13; Mrk. 9:50)*

³⁴ Kasin lan-alig si Jesus, kalala, “Bibiyu asin ngim lu makaan chi simsimpla lappun in-ilontan mangiyulin si kilaasinla. ³⁵ Lappun simbila ulay lu useyon si man-abulu, mibyellu. Chongyonyu lu awed ingayu.”

15

*Ha Latayak Un Keylili
(Mat. 18:12-14)*

¹ Si osa'n eygew, ummoy cha manchachagup si bugis ya cha malagbyasuy lanchongey kan Jesus. ² Sin-iingok cha Pariseo ya mimistulun chi lintog un kalancha, "Awaton chi tagu'n alla cha malagbyasuy ya lakakan bo kan chicha."

³ Ot lan-alig si Jesus kan chicha, ⁴ "Lungay ha osa kan chikayu ked singgasut chi keylilula ked latayak chi osa, simma koola? Telala siyampuyu ya siyam si peppeyeg ked ummoyla singngit chi hachi'n latayak inggalad maochesala. ⁵ Ked lu inchesala, amod chi tileyokla'n mamukud ⁶ ked igitongla'd byeyoycha. Ked man-ayeg kan cha biyunla ya cha cheegla ked kalala kan chicha, 'Manlagsak taku ti inchesak chi latayak un keyliluk.' ⁷ Ibyegak kan chikayu, katchi bo'n amod chi galas cha awed ud langit lu mambyabyawi ulay ossaan un malagbyasuy lu cha siyampuyu ya siyam un lalintog un achipuncha masapuy un mambyabyawi."

Ha Latayak Un Pilak

⁸ Intuyuy Jesus un lan-alig, kalala, "Lu awed osa'n byebyai'n simpuyu pilakla'n pappalata ked tilayakla osa, simma koola? Tonggela silaw ya silagachela chi byeyoya ya ammala singngit inggalà maochesala. ⁹ Ked lu inchesala, man-ayeg kan cha biyunla ya cha cheegla, ked kalala kan chicha, 'Manlagsak taku ti inchesak chi pilakku'n latayak.' ¹⁰ Ibyegak kan chikayu, katchi bo'n manlagsak cha anheles Apudyus lu mambyabyawi ulay ossaan un malagbyasuy."

Ha Latayak Un Alak

11 Intuyuy Jesus un lan-alig, kalala, “Inggew chi osa’n leyaki un chuwa alakla’n bumaru. **12** Si osa’n eygew, kalan chi uchichi kan amala, ‘Ama, idchom chi laksunku si sala.’ Ot lankadwaon amacha kukkuwala kan chicha’n chuwa.

13 “Laeygewalan ked lan-ipyak chi uchichi kan cha laksunla, ot illayala pilakla ot ummoyon. Ummoy si ili’n ad-adchayawan ot gilastula losan chi pilakla si cha tilitingang. **14** Lakuskusla ked losan cha inggew kan siya, chillumtong chi amod un uyat si hachi’n ili ot patunged labitibitin. **15** Ot ummoy lummabbu si osa kan cha mantayun si hachi’n ili, ot imbuunla siya un mampapakan kan cha byeyok. **16** Gapu ta amod chi bitinla, piola’n kalon ulay cha bungan cha kayun kakallón cha byeyok lu makwa ti lappun osà mangtod si kalola.

17 “Alungusla pun, ammala lansom somok ot kalala, ‘Losan cha tatangchalan amak masawey cha kaloncha ked allaak gey utla’n mamattoyon si bilitin.’ **18** Mangulilak kan Amak ked ibyegak kan siya, ‘Ama, lakabyasuyak kan Apudyus ya sika. **19** Chakpun kalobbongan un mibilang si alaklu, kumacheguka ta ayam sakon un tatangchelom.’

20 “Oli pun lummibbyat ummoy kan amala. Ngim si achayu pay laing siya, intap amala ot kummachegu kan siya. Lalodchak un langabot ot mikoskos kan siya ot kikisola. **21** Kalan chi bumaru, ‘Ama, lakabyasuyak kan Apudyus ya sika, chakpun kalobbongan un mibilang un alaklu.’

²² “Ngim kalan chi Amala kan cha bubùulola, ‘Chesonyu. Igetongyu kabiyuwan un silup ta ikawosyu kan siya. Koanyu singsing chi tam-muchula ya sapatusanyu chepanla. ²³ Ked ingkayu eyan chi kalungpuwan un tuliti’n byaka ya peytiyonyu ta kalon taku ya manggang-galasan taku. ²⁴ Ti ha alla’n alakku kalak pun lu latoy ngim alla’n latattagu, kalak pun lu latayak, ngim alla’n langulin.’ Ot lilugiyancha’n langganggalas.

²⁵ “Lapalos pun, langulin chi panguyu’n alakla un leypu’d chi tattayun. Ummacheli ked uwacha, chingngeyla cha singkakanta ya cha pin-a mantatachok. ²⁶ Ot ilayagela osa’n bubùuloncha ot ilimusla lu silu kooncha. ²⁷ Ot kalan chi bubùulon, ‘Langulin chi suludlu, ot impapeytin amam chi kalungpuwan un tuliti’n byaka si tileyokla ti langulin chi suludlu’n latattagu un lappun lawwik si lakwa kan siya.’

²⁸ “Summanga pangyu ot achipun lumlok si byeyoycha. Lummawa amala ot ilàayokla siya. ²⁹ Ngim silongbyatala amala, kalala, ‘Som-somkom, langkawachiyyak si pigan tawon un isun chi pilangum, lappun achik tiluttuwa si bilinlu. Ngim lappun impapeytim ulay ossaan un keyching si manlagsakanmi kan cha biyunku. ³⁰ Ngim ha alla’n alaklu, gummatong un gilas-tula losan cha kukkuwam si cha puta, siya bo impeytiyam si kalungpuwan un tulitin byaka.’

³¹ “Kalan amala, ‘Alakku, pasigka iinggaew kan sakon, ked uwam losan un awed kan sakon. ³² Ngim si sala, masapuy’n mangganggalas taku ya matetteyok taku ti kalak pun lu latoy chi

suludlu, ngim alla'n latattagu, kalak pun lu latayak ngim alla'n langulin.' "

16

Ha Pangngalig Chi Lasikap Un Man-aayyuwan

¹ Oli pun kasin lan-alig si Jesus kan cha disipulusla, kalala, "Inggew chi osa'n byaklang un langipiyey si losan un kukkuwala si osa'n man-aayyuwan. Ngim chingngeyn chi hachi'n byaklang un gasgastuwola pilakla. ² Ot impaayegla siya ot kalala, 'Simma alla'n chongchongyok un pin-am koon? Amilom ilista cha losan un killingwam mipanggop si cha impiyeyk kan sika ti kaalok sika si kawachim.'

³ "Simsimmok chi man-aayyuwan lu silu ustuu'n koola. Ot kalala, 'Simma ga kook ti alla'n kaalolak si ap-apuk? Chakpun ammu'n mamayaw ya mabiilak un mampalimus. ⁴ Katla kook, ulay lu kaalolak si kawachik, makwa'n mangiliyolak kan cha biyunku si byeb-byeyoycha.'

⁵ "Ot ilayagela losan cha ummutang si ap-apula ot silin-ossala ilimus. Ilimusla si ummula, 'Piga utanglu si ap-apuk?' ⁶ Kalala, 'Singgasut un amutu'n apyus.' Ot kalan chi hachi'n man-aayyuwan, 'Alliya listaan chi utanglu. Pinmaam ta obsonta limampuyu utanglu.' ⁷ Ot ilimusla si osa, 'Piga utanglu si ap-apuk?' Ot kalala, 'Sillibu'n siyup un wheat.' Ot kalan chi hachi'n man-aayyuwan, 'Alliya listaan chi utanglu, pinmaam ta obsonta si wayun gasut.' "

8 Lagamput pun, laammuwan chi apula kilasikap chi man-aayyuwalola, ot chilayawla kilalaingla. Ot kalan Jesus, “Tuttuwa cha achipun mamati kan Apudyus, lasiksikapcha si kooncha lu cha mamati.”

Ha Ustu'n Useyn Chi Pilak

9 Intuyuy Jesus un lantudtuchu kan chicha, kalala, “Ha ibyegak kan chikayu useyonyu kilabyaklangyu utla pita’n makabibiyulanyu ti lu maamin, maawat kayu’d langit un mataguwanyu ing-inggala. **10** Ha tagu’n mapiyey un mangchon si paat un byaleg, mapiyey bo’n mangchon si chakey’n byaleg. Ngim ha tagu’n achipun mapiyey’n mangchon si paat un byaleg, achipun bo mapiyey’n mangchon si chakey’n byaleg. **11** Ked lu achipun kayu mapiyey un mangchon si bilaklang utla pita, silu mangipiyeys kan chikayu si tuttuwa’n bilaklang ud langit? **12** Ya lu achipun kayu mapiyeyan un mangchon si kukkuwan cha uchum, silu ma asi mangatod kan chikayu si kukkuwa un mangkuwayu?”

13 Ot kalan bo Jesus, “Lappun bubùulon un mansimbi si chuwa’n ap-apu. Ti memeyyed si osa ya mansasanga si osa. Ked potpotgola osa ya am-amsiwola osa. Achipun makwa’n manchisalon un mansimbi kan Apudyus ya bilaklang.”

Ha Imbyegan Jesus Kan Cha Pariseo

(Mat. 11:12-13; 5:31-32; Mrk. 10:11-12)

14 Chingngeyn pun cha Pariseo hachi’n intudtuchun Jesus, ilamsiwcha siya ti memeyyedcha si pilak. **15** Kalan Jesus kan chicha, “Ipappailayu kilabiyuyu si sangwalan

cha tagu, ngim ammun Apudyus chi awed si somsomokyu. Cha lapotog si somsomok cha tagu, lappun puutla si sangwalan Apudyus.

¹⁶ “Ha lintog Moses ya cha inggilin cha propeta si awi, hachi latungpey lasuyut inggala si timpun John un Mambubunyeg. Lallugi si hachi'n timpu, libyegbyega Bibiyu'n Chameg mipanggop si Mampangatan Apudyus ya achu mangipatut un mipati. ¹⁷ Ngim lalaklaka maumasan chi alla'n langit ya pita lu ha simpattok un lintog Apudyus.”

¹⁸ Ot kalan bo Jesus, “Lu silu leyaki'n mangichang si asawala ked langasawa si sabyali, makabyasuy si chegchegas. Ked lu silu leyaki'n mangasawa si hachi'n byebyai un laichangan, makabyasuy si bo chegchegas.”

Ha Byaklang Ya Si Lazarus

¹⁹ Intuyuy Jesus un lantudtuchu, kalala, “Inggew chi osa'n byaklang un mangkangila silupla ya ileygew un mampalagsak si kakan.

²⁰ Ked inggew bo osa'n kapus un mangngachen Lazarus, un laplu si gagatey long-egla. Ileygew un mibyabyaksey si sawang chi byaklang, ²¹ ti piola'n kalon chi bugta un maodcheg si lamisaan chi byaklang. Pin-an cha asu umoy chinchilan cha gagateyla.

²² “Si osa'n eygew, latoy chi hachi'n kapus ot intallay cha angheles siya ummoycha incheeg kan Abraham ud langit. Latoy bo byaklang ot illimbонcha. ²³ Ot lipooj ud Hades un inggewan cha latoy un patungedla tilotoman chi

ligat. Lantanged pu hachi'n byaklang, intul-longlà Abraham si adchayuwān ya si Lazarus un lichecheeg kan siya. ²⁴ Ot lampokaw chi byaklang, 'Ama Abraham! Kacheguwalak u ya ibuunlu si Lazarus ta ilusongla gammatla si chelum ked itodtodla si chilak ta matunglilan, ti alla'n patungedku tilotoman chi atung chi alla'n apuy!'

²⁵ "Ngim kalan Abraham, 'Somsomkom alakku, si katattagum utlat pita mallin-awa biyeglu. Ngim si Lazarus tilotomala cha ligat. Ngim si sala, lummin-awa si Lazarus utla ked sika manligligatka utlat. ²⁶ Chakampun si abus hachi, ti allat chi mallusgong un gitang un lamechak kan chitaku, ked ulay awed piola'n umali utla, achipun makwa ya cha awed utlat, achipun makachemang un umali utla.'

²⁷ "Hachi ked kalan chi byaklang, 'Ama Abraham, mangkadkacheguwak kan sika ta ibuunlu si Lazarus ud byeoy cha amak, ²⁸ ti awed cha lima'n susuludku'n lelleyaki, ta umoyla byegbyegaan chicha ta achipuncha otyan umali si alla'n lugey un amod chi ligat.'

²⁹ "Ngim kalan Abraham, 'Awed cha inggilin Moses ya cha propeta un mamegbyega kan chicha. Masapuy otyan un chongyoncha chi itudtuchucha kan chicha.'

³⁰ "Ot kalan chi byaklang, 'Achipun umalay lait, ama Abraham! Ngim lu awed osà umuli matagu kan cha latoy un umoy mangibyega kan chicha, mambyabyawicha kan cha byasuycha.' ³¹ Ngim kalan Abraham, 'Lu achipuncha chongyon cha inggilin Moses ya cha propeta,

achipuncha mit laing mamati, ulay lu awed umuli matagu osa.’ ”

17

Ha Lambyegbyegaan Jesus Kan Cha Disipulusla (Mat. 18:6-7, 21-22; Mrk. 9:42)

¹ Kalan Jesus kan cha disipulusla, “Tuttuwa’n maawis chi tagu un makabyasuy kan Apudyus. Ngim kadchegu tagu’n mangwa si makabyasuyan cha uchum! ² Un-ulloy chi ibitinla biletun gilingan si byegangla ked lantup-ung si byeybyey lu siya mangmangwa si makabyasuyan cha alla’n achipun lootong chi pammaticha. ³ Ked ammanyu tanchaalan chi koonyu!

“Lu makabyasuy suludlu, byegbyegaam ked lu mambyabyawi, pakawalom. ⁴ Lu mangam pitu makabyasuy kan sika si osa’n eygew ya langam pitu bo umali kan sika un mampakawan, masapuy’n pakawalom.”

Mipanggop Si Pammati

⁵ Kalan cha apostoles kan Apu Jesus, “Pakoscheyom u pammaticimi.”

⁶ Summongbyat si Jesus, “Lu awed pammatiyu un isun chi kapaat un bukeyn chi mustasa, makwa’n kalanyu si alla’n kayu’n sikamuru, ‘Mabyagutka ked limuyaka si byeybyey.’ Ked tuttuwaon chikayu.”

Ha Kawachin Chi Bubùulon

⁷ Intuyuy Jesus un lan-ugud, kalala, “Lu awed osa kan chikayu awed bubùulola’n manchelok willu man-ayyuwan si keylilu ked lu gumatong

si byeyoylu un lampeypu si payaw, ha kalam kamman kan siya, ‘Chesom ta manganka?’
8 Chakampun! Ngim ibyegam kan siya, ‘Ingka pasantan chi siluplu ya iyalam cha kalok umula asika ot mipasali mangan.’ **9** Masapuy kamman un manyamanka si bubùulom ti tiluttuwala imbilinlu? Chakampun! **10** Isula bo kan chikayu. Lu tiluttuwayu losan cha imbilin Apudyus kan chikayu, achipunyu kalan un, ‘Bubùulon chikami laing, kingwami biyangmi.’
“

Pilalinawan Jesus Cha Simpuyu'n Leyaki

11 Intuyuy cha Jesus ummoy ud Jerusalem ot langoycha si lambyeatan Samaria kan Galilee.
12 Alla pun un lichuumcha si osa'n ili, liyabot cha simpuyu'n leyaki un losan cha leleprosy. Bummettawacha un summiked, **13** ot lampokawcha un kalancha, “Apu Jesus! Kacheguwam u chikami.”

14 Intullong pun Jesus chicha, kalala, “Ingayu ipaila cha long-egyu kan cha papachi ta maluttuwaancha un lakaan chi sakityu.”* Si inggewancha si chayan, lummin-awacha.

15 Intullong pun chi osa kan chicha un lakaan chi sikitla, lapalauli kan Jesus ot inyip-ipkawla'n lanchayaw kan Apudyus. **16** Lampalintuming siya si sangwanan Jesus ot lanyaman kan siya. Hachi'n leyaki ked iSamaria.

17 Oli pun kalan Jesus, “Chakampun kamman un simpuyucha un lummin-awa? Chimma ummoyan cha siyam? **18** Puggey un abus laoy

* **17:14** 17:14 Leviticus 14:1-8

un ossaan un kakkaili langulin lanyaman kan Apudyus?”¹⁹ Ot kalan Jesus kan siya, “Lumibbyatka ta ingkan. Gapu si pammattim, lumminawaka.”

*Ha Gumatngan Chi Mampangatan Apudyus
(Mat. 24:23-28, 37-41)*

²⁰ Si lamingsan ilimus cha uchum un Pariseo kan Jesus lu kam-anman chi gumatngan chi Mampangatan Apudyus? Silongbyatan Jesus chicha, kalala, “Lappun ustù sinyey un mangitullongan si gumatngan chi Mampangatan Apudyus.²¹ Ya lappun bo mangibyegan, ‘Itullongyu, alla utla!’ willu ‘Anchiya!’ Ti awed kan chikayu Mampangatan Apudyus.”

²² Oli pun kalan Jesus kan cha disipulusla, “Chumtong chi timpu un pionyu’n mitullong chi osa’n eygew un mangulilan chi Alak chi Tagu, ngim achipunu mitullong hachi’n timpu.²³ Ked lu awed mangibyega kan chikayu, ‘Itullongyu udchi!’ willu ‘Itullongyu utla!’ Ngim achiyu umoy sington.²⁴ Ti Sakon un Alak chi Tagu lu mangulilak, isun chi sumlitan chi kilat un lappun achi mangitullong ti lilangala losan utla pita.²⁵ Ngim masapuy’n umula mapaligatan si amod ya issalak kan cha tagu si sala’n lolap.

²⁶ “Isun chi timpun Noah chi makwa si eygew un mangulilan chi Alak chi tagu.²⁷ Ha timpun Noah, cha tagu langa-langancha, ummilu-lillumcha ya langas-asawacha inggala si eygew un illumlokan cha Noah si bapur. Ot gummatong chi litap utla pita ot laamincha laalud.[†]

[†] **17:27** 17:27 v. 26-27, Genesis 6:5-8, 7:6-24

²⁸ “Isun bo chi lakwa si timpun Lot. Cha tagu langa-langancha, ummilu-ilumcha, ngummilangilacha ya lallakulakucha, lammuya-muyacha ya lampappaudcha si byeyoy. ²⁹ Ha eygew un lalelalan cha Lot ud Sodom, ummuchen si apuy ya asupli un lampeypu’d langit ot lilasapla chicha losan.‡

³⁰ “Kamatchi bo makwa si eygew lu mangulin mampaila chi Alak chi Tagu.

³¹ “Si hachi’n eygew, ha tagu’n awed si otop chi byeyoyla, achipun makwa’n lum-lok mangayad cha alikamola. Isun chi tagu’n inggew si tattayun, achipun mangulin si byeyoyla. ³² Somsomkonyu lakwa si asawan Lot!§ ³³ Ha tagu’n piola’n taguwon chi biyegla ked matayakla mit laing. Ha tagu’n mangkasutala biyegla gapu kan sakon ked matatagu ing-inggala. ³⁴ Ibyegak kan chikayu, si hachi’n labi chuwa cha masusuyop si osa’n katli, maaya osa ya matelan chi osa. ³⁵ Ked awed chuwa’n byebyai’n mambyayu, maaya osa ya matelan chi osa. ³⁶ Ked awed bo chuwa’n leyaki’n lasiput, maaya osa ya matelan chi osa.”

³⁷ Ot ilimus cha disipulusla, “Apu, udma makwaan chi lait?” Ot kalan Jesus, “Lu chilu awechen chi lecheg, hachi mauppana cha bukaw.”

18

Ha Pangngalig Chi Labyayu Ya Kuis

‡ **17:29** 17:29 v. 28-29, Genesis 18:20--19:25
Genesis 19:26

§ **17:32** 17:32

¹ Oli pun lan-alig si Jesus kan cha disipulusla si maludtuchuwala kan chicha, ta pasig cha malluwalu ya achipun cha umuya. ² Kalala, “Inggew chi osa’n kuis si osa’n ili. Lappun ogyatla kan Apudyus ya lappun bo kabibiilala kan cha tagu. ³ Ot inggew bo labyayu si hachi’n ili un mangulli-ullin umoy kan siya mangkadkachegu si kalintogela un kalala, ‘Tuyungalak u ta achipulak abyakon kan cha kabusuÿk!’

⁴ “Labyeyeg un achipun chi kuis ilas-asikasu siya, ngim si alungusla kalala si somsomokla, ‘Ulay lu lappun ogyatku kan Apudyus ya lappun kabibiilak kan cha tagu, ⁵ ngim gapu ta lappogak un pin-an chi labyayun alla taktakon, tuyungak siya si kalintogela ta lappun umalliw mangulli-ullin.’”

⁶ Ot kalan Apu Jesus, “Chongyonyu ked chi imbyegan chi lawwing un kuis. ⁷ Ha achipun kamman Apudyus tuyungan cha chilutukala’n tagula un mangkadkachegu kan siya manchawat si ileygew ya lilabi? Ha achipunla kamman kakma tuyungan chicha? ⁸ Ibyegak kan chikayu, kakmala tuyungan chicha. Ngim Sakon un Alak chi Tagu, lu mangulilak, awed kamman ochesak si mamati kan sakon?”

Ha Pangngalig Cha Pariseo Ya Manchachagup Si Bugis

⁹ Ot lan-alig si Jesus kan cha uchum un tagu’n mangilastug si kilalintogcha ya mangam-amsiw kan cha uchum un tagu. ¹⁰ Kalala, “Inggew cha chuwa’n leyaki un ummoy lalluwalu si templo. Ha osa Pariseo ked ha osa manchachagup si

bugis. ¹¹ Ud chayom chi templo, summiked chi Pariseo ot malluwalu, kalala, 'Apudyus, manyamalak kan sika ti chakampun si isuk cha uchum un tagu'n laagum, lauyung ya kachechegchegas. Ya manyamalak bo ti chakampun si isuk chi allaya'n manchachagup si bugis. ¹² Ti sakon, mamidwaak mallaun si sinchuminggu ya mangmangtochak si ingkasimpuyun cha losan un labbuk.'

¹³ "Ngim ha manchachagup si bugis, ummachayu un summiked ot achipun mantanged ud langit, ngim tilugtugtugla biyukungla un lambyabyawi si byasuyla. Kalala, 'Apudyus, kachegeuwalak u ti malagbyasuyak!'"

¹⁴ Kalan Jesus, "Ibyegak kan chikayu, ummoyon chi manchachagup si bugis un imbilang Apudyus un lalintog. Ngim ha Pariseo, achipun lapalintog. Ti ha tagu'n mangipangatu si longegla, mipabyabya. Ngim ha tagu'n mangipakumbyabya si long-egla, mipangatu."

*Ha Laminchisyulan Jesus Kan Cha Aalak
(Mat. 19:13-15; Mrk. 10:13-16)*

¹⁵ Illinggew cha uchum un tagu'n langiyoy kan cha aalakcha kan Jesus ta ipatayla imala kan chicha. Ngim intullong pun cha disipulusla, ilomyancha chicha. ¹⁶ Ngim ilayagen Jesus cha aalak ot kalala kan cha disipulusla, "Palibusanyu cha aalak un umali kan sakon. Achiyu ipalit chicha, ti cha katla'n aalak chicha cha mipati si Mampangatan Apudyus. ¹⁷ Somsomkonyu lu silu achipun umawat si

Mampangatan Apudyus un isun chi mangawatala si osa'n alak, achipun makwa'n mipati udchi."

*Ha Byaklang Un Leyaki
(Mat. 19:16-30; Mrk. 10:17-31)*

¹⁸ Inggew chi osa'n pangat cha Judio un langimus kan Jesus, "Bibiyu'n Mistulu, simma masapuy'n kook ta mataguwak kan Apudyus inggala?"

¹⁹ Ot kalan Jesus kan siya, "Puggey kalan un bibiyu kan sakon? Lappun uchum si bibiyu lu achi abus si Apudyus. ²⁰ Amnum cha bilin Apudyus: 'Achika makachegchegas, achika pumatoy, achika man-akaw, achim tistiguwan chi chakampun si tuttuwa, ya masapuy'n potpotgom cha amam kan ilam.' "*

²¹ Summongbyat chi leyaki un kalala, "Inggan chi kabyen-ogku, ilaminku killingwa cha losan un bilin."

²² Chingngeyn pun Jesus chi hachi, kalala, "Awed chi ossaan un langkuyangam. Maningilaka kan cha losan un kukkuwam ked idchom chi ngilala kan cha kapus, ked awed chi bilaklanglu'd langit. Ked umalika, mitun-ud kan sakon."† ²³ Ngim chingngeyn pun chi hachi'n leyaki, manchachauy ti amod chi bilaklangla.

²⁴ Intullong pun Jesus un manchachauy siya, kalala, "Patunged kakaskun chi mipatiyan chi byaklang si Mampangatan Apudyus. ²⁵ Ti lagodgochong chi lumlokan chi kamey si abut chi

* **18:20** 18:20 Exodus 20:12-16; Deut. 5:16-20 † **18:22** 18:22
Itullongyu footnote 5:27

talud lu mipatiyan chi byaklang si Mampangatan Apudyus.”

²⁶ Kalan cha langngey, “Simman lù cha makwa’n matatagu?”

²⁷ Kalan Jesus, “Ha achipun chi tagu kabyeeyan un makwa, makwa’n Apudyus ti kabyeeyala.”

²⁸ Kalan Peter kan siya, “Tilelanmi cha losan ta pigagey lu mitun-ud kami kan sika.”

²⁹ Kalan Jesus kan chicha, “Tuttuwa ibyegak kan chikayu, lu silu malelan si byeyoyla, willu asawala, willu susuludla, willu cha amala kan ilala, willu cha aalakla gapu si mansimbiyala si Mampangatan Apudyus, ³⁰ ad-achu maatod kan siya si katattagula lu hachi’n tilelala ya maatod kan siya biyeg un mallalayun.”

*Pamitlu’n Jesus Un Langibyega Si Matoyala
(Mat. 20:17-19; Mrk. 10:32-34)*

³¹ Ot intalin Jesus cha disipulusla’n lasawayan si chuwa, ot kalala kan chicha, “Chongyonyu! Alla pun un intaku’d Jerusalem, siya mipatung-payan cha losan un inggilin cha propeta mi-panggop kan Sakon un Alak chi Tagu. ³² Ti mipuyangak kan cha Gentil ked pin-acha sakon am-amsiwon, mangig-iggaan si ugud ya tuptup-paan. ³³ Sapsaplitancha ya patoyoncha sakon. Ngim si mikatlu’n eygew, umulyak matagu.”

³⁴ Ngim achipun cha disipulusla laawatan chi ilug-uggudla, ti lailimod chi piola’n ibyega ya achipun cha ammu lu silu ilugudla.

Pilalin-awan Jesus Chi Kuyap Un Mampampalimus
(Mat. 20:29-34; Mrk. 10:46-52)

³⁵ Alla pun un michuum cha Jesus ud Jerico, illinggew chi osa'n lakuyap un ummaammuy si igid chi kesa un mampampalimus.
³⁶ Chingngeyla ked cha amod un tagu'n lumaus, ilimusla, "Simma lait?" ³⁷ Kalancha kan siya, "Lumaus si Jesus un iNazareth."

³⁸ Illipkawla, "Jesus un galak David! Kacheguwalak u!"

³⁹ Ked cha tagu un lamangpangu, ilomeyancha siya ta gumilok, ngim ilam-amodla chilatekey pakuyla un kalala, "Galak David, kacheguwalak u!"

⁴⁰ Ummillong si Jesus ot impaayegla hachi'n lakuyap. Ummachali pun, ilimus Jesus kan siya,
⁴¹ "Simma piom un kook kan sika?" Kalala, "Apu, piok un makatullong."

⁴² Ot kalan Jesus kan siya, "Makatullongka! Gapu si pammattim kan sakon, lummin-awaka."

⁴³ Ot kakma lakatullong ot litun-ud kan Jesus un chilaychayawla si Apudyus. Intullong pun cha tagu, chilaychayaw cha bo losan si Apudyus.

19

Cha Jesus Kan Zacchaeus

¹ Langoy si Jesus ud Jerico. ² Inggew chi osa'n byaklang un leyaki'n mangngachen Zacchaeus, siya ap-apun cha manchachagup si bugis. ³ Piola'n itullong lu silu si Jesus ngim achipunla mitullong ti amod cha tagu ya mansokbya siya. ⁴ Ot ummun-ula lalodchak ot

summakay si kayun sycamore ta itullongla si Jesus lu lumaus.

⁵ Lichuum pun si Jesus si hachi'n kayu, lantanged ot kalala, "Zacchaeus, Chesom lumogsedka ti umaliyak chumuung uwayu si sala'n eygew."

⁶ Langkamkammu si Zacchaeus un lummogsed ot amod chi galasla'n lammangili kan Jesus.

⁷ Ngim losan cha tagu'n langitullong, sin-iingokcha un kalancha, "Puggey mampamangili tagu'n halat si osa'n malagbyasuy?"

⁸ Summiked si Zacchaeus ot kalala kan Apu Jesus si sangwalan cha tagu, "Apu, idchok chi godwan chi kukkuwak kan cha kapus ked lu awed iluyungak si tagu, mangampatok byay-achen kan siya."

⁹ Kalan Jesus kan siya, "Si sala'n eygew taguwon Apudyus sika ya cha kabyeyoylu, ti sika bo galak Abraham. ¹⁰ Ti Sakon un Alak chi Tagu, ummaliyak utla pita ta singtok cha malagbyasuy ta taguwok chicha."

*Ha Pangngalig Chi Buyawan Un Pilak
(Mat. 25:14-30)*

¹¹ Chingngeyn ked cha tagu imbyegan Jesus, intuyuyla lan-alig ti ummachali'd Jerusalem ya kalan pun cha tagu lu chanchali mallugiyan chi Mampangatan Apudyus. ¹² Kalala, "Illinggew chi osa'n tagu'n langatu saedla un ummoyla ilawat chi kila-Arila si adchayuwan un ili ot langulin. ¹³ Sakbyey un umoyon, ilayagela cha simpuyu'n bubùulola ot lan-atod kan chicha si

sin-ossan bilalituk un pilak ot kalala kan chicha,
'Paachuwonyu alla'n pilak inggala mangulilak.'

¹⁴ "Ngim mansasanga cha kailiyala kan siya
ot lambuuncha si misagulud kan siya umoy
mangibyega un, 'Achipunmi pion siya un man-
arimi.'

¹⁵ "Ngim lachutukan un Ari ot langulin. Ot
impaayegla cha bubùulola'n langidchela si pilak
ta agammuwola lu piga lagalansiyacha. ¹⁶ Ha
ummula ummoy kan siya, kalala, 'Apu, simpuyu
galansiyak si pilaklu.' ¹⁷ Ot kalan chi Ari,
'Gettok un bibiyuka'n bubùulon. Gapu ta bibiyu
kingwam si laatod kan sika ulay akit, ipaiturayku
kan sika simpuyu'n ili.'

¹⁸ "Ummoy bo mikadwa, un kalala, 'Apu,
lima galansiyak si pilaklu.' ¹⁹ Kalan chi Ari,
'Ipaiturayku kan sika lima'n ili.'

²⁰ "Ot ummoy chi osa un kalala, 'Apu, alliya
pilaklu. Bilussungku si pangyu ot inteponku.
²¹ Ti ummogyatak kan sika, ti leyanggaska,
mangkuwam chi chakampun si kilawachim ya
apitom bo chakampun si immuyam.' ²² Ot kalan
chi Ari kan siya, 'Lawwikka'n bubùulon! Ha
ilugudlu siya chi manguis mamabyasuy kan sika.
Ammum un leyanggasak un mangkuwak chi
chakampun si kilawachik ya apitok chi chakam-
pun si immuyak. ²³ Puggey achi inchipusitu si
bangku pilakku ta awed otyan paalaklà magale-
bku lu mangulilak?'

²⁴ "Oli pun kalala kan cha lasikesiked, 'Ayanyu
pilak kan siya ked idchonyu si bubùulon un
simpuyu pilakla.'

25 “Ngim kalancha kan siya, ‘Apu, simpuyu mit chi awed kan siya!’

26 “Ot kalala, ‘Ibyegak kan chikayu, ha tagu’n mapiyey, machogchog-an chi maatod kan siya. Ngim ha tagu’n achipun mapiyey, makaan ulay akit un awed kan siya. **27** Ngim cha kabusuyk un mangissan kan sakon un man-ari kan chicha, igitongyu chicha utla ya patoyonyu chicha si sangwalak.’ ”

Ha Lachayawan Jesus Si Lichuumala Ud Jerusalem

(Mat. 21:1-11; Mrk. 11:1-11; Jhn. 12:12-19)

28 Lagamput pun Jesus imbyega alla, ummunula ummoy ud Jerusalem. **29** Ummachali cha pun ud Bethphage ya Bethany, si bilig Olivo pilaulala cha chuwa’n disipulusla, **30** un kalala, “Umula kayu si anchiyan ili’d chomang ked lu gumatong kayu, ochesanyu lipupungod un ayyubun chi changki un chaampun makabyayuhan. Ukasanyu ya inggetongyu utla. **31** Lu awed mangimus kan chikayu, ‘Payuggey ukasan?’ Ibyegayu un, ‘Masapuyn chi Apumi.’ ”

32 Ot ummoy cha libuun ot inchesancha losan un imbyegan Jesus. **33** Ot ilukasan cha pu lipupungod un ayyubun chi changki, kalan chi singkuwa kan chicha, “Payuggey ukasan?”

34 Ot kalancha, “Masapuy chi Apumi.” **35** Ot intallaycha illiyoy kan Jesus. Oli pun inyaplegcha silupcha si ochog chi changki ot langabyayuwoncha si Jesus. **36** Umoyo-oyon pu changki un

langakabbyayuwan Jesus, lan-iyapleg cha tagu kan cha silupcha si kesa un ayola.

³⁷ Ummachali pun siya ud Jerusalem, si kesa un man-osog umoy ud Bilig Olivo, lanchay-chayaw cha losan un disipulus kan Apudyus un lan-ichakeycha gapu si lakaskaschaaw un intullongcha'n killingwan Jesus. ³⁸ Ot kalancha, "Chayawon taku alla'n Ari taku un lampeypu kan Apudyus!* Gapu kan siya, lin-awa ud langit ya machaychayaw si Apudyus."

³⁹ Kalan cha uchum un Pariseo un likakammos kan cha amod un tagu kan Jesus, "Mistulu, pagingkom cha disipuluslu."

⁴⁰ Ot silongbyatan Jesus chicha, "Ibyegak kan chikayu, lu gumilokcha, mampakuy cha alla'n byetu un manchayaw kan sakon."

Ha Langibilan Jesus Kan Cha IJerusalem

⁴¹ Ummachali pun si Jesus ud Jerusalem, intul-longla siudad, lan-ibin gapu si chegula. ⁴² Kalala, "Chikayu'n iJerusalem, maammuwanu otyan un si sala'n eygew chi kasapuyanyu'n makatimpuyug kan Apudyus. Ngim si sala lailimod kan chikayu. ⁴³ Chumtong chi timpu un kalliguwon chikayu kan cha kabusuyyu, sonchon chikayu ya lipiton chikayu ta lappun in-ilonyu'n umawid. ⁴⁴ Amiloncha yam-alon chi iliyu ya losan un tagu'n inggew. Amiloncha iwakat cha byetu ta lappun matelan si igewla, ti achipunyu biligbig chi timpu'n umaliyan Apudyus malaguwan kan chikayu!"

* **19:38** 19:38 Psalm 118:26

*Ummoy Si Jesus Si Templo
(Mat. 21:12-17; Mrk. 11:15-19; Jhn. 2:13-22)*

⁴⁵ Oli pun ummoy si Jesus si templo ot il-lugila'n lampeyyaw kan cha mallalaku'n inggew.
⁴⁶ Kalala kan chicha, "Liigili si ugud Apudyus un, 'Ha byeyoyku mauseyn malluwaluwan cha tagu.' Ngim lambyalilonyu tatayyuwan cha akkawan!"[†]

⁴⁷ Ileygew un umoy mantudtuchù Jesus si templo. Ngim cha ap-apun cha papachi ya mimistulun chi lintog ya cha papangat cha tagu pioncha'n otoyon siya. ⁴⁸ Ngim lappun in-iloncha'n mangtoy kan siya, ti losan cha tagu chochongyoncha uguchola.

20

*Im-imus Mipanggop Si Kalobbongan Jesus
(Mat. 21:23-27; Mrk. 11:27-33)*

¹ Osa'n eygew pin-a mantudtuchu si Jesus kan cha tagu si templo ya ibyegbyegala Bibiyu'n Chameg. Ummoy kan siya cha ap-apun cha papachi ya cha mimistulun chi lintog ya cha pallakayon cha Judio. ² Kalancha kan siya, "Ibyegam u kan chikami lu simma kalobbongam un mangwa kan cha laoy? Silu langatod si alla'n kalobbongam?"

³ Silongbyatan Jesus chicha, "Imusok bo kan chikayu. Ibyegayu kan sakon, ⁴ chilu lampeypuan chi kalobbongan John un mambun-yeg? Leypu kan Apudyus willu tagu?"

[†] **19:46** 19:46 Isaiah 56:7; Jeremiah 7:11

5 Ot lan-is-isikancha un kalancha, “Simma ibyega taku? Lu kalan taku’n, ‘Leypu kan Apudyus,’ kalala bo, ‘Payuggey achi pilati si John lù?’ **6** Ngim lu kalan taku’n, ‘Leypud chi tagu,’ bintukon chitaku kan cha tagu’n alla, ti mamati cha losan un propetan Apudyus si John.”

7 Ot summongbyatcha, “Toan, lappun ammumi lu silu langatod si kalobbongala.”

8 Ot kalan Jesus kan chicha, “Achipunku bo ibyega kan chikayu lu silu langatod si kalobbon-gak un mangwa kan cha laoy.”

Ha Pangngalig Chi Lantangkon Si Limuyan Grapes

(Mat. 21:33-46; Mrk. 12:1-12)

9 Oli pun lan-alig si Jesus kan cha tagu, kalala, “Inggew chi osa’n tagu’n lammuyà grapes. Ot impatangkonla ot ummoy si sabyali’n ili ot labyeyeg udchi. **10** Gummatong pu timpun chi man-aapit, imbuunla osa’n bubùulola un umoy mangaya si buwala. Ngim cha lantangkon chilokmaancha hachi’n bubùulola ot bilokbokcha siya ot pileyyawcha un lappun illidchoncha. **11** Ot kasinla imbuun chi osa’n bubùulola, ngim isula bo kingwacha, pilang-okcha ya kingwacha kabibiilan kan siya, ot pilaoyoncha un lappun illidchoncha. **12** Lambuun bo kasin chi singkuwa si mikatlu ot bilakegcha siya ot ib yellucha si lasin chi limuya’n grapes.

13 “Ot kalan chi singkuwa, ‘Simma ga kook? Ibuunku alakku’n tagtagopok ta sigulachu’n mabiincha kan siya.’

14 “Ngim intullong pun cha lantangkon siya, kalancha kacha osa, ‘Allaya sinlaksun si alla’n pita. Patoyon taku siya ta mangkuwa taku laksunla.’ **15** Ot impalawacha siya si lasin chi limuya’n grapes ot pilatoycha.”

Ilimus Jesus, “Simma koon chi singkuwa si limuya’n grapes kan cha hachi’n lantangkon? **16** Umoyla patoyon cha hachi’n lantangkon ked impatangkonla pitala kan cha uchum.”*

Chingngeyn pun cha tagu hachi, kalancha, “Achipun otyan makwa kamatchi!”

17 Intutullong Jesus chicha ot kalala, “Simma pion chi ugud Apudyus un ibyega,
‘Ha byetu’n illissan cha lampaud ti kalancha’n
lappun simbila,
siya Iambyalilon Apudyus un kapotogen un
byetu’n mangimpon-ed
un misaachen chi byeyoy.’

18 “Lu silu maodcheg si hachi’n byetu, maliplip-uk, ked lu awed maodchagen chi hachi’n byetu, mamokmok ked tumapuk.”

Im-imus Mipanggop Si Mambyayachen Si Bugis

(Mat. 22:15-22; Mrk. 12:13-17)

19 Si chingngeyn cha mimistulun chi lintog ya cha ap-apun cha papachi, pioncha’n chokmaan si Jesus si hachi’n uras ti ammucha’n chicha imbyegbyegan Jesus. Ngim achipuncha kingwa ti umogyatcha kan cha tagu. **20** Ot lan-uwaycha si mawayaancha’n malokma kan Jesus. Pilasuksukancha cha uchum un leyaki ot

* **20:16** 20:16 Psalm 118:22

imbuuncha taplu aginchochongeycha kan Jesus. Pioncha'n sikapan si Jesus si im-imuscha ta awed lasuncha un mangichiyum ya mangipuyang kan siya si turay ya kalobbongan chi gubillachuy. ²¹ Ummoycha kan Jesus ot kalancha, "Mistulu, ammumi'n ustu-ustu cha pin-am ug-ugguchon ya itudtchu. Ya ammumi bo'n lappun laksigom si tagu ya itudtuchum chi katuttuwaan mipanggop si pion Apudyus kan cha tagu. ²² Ibyegam u kan chikami lu sumupling si lintog taku lu mambugis taku si Emperador ud Rome, willu achipun?"

²³ Ngim ammun Jesus un pioncha'n sikapan siya ot kalala kan chicha, ²⁴ "Ipailayu u osa un palata. Silu sinlupa ya singngachen si alla'n liigili?"

Ot kalancha, "Si Emperador Caesar."

²⁵ Kalan Jesus kan chicha, "Lu katlat, idchonyu kan Emperador Caesar chi uwala, ya idchonyu bo kan Apudyus chi uwan Apudyus."

²⁶ Achipuncha masikapan siya si sangwalan cha tagu, gummigillokcha ot laschaawcha si insongbyatla.

Mipanggop Si Umuliyan Chi Tagu Mataguwan (Mat. 22:23-33; Mrk. 12:18-27)

²⁷ Ummoy cha uchum un Saduceo kan Jesus, chicha achipun mamati un umuli matagu cha latoy. Ot ilimuscha kan siya, ²⁸ "Mistulu, inggilin Moses alla'n lintog kan chitaku: 'Lu latoy chi osa'n leyaki ya telala asawala un lappun alakcha, masapuy'n asaw-on chi suludla hachi'n labyayu ta umalakcha un mibilang si alak chi hachi'n

latoy.'[†] **29** Inggew cha pitu'n lelleyaki'n mansusulud. Langasawa pangyu ot latoy un lappun alakcha. **30** Ot ilasawan chi mikadwa'n suludla chi labyayu, ot latoy bo un lappun alakcha. **31** Katchi bo kumatlu. Katchi killingwan cha pitu'n mansusulud ot latoy cha losan un lappun alakcha. **32** Ked ha alungusla, latoy bo byebyai. **33** Lu umuli kasin matagu cha latoy, silu ust'u'n sin-asawa si byebyai? Ti losancha'n pitu ilasawa siya."

34 Kalan Jesus kan chicha, "Cha tagu utla pita si sala'n timpu man-as-asawacha. **35** Ngim cha tagu'n ibilang Apudyus un awed kalob-bongancha'n umuli matagu, un umoy ud langit, achipuncha man-as-asawa. **36** Ti isucha cha angheles un achipun matoy si ing-inggala. Chicha alak Apudyus ti latagucha kasin.

37 "Ked pilaloklokan Moses un umuli matagu cha latoy. Ha ugud Apudyus liigili mipanggop si umapu-apuy un kayu, kalala, si Apudyus, siya Apudyus cha Abraham, Isaac ya Jacob.[‡] **38** Siya ked Apudyus cha latattagu, chakampun si Apudyus cha latoy, ti latattagu losan cha tagu kan siya."

39 Kalan cha uchum un mimistulun chi lintog, "Apu, bibiyu songbyatlu." **40** Ti achipuncha makaiteyod un makaim-imus kan siya.

*Ha Im-imus Mipanggop Kan Kristu
(Mat. 22:41-46; Mrk. 12:35-37)*

[†] **20:28** 20:28 Deuteronomy 25:5 [‡] **20:37** 20:37 Exodus 3:6

41 Oli pun ilimus Jesus kan chicha, “Pachaggey ibyegan ha Kristu ked galak David? **42** Si David inggilila si liblu’n Psalm un kalala, ‘Si Apudyus un Apu, kalala kan Apuk: Umanuyka si machuwalanku **43** inggala ipaabyakku cha losan un kabusuym.’ ”[§]

44 “Lu Apu, kalan David kan Kristu, himma ilola’n galak David siya?”

Ha Lampabyasuyan Jesus Kan Cha Mimistulun Chi Lintog
(Mat. 23:1-36; Mrk. 12:38-40)

45 Si lanchochongngey cha tagu, kalan Jesus kan cha disipulusla, **46** “Allechenyu cha mimistulun chi lintog, ti pipioncha’n iliklikwos chi anchu-anchu’n silupcha ya memeyyedcha’n chaychayawon cha tagu chicha si mekit. Ya piliyancha bo’n umamuy si kapopotgen un tugew si sinagoga ya pioncha’n chicha machaychayaw lu awed piyasta. **47** Uyu-uyungancha cha labayayu piga lu akawoncha cha kukkuwacha, ked ipailacha un malluwalucha si anchu-anchu ta maleincha kan cha kokkooncha. Gapu si hachi, amod chi machusaancha.”

21

Ha Tuttawan Laay
(Mrk. 12:41-44)

1 Lanlangyanga ked si Jesus, intullongla cha byabyaklang un langitup-ung si pilak si igew chi pilak si templo. **2** Ya intullongla bo kapus un

§ **20:43** 20:43 v. 42-43, Psalm 110:1

labyayun langitup-ung si chuwa'n siping. ³ Ot kalala, "Tuttuwa ibyegak kan chikayu un adachu chi intup-ung chi alla'n kapus un labyayu lu cha intup-ung cha uchum. ⁴ Ti cha uchum, siya illidchoncha saweyn chi kilabyaklangcha. Ngim ha alla'n labyayu, ulay kapus, illidchola losan cha awed un ikatagula."

*Imbyegan Jesus Chi Mayam-alan Chi Templo
(Mat. 10:17-18; 24:1-14; Mrk. 13:1-13)*

⁵ Ilug-uggud cha uchum un disipulus Jesus chi mipanggop si kilabiyun chi templo, ti mangkakapotog un byetu ya achu cha lichatchatun kan Apudyus si hachi. Ot kalan Jesus, ⁶ "Losan cha alla'n mailayu, chumtong chi timpu un maamin mikusob, ked lappun matelan ulay osa'n byetu si sigud un igewla."

*Imbyegan Jesus Un Manligat Cha Bubuyunla
(Mat. 24:1-14; Mrk. 13:1-13)*

⁷ Ot ilimus cha disipulusla, "Mistulu, kamamman chi makwaan cha alla? Ked simma mangilasilan un chumtong chi timpu un makwaan cha laoy?"

⁸ Kalan Jesus, "Man-alled kayu ta achi kayu maallilaw. Ti achu cha umali'n useyoncha ngachenku un kalancha, 'Sakon si Kristu.' Ya kalancha bo, 'Chanchali timpula!' Ngim achi kayu mikama kan chicha. ⁹ Ked achi kayu umogyat lu chongyonyu cha manggugubyat kan cha gilogongot. Ti masapuy un umun-ula makwa cha laoy, ngim chakampun un piola'n uguchon chanchali alungus chi lubung."

¹⁰ Ot intuyuyla imbyega, “Manggugubyat cha nasyun, ya manggugubyat bo cha iturayan cha Ari. ¹¹ Lumoswa amod un chita, uyat ya pisti kan cha kaili-ili. Ked awed bo kaog-ogyat ya lakaskaschaaw un sinyey un mampeypu’d langit.

¹² “Ngim sakbyey un makwa cha laoy, manchokmacha kan chikayu ya paligatan chikayu. Ichiyum chikayu si sinagoga ked ibayud chikayu. Gapu si pammatiyu kan sakon, sumeyyaon chikayu kan cha Ari ya cha gubillachuy. ¹³ Ked hachi wayayu’n mangibyega si Bibiyu’n Chameg kan chicha. ¹⁴ Ipsalokyu si somsomokyu si sala ta achi kayu machalagen lu silu isongbyatyu lu chumtong chi hachi’n timpu. ¹⁵ Ti sakon chi mangatod kan chikayu si ibyegayu ya laingyu un achipun chi kabusuyyu masongbyatan. ¹⁶ Ngim si hachi’n timpu, ulay cha chachakkeyyu ya susuludyu ya aaggiyu ya bubuyunu iyibit chikayu. Ya cha uchum kan chikayu, mapatoy. ¹⁷ Ked lawingon chikayu kan cha losan un tagu gapu kan sakon. ¹⁸ Ngim lappun ulay osa kan chikayu ya buukyu un matayak. ¹⁹ Ked ipapatiyu cha pammatiyu, ta matagu kayu kan Apudyus ing-inggala.”

*Ha Mayam-alan Jerusalem
(Mat. 24:15-21; Mrk. 13:14-19)*

²⁰ Ot intuyuy Jesus kalan un, “Lu itullongyu’n lanliklub cha achu’n suychachu’d Jerusalem, siya mangagammuwanyu’n chanchali mayam-alala. ²¹ Ked cha inggew ud Judea, masapuy’n umawidcha si babbilig. Cha inggew ud Jerusalem, masapuy’n mambyakwitcha. Ya cha

inggew si tattayun, achipuncha mangulin si ili.
22 Ti hachi timpu un malusaan Apudyus si losan ta matungpayan chi losan un liigili si ugud Apudyus. **23** Kadchegu cha mabugi ya mantagibi si hachi'n timpu. Ti chumtong chi kaog-ogyat un makwa si alla'n pita, ya chusaon Apudyus cha alla'n tagu. **24** Mapatoy cha uchum si sabli ya mipooy cha uchum si achayu un ili mibyayud. Ked gusguschen cha Gentil ud Jerusalem, inggala mampatinggad chi manturayancha."

*Ha Mangulilan Jesus
(Mat. 24:29-31; Mrk. 13:24-27)*

25 "Awed chi kaog-ogyat un makwa si ilit, seyeg ya cha bituwon.* Ked ha alla'n pita lappun isun chi ilogyat cha tagu ti sumabyali ilunguyn chi byeybyey ya challuyun. **26** Mengat cha tagu si ogyatcha'n manguuway lu silu makwa si alla'n lubung, ti lappun kapuutan cha losan un maila'd langit. **27** Ked mampaila chi Alak chi Tagu un umali si libuu ya maila bo kilabyelinku ya lumilalilang chi kila-Apudyusku. **28** Lu mallugi cha alla'n makwa, isikedyu cha pammatiyu ya pakoscheyonyu cha somsomokyu ti chanchali malaguwan Apudyus kan chikayu."

*Ha Pangngalig Chi Kayu'n Igus
(Mat. 24:32-35; Mrk. 13:28-31)*

29 Oli pun lan-alig si Jesus kan chicha. Kalala, "Somsomkonyu ked chi kayu un igus ya losan un uchum un kayu. **30** Lu lugiyalan sumimit cha utela, tagammuyu un chanchali chegun. **31** Isula

* **21:25** 21:25 Joel 2:31

bo, lu mailayu un makwa cha alla'n ilugudku, ammuyu un chanchali Mampangatan Apudyus.

³² "Tuttuwa ibyegak kan chikayu, sissiyan matattagu cha uchum un tagu si sala'n[†] lolap ked lakwa losan cha laoy. ³³ Maumas chi langit ya pita, ngim ha ugudku achipun pulus maumas."

Masapuy'n Mansagala Taku

³⁴ Intuyuy Jesus un kalala, "Man-alled kayu ta achi kayu mikama si leyabos un laglagsak, kakan ya in-ilum ya achi kayu paat manchaleg si kasapuyan si biyeg. Ti magalatong chi halat un eygew ked achipun kayu laksagala. ³⁵ Ti ha mangulilak, lappun makaammu si losan un tagu si alla'n pita ti isun chi attob. ³⁶ Ammanyu tanchaalan ya pasigu ilulluwatu kan Apudyus ta pakoscheyola somsomokyu ta maalusanyu cha losan un makwa, ya bibiyu sumanguwanyu kan Sakon un Alak chi Tagu."

³⁷ Ileygew un lantudtuchu si Jesus si templo, ked lu lumaschom umoy umiyan ud Bilig Olivo. ³⁸ Ya bilibigat un umoy cha tagu si templo ta manchongeycha si itudtuchula.

22

Lan-uuguchen Cha Mamatoy Kan Jesus (Mat. 26:1-5; Mrk. 14:1-2; Jhn. 11:45-53)

¹ Ot chanchali timpun chi Piyasta'n Lallau-san un siya mangalancha si tilapay un lappun yeastla. ² Mansingi-singit cha ap-apun cha papachi ya mimistulun chi lintog, si in-iloncha'n

[†] **21:32** 21:32 Ha osa'n piola'n uguchon si Greek ked cha Judio ked sissiyan matattagucha

mamatoy kan Jesus un lappun mangagammu, ti
ummogyatcha kan cha tagu.

*Ha Langiyibitan Judas Kan Jesus
(Mat. 26:14-16; Mrk. 14:10-11)*

³ Oli pun lilumlok si Satalas kan Judas un ngadlon cha Iscariot, osa kan cha simpuyu ya chuwa'n disipulus Jesus. ⁴ Ummoy Judas intuyeg kan cha ap-apun cha papachi ya cha kapitan chi guwechan chi templo lu silu in-ilola'n mangiyibit kan Jesus. ⁵ Latetteyokcha ot lantutuyegcha'n byayachencha siya. ⁶ Inteun Judas ot lugiyala'n mansingit si wayala'n mangiyibit kan Jesus un achipun cha tagu maammuwan.

*Ha Alungus Chi Langkakakalan Cha Jesus Ya
Cha Disipulusla*

*(Mat. 26:17-30; Mrk. 14:12-26; Jhn. 13:21-30;
1Co. 11:23-25)*

⁷ Laeygewan ked, gummatong chi eygew un piyastan mangalan cha Judio si tilapay un lappun yeastla. Siya bo mampeytiyancha si ayyubun chi keylilu un maichatun si Piyasta'n Lallausan. ⁸ Ot imbuun Jesus cha Peter kan John, un kalala, "Ingkayu iyala mangalan taku si sala'n Piyastan Lallausan."

⁹ Ilimuscha kan siya, "Udma ingkami mangiyalaan?"

¹⁰ Ot kalala kan chicha, "Lu lumlok kayu'd Jerusalem, abtonyu osa'n leyaki un mam-bubukud si maaammutu'n chelum. Tun-uchonyu siya si byeyoy un ayala. ¹¹ Ibyegayu si simbyeyoy, 'Kalan chi Mistulu, udma awechen chi kuwetun mangalanmi kan cha disipulusku

si alla'n Piyasta'n Lallausan?' ¹² Ked ipailala chakey'n langingngatu'n kuwetu ya wechewed cha losan un masapuy. Udchi mangisagalaanyu si mangalan taku."

¹³ Ot ummoycha ot inchesancha losan un imbyegan Jesus kan chicha, ot inyalacha mangalancha si Piyasta'n Lallausan.

¹⁴ Gummatong pu ustu'n uras, lakaamuy si Jesus kan cha disipulusla un mangan. ¹⁵ Ot kalala kan chicha, "Piok gey un makakan kan chikayu si alla'n Piyasta'n Lallausan sakbyey un malligatak. ¹⁶ Ti ibyegak kan chikayu un achipulak kasin makakan si Piyasta'n Lallausan inggala matungpey miyaligela ud langit chi Mampangatan Apudyus."

¹⁷ Oli pun illayan Jesus chi sintasa'n byeyas ot lanyaman kan Apudyus ot kalala, "Ayanyu alla ked mambyenbyensanyu ilumon. ¹⁸ Ti ibyegak kan chikayu, malipud si salaoy chakpun umilum kasin si byeyas inggala gumatong chi Mampangatan Apudyus."

¹⁹ Ot illayala bo tilapay ot lanyaman kan Apudyus, ot pilispis-igla ot illidchola kan chicha, un kalala, "Allaya long-egku un michatun para kan chikayu. Koonyu alla ta malomsomkanyu kan sakon."

²⁰ Lagamputcha pun langan, illayala sintasa'n byeyas un kalala, "Ha allan byeyas, siya barun tuyeg Apudyus kan chikayu, un lameykaan si chayak, un mibukbuk para kan chikayu.*

* **22:20** 22:20 Jeremiah 31:31-34

21 “Ngim itullongyu! Awed utla kan chitaku chi osa’n mangiyibit kan sakon.[†] **22** Matoy chi Alak chi Tagu ti siya ingkodchong Apudyus, ngim kadchegu chi tagu’n mangiyibit kan siya!” **23** Oli pun lan-asi-imuscha lu silu kan chicha chi mangwa si katchi.

Ha Tagu’n Ibilang Jesus Un Langatu

24 Lansusubog cha disipulus Jesus lu silu kan chicha mibilang un kangatuwan. **25** Ot kalan Jesus kan chicha, “Cha turay utla pita, amod chi mammamanchecha kan cha iturayancha. Ked alla kalobbongancha kan chicha ked ichayawcha long-egcha un chicha kalu ga tumuyutuyung kan cha tagu. **26** Ngim chakampun otyan si kamatchi kan chikayu, ti lu silu piola’n langatu kan chikayu, masapuy’n ipakumbyabyala long-egla un isun chi kabyabyaan un bubùulon. Ked ha pangat kan chikayu, masapuy’n mambyalin isun chi kabyabyaan un bubùulon. **27** Silu langatngatu si kasomsomkanyu, ha umamuy mangan si lamisaan willu ha mansimbi kan siya? Ha summangun mangan? Ngim sakon, awechak kan chikayu un isun chi mansimbi.

28 “Bubuyun, tuttuwa’n ilan-alusanyu cha ligligatku. **29** Isun chi langidchen Amak kan sakon si kalobbongak un manturay, katchi bo mangidchek kan chikayu si kalobbongan’u n manturay. **30** Ta makakan kayu ya makailum kayu kan sakon si manturayak, ked umamuy kayu un mangituray kan cha simpuyu ya chuwa’n tribun Israel.”

[†] **22:21** 22:21 Psalm 41:9

Ha Langibyeg-an Jesus Si Mamuklitan Peter Kan Siya

(Mat. 26:31-35; Mrk. 14:27-31; Jhn. 13:36-38)

³¹ Oli pun kalan Jesus kan Peter, “Simon, Simon, Chongyom ked! Chilawat Satalas chi wayala un mamachas kan chikayu losan, ta itullongla lu silu masagat kan chikayu un isun chi mantopa si pagoy ta matan-in chi chugi ya bilayu. ³² Ngim iluwaluwak sika, Simon, ta achipun maabyak chi pammartin kan sakon. Ked lu kasinka mansagung kan sakon, pakoscheyom chi pammartin cha bubuyunlu.”

³³ Ngim kalan Peter, “Apu, sisasagalaak un mibayud ya makakatoy kan sika.”

³⁴ Kalan Jesus, “Ibyegak kan sika, Peter, sakbyey un malullakuk chi kawitan si sala’n labi, mamitluwom sakon puklitan.”

Ha Awiton Cha Umoy Mantudtuchu

³⁵ Oli pun kalan Jesus kan cha disipulusla, “Si langibuulak kan chikayu un lappun inyawityu si pilak, pasiking ya sancheyyu, awed kamman langkuyanganyu?”

Kalancha, “Lappun.” ³⁶ Ngim si sala, kalan Jesus, “Lu silu awed pilakla masapuy’n iyawitla, ya masapuy’n mampasiking bo. Ked lu silu lappun pachinla, ingilala silupla ya ngummilà pachinla. ³⁷ Ti ibyegak kan chikayu un masapuy’n matungpey kan sakon chi kalan chi liig-ilin ugud Apudyus, ‘Liibilang kan cha tulisan.’[‡] Tuttuwa’n chanchali katungpayan chi liigili mipanggop kan sakon.”

[‡] 22:37 22:37 Isaiah 53:12

38 Kalan cha disipulusla, “Apu, Ilam! Alliya chuwa’n pachin.”

Kalan Jesus, “Umalay lait!”

*Ha Lalluwaluwan Jesus Ud Bilig Olivo
(Mat. 26:36-46; Mrk. 14:32-42)*

39 Ummoyon si Jesus ot ummoy ud Bilig Olivo, litun-ud cha disipulusla kan siya ti siya sigud un pin-ala koon. **40** Gummatongcha pun, kalan Jesus kan chicha, “Malluwalu kayu ta achi kayu masulisug.”

41 Oli pun ilachayuwala chicha si kaachayun chi ipit-ung un byetu. Ot lampalintuming un malluwalu. **42** Kalala, “Ama, lu piom, ilisim sakon si alla’n ligat un sangsanguwok. Ngim chakampun un ha piok chi matungpey, ngim ha piom chi matungpey.” **43** Oli pun lampaila kan siya osa’n anghel un lampeypu’d langit ot pilakoscheyla siya. **44** Ot laam-amod laasusu somsomok Jesus ot impapatila’n lalluwalu, ot ha lingotla isun chi chaya’n mantodtoddod si pita.

45 Lagamput pun lalluwalu, langulin si inggewan cha disipulusla ot inchesala chicha’n lasusuyop ti amod chi sigeb somsomokcha.

46 Kalala kan chicha, “Pakayuggey lasusuyop? Bumangon kayu ya malluwalu kayu ta achi kayu masulisug.”

*Ha Lalokmaancha Kan Jesus
(Mat. 26:47-56; Mrk. 14:43-50; Jhn. 18:3-11)*

47 Sissiyan man-ugu-ugud si Jesus, lasalawang cha amod un tagu’n impangpangun Judas, osa kan cha simpuyu ya chuwa’n disipulusla. Um-machali kan Jesus ta kikisola. **48** Ngim kalan

Jesus, "Judas, lambyalilom ibit chi kikis un sinyeyn chi ayatlu kan Sakon un Alak chi Tagu?"

⁴⁹ Intullong pun cha disipulus un lituntun-ud kan Jesus chi makmakwa kan siya, kalan-chacha, "Apu, makabillakeg kami?" ⁵⁰ Ot ha osa kan chicha, liliwasla machuwalan un ingan chi musassun chi kangatuwan un pachi.

⁵¹ Ngim kalan Jesus, "Agey lait." Ot illayala ingan labyakeg ot impeogla.

⁵² Ot kalan Jesus kan cha ap-apun cha papachi ya cha kapitan chi guwechan chi templo ya cha pallakayon cha Judio un umoy manchokma kan siya, "Ha masapuy kamman un mampapadchin kayu ya mampapang-ok kayu'n umoy manchokma kan sakon? Ha tulisalak kamman? ⁵³ Ileygew un awechak kan chikayu si templo ot achipulak chilokmaan. Ngim sala timpun chi manturayan chi lawwing, siya mipalubusanyu un mangwa si pionyu'n koon."

Pilitlun Peter Piluklitan si Jesus

(Mat. 26:57-58, 69-75; Mrk. 14:53-54, 66-72;
Jhn. 18:15-18, 25-27)

⁵⁴ Chilokmaanchà Jesus ot illiyoycha si byeyoy chi kangatuwan un pachi. Lituntun-ud si Peter un bummaryattawa. ⁵⁵ Lan-apuy cha tagu si man-alichuwancha si gawan chi paway chi byeyoy ot ummoy lakaalichu si Peter kan chicha. ⁵⁶ Intullong pun chi osa'n byebyai'n bubùlon si Peter, intotokkeyla siya ot kalala, "Laoy bo osa'n biyun Jesus!"

⁵⁷ Ngim piluklitan Peter, un kalala, "Byebyai, lappun ammuk kan siya!"

⁵⁸ Ummooli pun akit immatulan chi osa'n leyaki siya ot kalala, "Sika osa kan chicha." Ngim kalan Peter, "Leyaki, Chakampun un kadwak chicha!"

⁵⁹ Lummaus pu lasin-uras, impatut chi osa'n leyaki kalan un, "Lappun chuwatchuwalan biyun Jesus chi alla'n tagu ti iGalilee siya!"

⁶⁰ Ngim kalan bo Peter, "Lappun ammuk si ug-ugguchom!" Ot si man-ugu-uguchen Peter, lalullakuk chi kawitan. ⁶¹ Lantuwilli si Jesus ot itotokkeyla si Peter. Ot simsimmok Peter chi imbyegan chi Apu kan siya un kalala, "Sakbyey un malullakuk chi kawitan si sala'n labi, mamitluwom sakon puklitan." ⁶² Ummoyon si Peter ot lan-ibi-ibin.

*Ilam-amsiwcha Si Jesus Ya Silansantukancha
(Mat. 26:67-68; Mrk. 14:65)*

⁶³ Ilam-amsiw cha langguwecha si Jesus ya silansantukancha siya. ⁶⁴ Bilungutchha atala ot ilimuscha kan siya, "Pugtuwam lu silu lantan-tuk kan sika?" ⁶⁵ Achu cha imbyegbyegacha'n mangam-amsiw ya mangikiteg kan siya.

*Ha Lipasanguwan Jesus Kan Cha Kukunsisey
(Mat. 26:59-66; Mrk. 14:55-64; Jhn. 18:19-24)*

⁶⁶ Alla pun un mabigat, lachagup cha pallakayon cha Judio, cha ap-apun cha papachi ya mimistulun chi lintog, ot impasangucha si Jesus kan cha kukunsisey. ⁶⁷ Kalan cha, "Ibyegam u kan chikami lu sika si Kristu?"

Ot silongbyatan Jesus chicha, "Lu ibyegak kan chikayu, achipunu patiyon. ⁶⁸ Ked lu manimusak kan chikayu, achipunu songbyatan.

69 Ngim lu magamput chi alla'n makwa kan sakon, Sakon un Alak chi Tagu, umamuyak si machuwalan Apudyus un mallakabyelin."

70 Kalan cha losan, "Chipay, Alak Chika kan Apudyus?"

Silongbyatala chicha, "Siya kalanyu."

71 Oli pun kalancha, "Simma kasin taku sington si byasuyla, ti chingngey taku cha imbyegala."

23

Silumeyyan Pilate Si Jesus

(Mat. 27:1-2, 11-14; Mrk. 15:1-5; Jhn. 18:28-38)

1 Lummalibbyat cha Kukunsisey ot illiyoycha si Jesus kan Pilate un Gubillachuy.

2 Ot inchiyumcha si Jesus un kalancha, "Chingngeymi alla'n leyaki'n pin-ala allilawon cha kailiyanmi ya ipalitla chikami'n mambyayed si bugis kan Emperador. Ya kalala bo'n siya Kristu un ingkarin Apudyus un umali man-Ari."

3 Kalan Pilate kan siya, "Sika kamma Arin cha Judio?"

Kalan Jesus un summongbyat, "Ustu imbyegam."

4 Oli pun kalan Pilate kan cha ap-apun cha papachi ya cha amod un tagu'n inggew, "Lappun lachuktayak si byasuyn chi tagu'n alla un siya gapun chi matoyal."

5 Ngim iliissitcha kalan un, "Tiludtuchuwala cha tagu'n sumanga si gubillu si losan un mampa Judea. Illugila'd Galilee ot allan siya bò utla Jerusalem."

Silumeyyan Herod Si Jesus

⁶ Chingngeyn pun Pilate imbyegacha, ilimusla, “IGalilee kamma leyaki’n alla?” ⁷ Laammuwala pun un lampeypu si Jesus si ili’n inturayan Herod, imbuunla si Jesus kan Herod un aspuyn’ illinggew ud Jerusalem si hachi’n timpu.

⁸ Latetteyok si Herod si intullonglå Jesus, ti labyeyeg un piola’n itullong siya gapu ta chingchingneyla mipanggop kan siya ya lilamlamala’n itullong si Jesus un mangwa kan cha lakaskaschaaw. ⁹ Ot lan-im-imus si Herod kan Jesus, ngim achipun summongbyat si Jesus. ¹⁰ Cha ap-apun cha papachi ya mimistulun chi lintog, ilam-amod cha pilabyasuy si Jesus. ¹¹ Ot si Herod ya cha susuychachula ilam-amsiwcha siya ya imbibiincha. Oli pun silihupancha siya si bibiyu ot inyulincha kan Pilate. ¹² Si hachi’n eygew, langgeyyom cha Herod kan Pilate, un sigud un mambusuycha.

Ha Lakodchongan Jesus Un Mapatoy

(Mat. 27:15-26; Mrk. 15:6-15; Jhn. 18:38-19:16)

¹³ Ilayagen Pilate cha ap-apun cha papachi, cha papangat ya cha tagu, ¹⁴ ot kalala kan chicha, “Inggetongyu alla’n tagu kan sakon ot kalanyun pin-ala allilawon cha tagu. Silumeyyak siya si sangwalanyu ot lappun inchesak si kingwala un ipabpabyasuyyu kan siya. ¹⁵ Ulay si Herod, lappun inchesala si byasuyla, ti inyulinla siya kan chitaku. Lappun kingwan chi tagu’n alla un siya gapun chi matoyala. ¹⁶ Ked pasaplitku siya ked asik ot ibuyus.” ¹⁷ Imbyegan Pilate hachi ti

tilawon un umibuyus si osa'n byayud si timpun chi Piyastan Lallausan.

¹⁸ Ngim cha tagu'n lachagup, pumalakuycha'n kalancha, "Patoyom siya! Si Barrabas chi ibuyuslu!" ¹⁹ Libyayud si Barrabas gapu ta siya osa'n langgulu si gubillu ud Jerusalem ya inggew chi osa'n tagu'n pilatoya.

²⁰ Pion Pilate un ibuyus si Jesus ot kilau-gudla kasin cha tagu. ²¹ Ngim pummalakuycha, "Ilansam si krus! Ilansam si krus!"

²² Impitlun Pilate ilàayuk chicha un kalala, "Puggey? Simma byasuyla? Lappun inchesak si byasuyla ta siya gapun chi matoyala. Pasaplitku siya ked asik ot ibuyus."

²³ Ngim impakupakuycha'n impatut un milansa si Jesus si krus. Ot si alungusla, inteun Pilate. ²⁴ Ot silintinsiyaala si Jesus un mapatoy, un siya chawatcha. ²⁵ Imbuyusla si Barrabas un libyayud gapu si gulu un kingwala ya pummatoyala. Ot impuyangla si Jesus kan chicha ta kooncha pioncha'n koon kan siya.

Ha Langilansaancha Kan Jesus Si Krus

(Mat. 27:32-44; Mrk. 15:21-32; Jhn. 19:17-27)

²⁶ Ot intallay cha suychachu si Jesus ot ilabotcha si chayan chi osa'n leyaki'n mangn-gachen Simon un iCyrene. Lampeypu si tattayun un umoy ud Jerusalem. Chilokmaancha siya ot ipabukudcha krus kan siya ot mituntun-ud kan Jesus.

²⁷ Amod cha tagu'n lituntun-ud kan Jesus, lipati cha uchum un byebyai'n sinchachauy ya

sin-iibin gapu kan siya. ²⁸ Lantuwili si Jesus kan chicha ot kalala, “Chikayu’n byebyai’n iJerusalem, achiyu sakon pin-a ibilan, ngim siyad ibilanyu cha long-egyu ya cha aalakyu. ²⁹ Ti gumatong chi timpu un asin cha tagu kalan, ‘Pian cha byebyai’n byasig, un achipun labugi ya achipun lampasusu!’ ³⁰ Ti hachi’n timpu, asin cha tagu kalan si cha babbilig un, ‘Migeubka kan chikami!’ ya ‘Lakkobyem chikami!** ³¹ Ti lu katchi makwa si maatan kayu, giluya bo chi makwa lu meyangu chi kayu?’”

³² Inggew bo chuwa’n kapapatoy un impaticha intallay ta makachisancha mapatoy kan Jesus. ³³ Lichuum cha pun si lugey’n kalancha’n Bettukeg, illansacha si Jesus si krus ya cha chuwa’n kapapatoy. Inggew chi osa si machuwalan Jesus ya inggew bo osa si machuwigi. ³⁴ Lagamput pun chi hachi, kalan Jesus, “Ama, pakawalom chicha, ti achipuncha ammu pin-acha koon.”

Lambibillulut cha suychachu lu silu manginguwa si silupla ot mambisbissakancha.[†]

³⁵ Sinsisiked cha tagu’n lamubuya kan Jesus, ngim cha papangat cha Judio pin-acha ilamamsiw siya un kalancha, “Taguwola cha uchum un tagu. Taguwola otyan bo long-egla lu siya Kristu un chilutukan Apudyus!”[‡]

³⁶ Ilam-amsiw cha susuychachu siya, ummachalicha kan Jesus asicha ot pilailuman si kummilom un byeyas,[§] ³⁷ ot kalancha, “Lu sika Arin cha Judio, taguwom otyan bo long-eglu!”

* **23:30** 23:30 Hosea 10:8; Revelation 6:16 † **23:34** 23:34 Psalm 22:18 ‡ **23:35** 23:35 Psalm 22:7 § **23:36** 23:36 Psalm 69:21

38 Inggew chi liigili si uyuwan Jesus si krus, un kalala, "Allaya Arin cha Judio."

39 Ha osa'n kapapatoy un lilansa si cheeg Jesus, imbibiiinla siya ot kalala, "Lu tuttuwa'n sika Kristu, taguwom chi long-eglu ya chikami bo!"

40 Ngim tilubngeyn chi osa'n kapapatoy siya, un kalala, "Lappun kamman ogyatlu kan Apudyus? Man-iisu chi laikodchong kan chitaku losan. **41** Ngim chita, lobbongtan machusa gapu si kingwata, ngim ha tagu'n alla, lappun byasuya."

42 Oli pun kalala kan Jesus, "Apu Jesus, somsomkolak lu umalika manturay."

43 Kalan Jesus kan siya, "Ibyegak kan sika, si sala'n eygew awedka kan sakon ud langit."

Latoy Si Jesus

(Mat. 27:45-56; Mrk. 15:33-41; Jhn. 19:28-30)

44 Lummamatuk ked, gummikbot chi losan un pita inggala si machema. **45** Ot langkadwa lapissay chi ketila'n lisasàoy si templo, lallugi si ngatu ot ipacheyala. **46** Ot illipkaw Jesus un kalala, "Ama, ipuyangku kan sika kalichod-wak!"* Imbyegala pu hachi, latoy.

47 Intullong ked chi kapitan cha susuychachu lakkakwa, chilayawla Apudyus, un kalala, "Tuttuwa'n lappun byasuy chi tagu'n alla!"

48 Intullong pun cha tagu'n ummoy lambuyad chi lakwa kan siya, ummoyoncha'n tugtugtugoncha biyukungcha un mangipaila un sin-chachauycha. **49** Ngim cha bubuyun Jesus ya cha byebyai'n lituntun-ud kan siya malipud Galilee,

* **23:46** 23:46 Psalm 31:5

summisikedcha si achayu akit un langoottap si losan un laklakwa kan siya.

Ha Langimbolancha Kan Jesus

(Mat. 27:57-61; Mrk. 15:42-47; Jhn. 19:38-42)

50-51 Inggew chi osa'n leyaki un mangngachen Joseph un iyArimathea si ili un sakup chi Judea. Siya ked machayaw si kilalintogla ya siya bo osa'n manguuway si umaliyan chi Mampan-gatan Apudyus. Ulay lu siya osa'n kunsiseyn cha Judio, achipunla ingkama angosla kan cha simsimmok cha kadwalan lawwik kan Jesus. **52** Ummoy si Joseph kan Pilate ot chilawatla lecheg Jesus ot inteuunla. **53** Ot ilopasla lecheg Jesus si krus ot bilussungla si luput ot illiyoya illobon si kattitikitikancha'n biletun lobon un lappun lilobon. **54** Lilobon si eygew chi mangiyalaan cha Judio si Sabyechu'n man-illongancha.[†]

55 Cha byebyai'n lituntun-ud kan Jesus si lampепpuwancha'd Galilee, litun-udcha kan Joseph ot intullongcha lobon Jesus ya in-iloncha'n langimbon si lechegla. **56** Oli pun, ummoyoncha ta umoycha iyala cha lugem ya mambyangu'n apyus un iggacha si lecheg. Labigat ked si Sabyechu ot lan-illongcha, ti siya lintogcha'n Judio.[‡]

24

Ummuli Latagu Si Jesus

(Mat. 28:1-10; Mrk. 16:1-8; Jhn. 20:1-10)

[†] **23:54** 23:54 Ha ugalin cha Judio, mallugi man-illongan si mipisukan chi ilit si kalima inggala si mipisukan chi ilit si Sabyechu. [‡] **23:56** 23:56 Exodus 20:10; Deut. 5:14

¹ Wiswisngit pun si Chuminggu, ummoy cha byebyai si lobon. Inyawitcha cha inyalacha'n mambyangun apyus. ² Lichuumcha pun si lobon, inchesancha'n lapulig liyachayu chi byetu'n tangob chi lobon. ³ Ot lillumlokcha ngim lappun inchesancha si lecheg Apu Jesus. ⁴ Sintataegcha'n summisiked lu silu lakwa. Ot maeg ga lampaila si cheegcha cha chuwa'n leyaki'n malilisiling chi silupcha. ⁵ Si ilogyatcha, lampalintumingcha ot kalancha hachi'n leyaki, "Payuggey sington chi latattagu si igew chi latoy? ⁶ Lappun siya utla, ti ummuli latagu. Somsomkonyu imbyegala kan chikayu si inggewala'd Galilee, ⁷ un kalala, Sakon un Alak chi Tagu, masapuy'n mipuyangak kan cha malagbyasuy ya milansaak si krus, ked lu mikatlu'n eygew umuliyak matagu." ⁸ Oli pun laslasmok cha byebyai imbyegan Jesus.

⁹ Ot langulincha si ili ot imbyegacha losan kan cha simpuyu ya ossaan un disipulusla ya cha uchum un kadwacha. ¹⁰ Cha hachin byebyai, si Mary Magdalene, Joanna, Mary un ilan James, ya inggew cha uchum un byebyai'n langibyega kan cha apostoles. ¹¹ Ngim achipun cha apostoles lamati kan chicha, ti kalancha pun lu soysoyog chi ibyegbyegacha. ¹² Ngim lawalaswas si Peter un ummoy si lobon. Lichuum pun, lan-okog un langitullong si chayomla ked abus chi bussungla un inggew. Ot langulin un laslaschaaw lu silu lakwa.

Lampaila Si Jesus Kan Cha Chuwa'n Disipulusla
(Mrk. 16:12-13)

¹³ Si hachi'n eygew, malidtidchayan cha chuwa'n disipulus Jesus un umoy si ili'n mangngachen Emmaus, lasuyuk un simpuyu ya osa'n kilamitro kaachayula'd Jerusalem. ¹⁴ Ugguchoncha losan un laklakwa. ¹⁵ Si pinacha man-ug-ugguchen, kummatam si Jesus ot makabuyog kan chicha. ¹⁶ Intullongcha siya ngim achipun cha immatulan siya. ¹⁷ Kalan Jesus kan chicha, "Himmaga pin-ayu ug-ugguchon un malidtidchayan?"

Ot ummillongcha'n manchachauycha. ¹⁸ Oli pun kalan chi osa un mangngachen Cleopas, "Ha kaggegetongka'd Jerusalem un sika ga lappun ammulad chi lakwa si lummaus un eygew?"

¹⁹ Kalan Jesus, "Simma lakwa?"

Ot kalancha kan siya, "Ha lakwa kan Jesus un iNazareth. Siya ked propeta un imbilang Apudyus ya losan un tagu un mallakabyelin un mantudtchu ya mangwa si lakaskaschaaw. ²⁰ Impuyang cha ap-apun cha papachi ya cha papangat taku kan Pilate ot kilodchongala'n matoy, ot illansacha si krus. ²¹ Ngim lilamlamami siya un manwayawaya kan cha Israel. Chakampun abus hachi, mikatlu'n eygewla sala malipud si lakwa kan siya. ²² Sintataeg kami si imbyegan cha uchum un kadwami'n byebyai. Ti likawisngitcha ummoy si lobon, ²³ ngim lappun inchesancha si lechegla. Langulincha ot imbyegacha kan chikami un intullongcha angheles un langibyega un ummuli latagù Jesus. ²⁴ Ummoy

cha uchum un kadwami si lobon ot inchesancha'n tuttuwa imbyegan cha byebbyebayai, ngim lappun intullongcha kan Jesus."

²⁵ Oli pun kalan Jesus kan chicha, "Laoggogen kayu! Puggey un mangkallut chi matiyanyu si losan un imbyegan cha propeta!

²⁶ Ha achipunyu maawatan un masapuy'n mapaligatan chi Kristu, asi ot michayaw?" ²⁷ Ot impakaawat Jesus kan chicha cha losan un liigili mipanggop kan siya, illugila si liblu'n inggilin Moses inggala si losan un inggilin cha propeta.

²⁸ Ummachalicha pun si ili'n ayancha, isun chi mangkaw-as umoyon si Jesus. ²⁹ Ngim tilawichencha siya un kalancha, "Umiyan taku ti alla'n gumikbot." Ot lanchegas kan chicha lakaiyan.

³⁰ Ot langkakakancha pun, illayan Jesus chi tilapay ot lanyaman kan Apudyus ot pilispis-igla ot illidchola kan chicha. ³¹ Oli pun laimatulancha si Jesus, ngim kakma lappun siya. ³² Ot kalancha, "Apaampay un amod chi galasta geled si makaug-ugguchela kan chita si chayan si langipakaawatala si liigili'n ugud Apudyus!"

³³ Ot lelibbyatcha langulin ud Jerusalem. Ot inchesancha cha simpuyu ya osa'n disipulus Jesus un lachagup udchi ya cha uchum un kakadwacha. ³⁴ Ot kalancha, "Tuttuwa'n ummuli latagu si Apu Jesus! Lampaila kan Simon!" ³⁵ Oli pun imbyegan cha hachi'n chuwa chi lakwa si inggewancha si chayan ya langimatalancha kan Apu si lamispis-igela si tilapay.

Lampaila Si Jesus Kan Cha Disipulusla
(Mat. 28:16-20; Mrk. 16:14-18; Jhn. 20:19-23;
Act. 1:6-8)

³⁶ Sissiya'n man-ugu-ugudcha ot kakma lampaila si Apu Jesus si gawacha, ot kalala kan chicha, "Bibiyu kayu otyan."

³⁷ Lakaogyatcha ya lakasuggayatcha ti kalan-chacha lu ayan chi intullongcha.

³⁸ Ngim kalala kan chicha, "Pakayuggey umogyat ya manchuwachuwa mipanggop kan sakon?

³⁹ Itullongyu imak ya ikik. Sakon mismu! Appachelak ta mat-op kayu, ti ha ayan ked lappun long-egla ya tung-eyla. Ngim mailayu un alla long-egku."

⁴⁰ Imbyegala hachi ot impailala kan chicha cha imala ya ikila. ⁴¹ Achipuncha pay laing mamati gapu ta amod chi galascha ya lakasuggayatcha. Ot ilimusla kan chicha, "Awed makan utla?"

⁴² Ot inchuslugcha kan siya lautun ikan, ⁴³ ot illayala ot killanla si sangwalancha.

⁴⁴ Oli pun kalala kan chicha, "Allaya cha inchaanku imbyegbyega kan chikayu si illinggewak kan chikayu. Masapuy'n matungpey losan un liigili mipanggop kan sakon un liigili si Lintog Moses ya cha propeta ya kankanta un Salmo."

⁴⁵ Oli pun intaangla cha somsomokcha ta maawatancha liigili'n ugud Apudyus. ⁴⁶ Ot kalala kan chicha, "Allaya liigili mipanggop kan sakon: Masapuy'n mapaligatan chi Kristu ya matoy ya umuli matagu si mikatlu'n eygew.

⁴⁷ Ya masapuy bo'n mibyegbyega chameg si losan un ili mallugi ud Jerusalem, mipanggop si palagbyabyawin cha tagu ta mapakawan cha

byasbyasuycha. ⁴⁸ Ked chikayu malistigu si katuttuwaan cha losan un lakwa. ⁴⁹ Ked ibuunku ingkarin Amak kan chikayu. Ngim masapuy'n iinggew kayu utla Jerusalem inggala awatonyu chi kilabyelin un lampeypu'd langit."

Lipangatuwan Jesus Ud Langit
(Mrk. 16:19-20; Act. 1:9-11)

⁵⁰ Oli pun impuyut Jesus chicha inggala'd Bethany. Gummatongcha pun udchi, intayegla imala ot bilinchisyulala chicha. ⁵¹ Si lamin-chisyulala kan chicha, lipangatu siya'd langit ot tilelala chicha. ⁵² Ot chilaychayawcha siya ot langulincha'd Jerusalem un amod chi galascha. ⁵³ Ot biligat un umoycha si templo un manchay-chayaw kan Apudyus.

**Ha Ugud Apudyus
Kalinga, Lubuagan: Ha Ugud Apudyus (New
Testament)**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kalinga, Lubuagan)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

a19fa55b-374d-526a-9fee-6924d9f6cec8